

คสพช

(นิตยสารกระทรวงยุติธรรม)

สุภายิต.....		๒๐๓
กฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ (ตอนที่ ๑)	อัมพร จันทรวิจิตร	๒๐๔
— <u>คำนำเรื่องสัญญาจะซื้อจะขายจะมีได้ในทรัพย์สินประเภทใด</u>	“ นพมาศ ”	๒๓๖
คำพิพากษาศาลฎีกา (และบันทึกประกอบ).....	ชล ชัยกุล	๒๔๕
ตำราทวิวัจน์กระบวนกลอน (ตอนที่ ๕).....	สุจริต ถาวรสุข	๒๖๒
วงการกฎหมายสากล.....		๒๗๖
เรื่องเก่าเล่าใหม่		๒๘๓
ประมวลข่าว.....	ถาวร ไพธทอง	๒๘๕
ท่านถาม—เราตอบ	ทวี กลียพวงศ์	๒๙๐
ชมรมยุติธรรม.....	V. 96	๒๙๔
รายงานการประชุมร่างประมวลกฎหมายอาญา (และบันทึกประกอบ) มาตรา ๒๑-๒๒ (ต่อ)		
	โชค จารจินดา	๒๙๖
บทบรรณาธิการ.....		๓๑๔

เล่ม ๓ ปีที่ ๙

กุมภาพันธ์

มีนาคม ๒๕๐๔

ในวาระการกระทรวงยุติธรรม

คุณพาท

(นิตยสารกระทรวงยุติธรรม)

เล่ม ๓ ปีที่ ๘

มีนาคม ๒๕๐๕

สุภาษิต

Lives of great men all remind us
We can make our lives sublime,
And, departing, leave behind us
Footprints on the sands of time.

Longfellow.

๑ ประวัตวีรบุรุษไซร์   เเดือนใจ เรานา
ว่าอาจจะยังหม่ม   เลิศได้
และยามจะบรรลย์   ทงชง
รอยบาทเหยียบแน่นไว้   แทบพนทรายสมัย ๆ

(พระราชนิพนธ์ รัชกาลที่ ๖)

กฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ

(ตอนที่ ๑)

นายอัมพร จันทรวิจิตร

หัวหน้าแผนกกฎหมาย กองคณะกรรมการการบินพลเรือน สำนักงานปลัดกระทรวงคมนาคม

โดยที่การเดินอากาศในประเทศเราในวันแต่จะทวีความก้าวหน้ายิ่งขึ้นลำดับไป และผลอันสืบเนื่องมาแต่ความเจริญก้าวหน้าในด้านการเดินอากาศนั้นย่อมเป็นวิถีทางสำคัญ อันจะน้อมนำทำให้ประชาชนโดยทั่วไปสามารถหรือนิยมใช้บริการในด้านการเดินอากาศกันแพร่หลายยิ่งขึ้น เพราะอัตราค่าบริการในด้านการเดินอากาศย่อมจะลดลงเป็นลำดับไปในลักษณะ ซึ่งเป็นปฏิภาคกับความเจริญก้าวหน้าอันได้ทวีขึ้นมานั้น ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นการแน่นอนว่าในอนาคตอันไม่ไกล บริการในด้านการเดินอากาศอาจจะกลายเป็นสิ่งซึ่งชาวเลียมมิได้สำหรับ ความต้องการในชีวิตประจำวันของประชาชนคนไทยทั้งหลาย

เพราะเหตุว่าการเดินอากาศแม้จะมีใช้ของใหม่ แต่กิจการในด้านนี้มิใช่เพียงของ พัวพันอยู่เป็นส่วนน้อย ความรู้ความเข้าใจในกิจการดังกล่าวจึงยังไม่เป็นที่แพร่หลายในหมู่ ประชาชนนัก เพราะฉะนั้นหากได้นำเรื่องอันเกี่ยวกับตัวบทกฎหมายในด้านการเดินอากาศ มาเสนอ เพื่อพิจารณาคงจะเป็นประโยชน์อย่างตามสมควร

จากข้อเท็จจริงและหลักฐานปรากฏว่า การเดินอากาศซึ่งอุบัติขึ้นมาในประเทศไทย มีอายุประมาณ ๕๐ ปีแล้ว การเดินอากาศซึ่งอุบัติขึ้นมาในชั้นแรก คือ การเดินอากาศใน ราชการทหาร ต่อจากนั้นมาอีกประมาณ ๖ ปี เราจึงได้นำพิจารณาในด้านการเดินอากาศ พลเรือนมาใช้เพื่อประโยชน์ในราชการคือการขนส่งไปรษณีย์ภัณฑ์ระหว่างจังหวัดพระนครกับ จังหวัดจันทบุรี ทั้งนี้โดยทางราชการทหารเป็นผู้ริเริ่มทดลองจัดการขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๒ อยุ่กิจการนี้ในด้านการเดินอากาศของเราแตกต่างและตรงกันข้ามกับอยู่กิจการนี้ในด้านการ เดินอากาศของต่างประเทศ เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา และเยอรมันนี เหล่านี้เป็น ต้น เพราะการเดินอากาศของประเทศดังกล่าวเหล่านั้นเริ่มด้วยทางค้าพลเรือนก่อน

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเดินอากาศ พุทธศักราช ๒๔๖๕

แม้ว่าการดำเนินงานในรูปการเดินอากาศพลเรือนจะได้เริ่มและดำเนินการกันขึ้น ก็จะมีลักษณะแล้วก็ดี แต่ความดำริในอนัตระตราพระราชกำหนดกฎหมายเพื่อบางแนวทาง หรือควบคุมการปฏิบัติของฝักเยวของให้เป็นหลักฐานยังหามีไม่ จนกระทั่งในปี พ.ศ. ๒๔๖๕ กล่าวคือ เมื่อการเดินอากาศพลเรือนอุบัติขึ้นมาแล้วประมาณ ๓ ปี จึงได้มีการตรา “พระราชบัญญัติว่าด้วยการเดินอากาศ พุทธศักราช ๒๔๖๕” ขึ้น พระราชบัญญัติดังกล่าว มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ ๒๖ สิงหาคม ๒๔๖๕ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระมหา ธีรราชเจ้า พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

มูลเหตุสำคัญอันก่อให้เกิดการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการเดินอากาศ พุทธ ศักราช ๒๔๖๕ ซึ่งเป็นกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศฉบับแรกที่ตราขึ้นมา เพื่อบางแนว ทางและควบคุม การปฏิบัติของฝักเยวของในการเดินอากาศขึ้นนั้น ก็คือพัฒนาการ ในด้านการบินอากาศประการหนึ่ง กัยอีกประการหนึ่ง ซึ่งนับว่าเป็นประการสำคัญที่สุดก็คือ ข้อผูกพันอันประเทศเรามีต่อบ้านชาติในฐานะที่เป็นภาคแห่งอนุสัญญา ว่าด้วยการเดิน อากาศระหว่างประเทศ ฉบับซึ่งทำขึ้นที่กรุงปารีส เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๔๖๒

รายละเอียดต่าง ๆ ซึ่งระบุไว้ในบทแห่งพระราชบัญญัติว่าด้วยการเดินอากาศที่ กล่าวมาเป็นรายละเอียดซึ่งมีปรากฏอยู่ในอนุสัญญาว่า ด้วยการเดินอากาศระหว่างประเทศ ฉบับที่กรุงปารีส เมื่อวันที่ ๑๓ ตุลาคม ๒๔๖๒ เป็นส่วนใหญ่ กฎหมายว่าด้วยการ เดินอากาศฉบับแรกนั้นนับว่าเป็นกฎหมายที่รายละเอียดโดยยาวมาก เพราะความที่ขัญญูติ ใว้เป็นจำนวนทั้งสิ้นถึง ๑๓๔ มาตราด้วยกัน อย่างไรก็ดี แม้จะมขัญญูติจำแนกแยก แยะไว้โดยละเอียดก็ดี แต่กฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศฉบับนี้ก็ได้มีขัญญูติมาตรา ไคระยให้บุคคลหนึ่งบุคคลใด เป็นผู้มีอำนาจในอนัตระรักษาการให้เป็นไปตามกฎหมายโดย แจงชัดไม่ทงน จะพิจารณาได้จากความในมาตรา ๓ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “เสนาบดีผู้มีอำนาจ” คือเสนาบดี ซึ่งได้รับพระบรมราชโองการมอบหมายให้ทำหน้าที่อันขัญญูติการอัน ใกยวกับการเดินอากาศ” นิยามของคำว่าเสนาบดีผู้มีอำนาจดังกล่าวนี้ เมื่อพิจารณาแล้ว พอจะอนุมานได้ว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการเดินอากาศ พุทธศักราช ๒๔๖๕ มีเจตนารมณท จะให้เป็นพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ในอนัตระทรงใช้ดุลพินิจพิจารณากำหนดเสนาบดี

หรือออกนอกลูกจืด รัฐมนตรีคนใดคนหนึ่งหรือหลายคนก็ได้โดยตรงเห็นว่าสมควรให้รักษาการตามพระราชบัญญัติ ขยายสัญญาซึ่งให้พระราชอำนาจแก่พระมหากษัตริย์ ในอันที่จะทรงมอบหมายให้เสนาบดีคนใดคนหนึ่งหรือหลายคน เป็นรักษาการตามพระราชบัญญัติคนเป็น ขยายสัญญาที่มลลักษณะยกย่องไม่แน่นอน ความยกย่องดังกล่าวมาได้สิ้นสุดลงในปี พ.ศ. ๒๔๖๗ ทั้งนี้โดยผลแห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติว่าด้วยการ เภินอากาศ พุทธศักราช ๒๔๖๕ ซึ่งกำหนดให้เสนาบดีกระทรวงกลาโหมหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมในปัจจุบันเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ และระบุให้อำนาจแก่เสนาบดีกระทรวงกลาโหมในอันที่จะออกกฎกระทรวง เพื่อปฏิบัติการให้ขึ้นไปตามพระราชบัญญัติดังกล่าวนี้ไว้ด้วย

เหตุผลที่กำหนดให้เสนาบดีกระทรวงกลาโหม เป็นผู้รักษาการให้ขึ้นไปตามพระราชบัญญัติคนนี้มีหลายประการด้วยกัน กล่าวคือ พระราชบัญญัติว่าด้วยการ เภินอากาศ ฉบับนี้ ออกขึ้นมา ตามข้อผูกพัน อัน ประเทศไทย มีอยู่ก่อน สัญญาว่าด้วยการ เภินอากาศระหว่างประเทศซึ่งได้เรียนมาแล้วในตอนต้น และอนึ่งสัญญาที่กล่าวนี้เป็นอนสัญญาที่ใช้บังคับ เภินอากาศทั้งในด้านการทหารและพลเรือน อนึ่ง โดยที่ในยุคนั้นตามทางปฏิบัติเป็นการ ดำเนินงานในด้านการ เภินอากาศ ทั้งทหารและพลเรือนของประเทศเราทางราชการแก่การ ทหารเป็นผู้ดำเนินการทั้งสิ้น และได้ดำเนินการต่อมาจนกระทั่งได้มีการตราพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการ เภินอากาศ พุทธศักราช ๒๔๖๗ ใช้บังคับแล้วเป็นเวลาถึง ๖ ปี เพราะเหตุนี้ ในระหว่างระยะเวลาที่กล่าวมาจึงเป็นการเหมาะสมด้วยประการทั้งปวง ที่จะมอบหมายให้เสนาบดีกระทรวงกลาโหมเป็นผู้รักษาการให้ขึ้นไปตามพระราชบัญญัติ

การดำเนินงานในด้านการ เภินอากาศพลเรือน ภายใต้ความอำนาจของทาง ราชการทหารได้เจริญสืบเนื่องมาด้วยดี อย่างไรก็ดี เพื่อที่จะให้การดำเนินงานในด้านนี้ ได้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น เสนาบดีสภาจึงได้ประชุมปรึกษาเมื่อปี พ.ศ. ๒๔๗๒ มีมติให้แยก การดำเนินงานในด้านการ เภินอากาศพลเรือนออกมาปฏิบัติในรูปบริษัท โดยจัดให้กระทรวง พาณิชยและคมนาคมเป็นผู้ควบคุม และกำหนดให้กระทรวงกลาโหมทำหน้าที่เป็นฝ่ายอำนวยความสะดวก หลังจากเสนาบดีสภามีมติดังกล่าวมาได้ประมาณ ๒ ปี กล่าวคือ ในปี พ.ศ. ๒๔๗๔ ทางราชการจึงอนุมัติให้จัดตั้งบริษัท เภินอากาศ จำกัด ขึ้น อย่างไรก็ดี

บรรดาเจ้าหน้าที่ในบริษัทนี้ คือ เจ้าหน้าที่ของทางราชการทหารซึ่งปฏิบัติกรอยู่แต่เดิมตนเอง
เหตุที่บริษัทต้องให้เจ้าหน้าที่ของทางราชการทหารมาปฏิบัติกรในบริษัท ก็เพราะว่ายังไม่
สามารถจะจัดหาบุคคลอื่นมาปฏิบัติหน้าที่ได้โดยทันที ในระบะนั้นจึงจำต้องอาศัยเจ้าหน้าที่
ของทางราชการทหารให้ช่วยปฏิบัติงานดังกล่าวไปพลางก่อน

แม้ว่าปฏิบัติงานในด้านการเดินอากาศพลเรือนจะได้จักแยกออกมาเป็นส่วนสักถึงเช่น
ที่นานาประเทศเขาจักกันแล้วก็ตาม แต่การดำเนินการเดินอากาศในขณะนั้นก็ยังคงต้อง
ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเดินอากาศ พุทธศักราช ๒๔๖๕ ซึ่งเสนาบดีกระทรวง
กลาโหมเป็นผู้รักษาการณอยู่เช่นแต่เดิมมา

พระราชบัญญัติว่าด้วยการเดินอากาศ พุทธศักราช ๒๔๖๕ ได้ใช้บังคับมาจน
กระทั่งถึงวันที่ ๒๔ ตุลาคม ๒๔๘๑ คือก่อนที่พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พุทธศักราช
๒๔๘๐ จะมีผลบังคับหนึ่งวัน ในระหว่างที่พระราชบัญญัติว่าด้วยการเดินอากาศพุทธศักราช
๒๔๖๕ ยังมีผลบังคับอยู่นั้น ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรวมทั้งสิ้น ๔ ครั้งด้วยกัน คือเมื่อ
๒๔๖๗, ๒๔๖๘, ๒๔๗๕ และครั้งสุดท้ายเมื่อปี ๒๔๗๖ การแก้ไขครั้งแรกเมื่อปี ๒๔๖๗
คือการกำหนดให้เสนาบดีกระทรวงกลาโหมเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติซึ่งได้เรียนมา
แล้วข้างต้น ส่วนการแก้ไขอีก ๓ ครั้งคือเมื่อปี ๒๔๖๘, ๒๔๗๕ และ ๒๔๗๖ นั้น เป็นการ
แก้ไขในส่วนปลีกย่อยเล็กน้อย ซึ่งไม่มีสาระสำคัญอะไรนึ่งจึงขอเว้นที่จะนำมากล่าวไว้ ณ ที่
นี้ และขอแนะนำเรื่องราวของพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พุทธศักราช ๒๔๘๐ ซึ่งเป็นกฎหมาย
ว่าด้วยการเดินอากาศฉบับต่อมา มาเสนอเพื่อพิจารณา อย่างไรก็ตามก็ ก่อนที่จะกล่าวถึงเนื้อหาของ
ของพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พุทธศักราช ๒๔๘๐ ใคร่ขอเสนอให้ทราบถึงที่มา เพื่อ
ประกอบการพิจารณาพอเป็นสังเขป

พระราชบัญญัติการเดินอากาศพุทธศักราช ๒๔๘๐

เหตุที่ทำให้มีการตราพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พุทธศักราช ๒๔๘๐ ขึ้นนั้น
ก็โดยที่รัฐบาลพิจารณาเห็นว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการเดินอากาศ พุทธศักราช ๒๔๖๕
มีบทบัญญัติที่ล้าสมัยยังไม่รัดกุมและเหมาะสมกับสภาวะการณ์ในด้านการเดินอากาศโดยทั่วไป
จึงได้เสนอร่างพระราชบัญญัติการเดินอากาศฉบับใหม่ไปยังสภาผู้แทนราษฎร โดยมีหลักการ

และเหตุผลเพื่อที่จะแก้ไขกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศให้ดีขึ้นและยังคงยึดหลักการในอันที่จะปฏิบัติการให้เป็นไปตามความตกลงและข้อบังคับว่าด้วยการเดินอากาศระหว่างประเทศซึ่งประเทศไทยเรามีความผูกพันอยู่ในฐานะภาคีด้วย

สภาผู้แทนราษฎรได้ผ่านร่างพระราชบัญญัติการเดินอากาศฉบับใหม่ คือพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พุทธศักราช ๒๔๘๐ ไปโดยฉันทฉันท์ และได้มีการประกาศพระราชบัญญัติในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๔๘๑ ต่อจากนั้นมาอีก ๖ เดือนคือในวันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๔๘๑ พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พุทธศักราช ๒๔๘๐ จึงมีผลบังคับเป็นกฎหมายตลอดเวลาที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับมา ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมรวม ๒ ครั้งด้วยกัน คือเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๐ และ ๒๔๘๒ อย่างไรก็ตาม การแก้ไขเพิ่มเติมทั้งสองครั้งนั้นเป็นการแก้ไขในเรื่องอัตราค่าธรรมเนียมทั้งสิ้น มูลเหตุแห่งการแก้ไขในเรื่องดังกล่าวมา ก็เนื่องด้วยอัตราค่าธรรมเนียมที่กำหนดไว้ในชั้นเดิมต่ำมาก ประกอบกับภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองนี้ ค่าของเงินบาทได้ลดน้อยถอยลงไป จึงจำเป็นต้องเพิ่มอัตราค่าธรรมเนียมเช่นข้าง อย่างไรก็ตามอัตราค่าธรรมเนียมที่เพิ่มขึ้นหาได้เพิ่มชนบทราชการไม่ และในรายการที่เพิ่มขึ้นนั้นก็เป็นจำนวนเพียงเล็กน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับอัตราค่าธรรมเนียมต่างๆ ทางด้านการเดินอากาศของประเทศไทยกับของต่างประเทศแล้วของไทยเรายังอยู่ในระดับต่ำมาก พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พุทธศักราช ๒๔๘๐ มีบทบัญญัติรวมทั้งสิ้น ๔๒ มาตรา โดยแบ่งออกเป็น ๘ หมวดด้วยกัน คือหมวดว่าด้วยบททั่วไป ว่าด้วยการจดทะเบียนและใบอนุญาตผู้ประจำหน้าที่ ว่าด้วยใบสำคัญต่างๆ ในการเดินอากาศ ว่าด้วยการรัยชนและความเสียหายเนื่องด้วยอากาศยาน ว่าด้วยอำนาจตรวจยึดและหน่วงเหนี่ยว ว่าด้วยอากาศยานต่างประเทศ ว่าด้วยบทกำหนดโทษ และว่าด้วยบทเฉพาะกาลเช่นหมวดสุดท้าย

พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พุทธศักราช ๒๔๘๐ มีลักษณะเป็นกฎหมายอาญาซึ่งจัดอยู่ในสาขาของกฎหมายมหาชนมีความมุ่งประสงค์เกอยทั้งสิ้นในอันที่จะควบคุมการดำเนินงานเกี่ยวกับการเดินอากาศพลเรือนเท่านั้น ทั้งนี้ เราจะพิจารณาได้จากความใน มาตรา ๕ ซึ่งบัญญัติยกเว้นมิให้ใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้แก่การเดินอากาศในราชการทหาร นอกจากมาตรา ๒๙ และมาตรา ๓๐ สองมาตรา ซึ่งเป็นบทบัญญัติว่าด้วยควมรัยชนเพื่อละเมิดของเจ้าของอากาศยานในกรณีทั้งสองสิ่งใดตกหรือถูกทิ้งจากอากาศยานในอากาศและก่อ

ให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินบนภาคพื้นดิน หรือกรณีการชนหรือการลงของ
 อากาศยานก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลหรือทรัพย์สินบนภาคพื้นดิน เหล่านี้แทนที่
 ให้ใช้บังคับแก่การเดินอากาศในราชอาณาจักรด้วย เพราะเหตุว่าความในบทแห่งพระราช
 บัญญัติการเดินอากาศฉบับนี้มีเพียงสองมาตราแทนที่ซึ่งบังคับแก่การเดินอากาศในราชอาณาจักร
 ทหาร จึงหากจะกล่าวว่าพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พุทธศักราช ๒๔๘๐ มุ่งประสงค์
 โดยเฉพาะในอันที่จะควบคุมการเดินอากาศพลเรือนก็น่าจะพอฟังได้ อนึ่ง โดยทั่วไปมีบทแห่ง
 พระราชบัญญัติในส่วนโดยกเว้นที่จะไม่บังคับแก่การเดินอากาศในราชอาณาจักรส่วนอื่นนอกจากการ
 เดินอากาศในราชอาณาจักรทั่วด้วย เพราะฉะนั้นการเดินอากาศในราชอาณาจักรส่วนอื่น เช่นการ
 เดินอากาศในราชการตำรวจ เป็นต้น ย่อมตกอยู่ภายใต้บังคับของบทแห่งพระราชบัญญัติการ
 เดินอากาศ พุทธศักราช ๒๔๘๐ ด้วย

แม้ว่าพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พุทธศักราช ๒๔๘๐ มีวัตถุประสงค์เพื่อ
 ควบคุมการเดินอากาศโดยทั่วไป เว้นแต่การเดินอากาศในราชการทหารดังได้เรียบมาแล้ว
 ข้างต้นก็ หลักการในการกำหนดด้วยบุคคลผู้รักษารให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ก็
 ยังคงถือตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเดินอากาศพุทธศักราช ๒๔๖๓ กล่าวคือ ยังคง
 กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้รักษารตามพระราชบัญญัติอยู่ ทั้งนี้ ก็
 โดยหวังผลในทางปฏิบัติตามสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ในขณะนั้น

พระราชบัญญัติการเดินอากาศพุทธศักราช ๒๔๘๐ มีผลบังคับมาตั้งแต่วันที่ ๒๕
 ตุลาคม ๒๔๘๑ จนถึงวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๔๘๗ รวมเป็นเวลาประมาณ ๑๖ ปี เพราะ
 ความไม่เหมาะสมกับพัฒนาการในด้านการบินพลเรือนของโลกและยังไม่สอดคล้องต้องตาม
 ความผูกพันระหว่างประเทศอันรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมีอยู่ คณะกรรมการ
 การบินพลเรือนซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติแต่งตั้งเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๔๘๐ จึงได้เสนอแนะ
 กระทรวงคมนาคมเพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่ง ให้ทำ
 หน้าที่พิจารณาร่างพระราชบัญญัติการเดินอากาศฉบับใหม่ให้เหมาะสมกับพัฒนาการและ
 ความผูกพันอันรัฐบาลมีอยู่นั้น

พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗

สภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาญัตติร่างพระราชบัญญัติการเดินอากาศฉบับใหม่ซึ่ง
คณะกรรมการดังกล่าวข้างต้นมีนายสพรัง เทพหัสดิน ณ อยุธยา เป็นประธานพิจารณา
กร่างขึ้นมาและลงมติให้ประกาศใช้เป็นกฎหมายได้ เมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๔๙๗
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงลงพระปรมาภิไธยในร่างพระราชบัญญัติการเดินอากาศ
พ.ศ. ๒๔๙๗ เมื่อวันที่ ๑ กันยายน ๒๔๙๗ และต่อจากนั้นมาอีก ๑๓ วัน คือวันที่ ๑๔
กันยายน ศกเดียวกัน ทางราชการจึงได้นำพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗
ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้ประชาชนทราบต่อไป

โดยบทแห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗ มาตรา ๒ และมาตรา
๓ พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พุทธศักราช ๒๔๘๐ จึงหมดผลบังคับไปเมื่อวันที่ ๑๓
ธันวาคม ๒๔๙๗ พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗ ได้เริ่มมีผลบังคับตั้งแต
วันที่พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พุทธศักราช ๒๔๘๐ หมดผลบังคับเป็นต้นมา พระราช
บัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗ นี้ มีหลักการใหม่แตกต่างและเพิ่มขึ้นจากที่บัญญัติไว้
ในพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พุทธศักราช ๒๔๘๐ หลายกรณี อาทิ เช่น ข้อกำหนด
ในเรื่องให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ แทนที่จะกำ
หนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมเป็นผู้รักษาการดังเช่นที่เคยกำหนดไว้ในบทบัญญัติ
แห่งกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศฉบับก่อน ๆ นอกจากนั้น ยังมีข้อกำหนดในเรื่องคณะ
กรรมการการบินพลเรือน (Civil Aviation Board) ข้อกำหนดในเรื่องการจัดตั้งทงชนลง
ชั่วคราวของอากาศยาน (Landing Ground) การจัดตั้งเครื่องอำนวยความสะดวกในการ
เดินอากาศ (Air Navigation Facilities) การจัดทำสมุดปูมเดินทาง (Journey log
book) คุณสมบัติของผู้ประจำหน้าที่ (Personnel) การรายงานกรณีเหตุผิดปกติที่เกิดขึ้น
แก่อากาศยานและการสอบสวนปัญหาอันเป็นมูลก่อให้เกิดอุบัติเหตุที่ขึ้นขึ้นเหล่านี้เป็นต้น

ในทันทีที่พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๙๗ มีผลบังคับ คือเมื่อวันที่
จันทร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๔๙๗ นั้น กระทรวงคมนาคมได้ดำเนินการออกกฎกระทรวงและ
ประกาศดังนี้คือ :

- ๑. ออกกฎกระทรวงว่าด้วย

- ก. วัตถุอันไม่ถือว่าเป็นอากาศยาน
- ข. ค่าธรรมเนียมใบสำคัญ ใบอนุญาตและใบแทนใบสำคัญและใบอนุญาต
- ค. การขอจดทะเบียนอากาศยาน ขอใบสำคัญสมควรขึ้นอากาศ ขอใบอนุญาตผู้ประจำหน้าที่ ขอให้รับรองใบอนุญาตผู้ประจำหน้าที่ ขอใบอนุญาตจอดตั้งสนามบินหรือเครื่องอำนวยความสะดวกในการขึ้นอากาศ และขอใบแทนใบอนุญาตหรือใบสำคัญในกรณีที่ใบอนุญาตหรือใบสำคัญสูญหายหรือชำรุดเปลี่ยนแปลงในสาระสำคัญ
- ง. อายุใบอนุญาตผู้ประจำหน้าที่
- จ. เส้นทางบินภายในราชอาณาจักรและระหว่างประเทศ

๒. ออกประกาศกระทรวงว่าด้วย

- ก. การแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ตามความในพระราชบัญญัติการขึ้นอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗
- ข. การกำหนดสนามบินอนุญาตสำหรับใช้ในกิจการการบินพลเรือน

นอกจากกระทรวงคมนาคมจะได้ดำเนินการดังที่เสนอมานี้แล้ว คณะกรรมการการบินพลเรือนซึ่งขอตั้งขึ้นมา โดยขทแห่งพระราชบัญญัติการขึ้นอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗ ยังได้ออกข้อบังคับว่าด้วยค่าธรรมเนียมขึ้นลงและค่าธรรมเนียมพิเศษอากาศยานอีกด้วย ซึ่งการดำเนินงานเหล่านี้ เป็นอุปการะสำคัญอันจะช่วยยังให้เกิดผลสัมฤทธิ์ความมุ่งประสงค์ในการตราพระราชบัญญัติการขึ้นอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗ ขึ้นมาเป็นอย่างดี

ก่อนที่จะนำเสนอหาของพระราชบัญญัติการขึ้นอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗ มาเสนอเพื่อพิจารณาใคร่ขอเรียนให้ทราบถึงวิวัฒนาการในกิจการการบินพลเรือนของเราเพื่อที่จะได้เป็นแนวทางสำหรับประกอบการพิจารณา ณ โอกาสนี้

ดังได้เรียนมาแล้วข้างต้นว่าในนานาประเทศ เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส สหรัฐอเมริกา และเยอรมันนี เหล่านี้เห็นต้น การบินของเขาเริ่มด้วยการบินพลเรือนก่อนการบินทหาร แต่สำหรับประเทศไทยนั้น ประวัติการณ์ทางการบินของเราแล้ก็ว่า การบินทหารได้กำเนิดมาก่อนการบินพลเรือน ทั้งนี้ เพราะมีข้อเท็จจริงอยู่ว่า เมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๔ เพื่อที่จะได้มีกำลังทางอากาศไว้ป้องกันประเทศ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปก

พระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงจัดส่งนายทหารช่างรวม ๓ นายไปศึกษาวิชาการใน ประเทศฝรั่งเศสซึ่งขณะนั้นเป็นประเทศนำในทางการบินอยู่และต่อจากนั้นมาอีก ๒ ปี คือใน พ.ศ. ๒๔๕๖ การชนทหารจรวดบินในย่านเมืองเวร กล่าวคือ ทรงมีพระบรมราชโองการ ไปรบกเกล้าฯ ให้จัดตั้งกองบินทหารชน กองบินนี้สังกัดอยู่ในกองทัพบกเรียกว่า “กองบิน ทหารบก” เมื่อประเทศไทยจัดตั้งกองบินทหารบกขึ้นได้หนึ่งขย สงครามโลกครั้งที่ ๑ ก็อุบัติขึ้น พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงประกาศนำชาติไทยเข้าร่วมในการสงครามครั้ง นั้นด้วยในฐานะฝ่ายสัมพันธมิตร เพราะเหตุนี้ทหารไทยจึงมีโอกาสไปสู่สมรภูมิ ณ ทวีปยุโรป ด้วย ทหารไทยส่วนหนึ่งซึ่งเดินทางไปสู่สมรภูมิลครั้งนี้ได้รับการฝึกอบรบวิชาการในด้านการบินอยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่งก่อนที่จะถูกส่งไปร่วมรบกับทหารสัมพันธมิตรชาติอื่น ๆ รบกับซาคิก และเมื่อสงครามยุติลง ทหารไทยบางส่วนได้มีโอกาสศึกษาวิชาการทางการบินต่อมาอีก ในปี พ.ศ. ๒๔๖๒ เมื่อกองบินทหารไทยรุ่นแรกกลับสู่ประเทศแล้ว การบินทหารของเราได้ รับการปรับปรุงส่งเสริมให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้นเช่นแลาคัย และกองบินทหารบกได้รับการสถาปนา ขึ้นเป็นกรมในชื่อเดียวกันนั้น โดยได้เรียกชื่อใหม่ว่า “กรมอากาศยานทหารบก” การบิน ทหารของเราได้วางแผนแผนแปรมาจนกระทั่งมีฐานะเป็นกองทัพอากาศที่ทราบกันอยู่แล้ว ในขณะ

นี้ เมื่อการบินทหารดำเนินมาได้ประมาณ ๖ ปี ความคิดที่จะใช้อากาศยานเพื่อ วัตถุประสงค์ในด้านการบินพลเรือนจึงเกิดขึ้น กล่าวคือในปี พ.ศ. ๒๔๖๒ กรมอากาศยาน ทหารบกได้เริ่มทำการทดลองบินขนส่งไปรษณีย์ภัณฑ์จากกรุงเทพฯ ไปยังจังหวัดจันทบุรี เป็นครั้งแรก การบินทดลองครั้งนี้ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการบินพลเรือนในประเทศไทย การบินพลเรือนได้ดำเนินก้าวหน้ามาเป็นลำดับ แต่ส่วนราชการที่ได้รับหน้าที่ควบคุมและ ดำเนินงานในด้านนี้ทั้งโดยนิตินัยและพฤตินัยทำให้ส่วนราชการพลเรือนไม่ ทงน เพราะการบิน ของเราเจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารเป็นผู้ดำเนินการทั้งสิ้น กระทรวงกลาโหมจึงได้รับมอบหมายให้ เป็น เจ้าหน้าที่ควบคุมกิจการในด้านการบินพลเรือนด้วย

อย่างไรก็ดี โดยที่วัตถุประสงค์และหลักการในด้านการบินพลเรือนและการบิน ทหารแตกต่างกัน จึงให้เกิดความคิดที่จะแยกการบินพลเรือนและการบินทหารเพื่อให้แต่ละ ส่วนได้ดำเนินการไปโดยเอกเทศภายใต้การควบคุมของทางราชการทหารและ พลเรือนแล้ว แต่กรณีดังเช่นที่นานาประเทศดำเนินการอยู่ ความคิดในเรื่องนี้ก็กล่าวมาแสดงออกโดยมติ

ของเสนาบดีสภาเมือปี ๒๔๗๒ อย่างไรก็ดี การบินพลเรือนก็ยังไม่อาจแยกออกจาก การบินทหารได้ทั้งโดยชนิดและพฤติกรรมไม่ เพราะสิ่งแวดล้อมและโอกาสยังไม่อำนวยให้ ทำได้ตามความคึกคัก

ความจำเป็นอันที่จะแยกกิจการในด้านการบินพลเรือนออกจากการบินทหารได้ด้วยการส่งเสริมและดำเนินการกันตลอดมา ในที่สุด ความจำเป็นหรือความคึกคักที่จะแยกกิจการ ในด้านการบินพลเรือนออกจากการบินทหารซึ่งได้ระดมพิจารณาจนมาตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๒ จึงเห็นผลแน่นอนจนขึ้นมา เมื่อวันจันทร์ที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๔๘๗ กล่าวคือโดยชนิดการ ควบคุมและดำเนินงานในด้านการบินพลเรือน กระทรวงคมนาคมซึ่งเป็นส่วนราชการพลเรือน ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ดำเนินการโดยสิ้นเชิง ทั้งนี้ โดยผลแห่งการตราพระราชบัญญัติการ เบินอากาศ พ.ศ. ๒๔๘๗ ขนดิ่งที่ได้เสนอให้ทราบแล้วนั้น พระราชบัญญัติการเบินอากาศ พ.ศ. ๒๔๘๗ จึงนับว่าเป็นพระราชบัญญัติฉบับแรกที่ให้อำนาจควบคุมกิจการในด้านการบิน พลเรือนแก่ส่วนราชการพลเรือนดำเนินการโดยตรง อย่างไรก็ดี โดยพฤติกรรมแล้วส่วน ราชการในด้านการบินพลเรือนยังไม่สามารถที่จะดำเนินการให้ลุล่วงไปโดยเอกเทศได้ คงต้อง อาศัยเจ้าหน้าที่ทางกระทรวงกลาโหมช่วยปฏิบัติงานในบางส่วนอยู่ต่อมา

รัฐมนตรีศึกษาการตามพระราชบัญญัติการเบินอากาศ พ.ศ. ๒๔๘๗

พระราชบัญญัติการเบินอากาศ พ.ศ. ๒๔๘๗ เป็นกฎหมายว่าด้วยการเบิน อากาศฉบับแรกที่หลักการกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ซึ่งเป็นรัฐมนตรี ฝ่ายพลเรือนรักษาการให้เบินไปตามพระราชบัญญัติ (มาตรา ๖) หลักการให้ทวงกรม เมืองฝ่ายพลเรือนเป็นผู้ควบคุมการดำเนินงาน ในด้านการบินพลเรือนโดยเอกเทศนั้น ใช้ กันอย่างแพร่หลายในนานาอารยประเทศ เพราะเหตุว่าการที่พระราชบัญญัติการเบินอากาศ พ.ศ. ๒๔๘๗ ออกขึ้นมาจึงเห็นสมควรหรือสัจญ์ลักษณะอันคดแสดงว่า การสถาปนาแนวทาง ที่ถูกต้องเพื่อผลแห่งความเจริญก้าวหน้าของกิจการ ในด้านการบินพลเรือนได้เริ่มขึ้นแล้ว อย่างมีรากฐาน

พระราชบัญญัติฉบับบังคับเฉพาะการเบินอากาศพลเรือน

พระราชบัญญัติการเบินอากาศ พ.ศ. ๒๔๘๗ นี้ เป็นพระราชบัญญัติที่บังคับแก่ การเบินอากาศในด้านการบินพลเรือนโดยเฉพาะหาได้บังคับแก่การเบินอากาศในราชการทหารและ

ราชการตำรวจด้วยไม่ ทั้งนี้ โดยขบถแห่งพระราชบัญญัติที่กล่าวมามาตรา ๕ ซึ่งบัญญัติไว้ว่า “พระราชบัญญัตินี้ไม่ใช่บังคับแก่การเดินอากาศในราชการทหารราชการตำรวจและราชการส่วนอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง” หลักการตามความในมาตรา ๕ ของพระราชบัญญัติการเดินอากาศที่กล่าวมาตรงตามหลักการที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการขึ้นพลเรือนระหว่างประเทศ ลงวันที่ ๑๒ มิถุนายน ค.ศ. ๑๙๓๓ แห่งสหรัฐอเมริกา เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๘๗ กล่าวคือ ข้อ ๓ แห่งอนุสัญญาว่าด้วยการขึ้นพลเรือนระหว่างประเทศบัญญัติไว้ให้ถือว่าอากาศยานที่ใช้ในบริการฝ่ายทหาร ตำรวจและศุลกากร เป็นอากาศยานราชการ ซึ่งอนุสัญญานี้ไม่ใช่บังคับ คงบังคับเฉพาะอากาศยานพลเรือนเท่านั้น

จากความในขบถบัญญัติมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๘๗ จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติการเดินอากาศยกเว้นไม่บังคับเฉพาะการเดินอากาศในราชการทหารและราชการตำรวจเท่านั้น สำหรับการเดินอากาศในราชการส่วนอื่นหากจะยกเว้นไม่ใช่พระราชบัญญัติการเดินอากาศบังคับ ต้องประกาศกำหนดในกฎกระทรวง อย่างไรก็ดี ขณะนี้ยังห้ามการเดินอากาศในราชการส่วนใดได้รับการกำหนดยกเว้นไว้ในกฎกระทรวงไม่ แม้แต่การเดินอากาศในราชการศุลกากร ซึ่งอนุสัญญาว่าด้วยการขึ้นพลเรือนระหว่างประเทศกำหนดยกเว้นไว้ ก็ยังมีใ้มีการออกกฎกระทรวงกำหนดยกเว้นให้ ทั้งนี้ เพราะเหตุว่ากรมศุลกากรของเรายังหาได้ใช้อากาศยานเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการไม่ สำหรับราชการส่วนอื่นที่ใช้อากาศยานเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานนั้น ขณะนี้อยู่เพียงแห่งเดียว คือ กรมชลประทาน กระทรวงเกษตร แต่ก็ได้มีคำขอให้ออกกฎกระทรวงเพื่อยกเว้นที่จะใช้พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๘๗ บังคับไม่

กฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศเท่าที่เคยมีมา คือ “พระราชบัญญัติว่าด้วยการเดินอากาศ พุทธศักราช ๒๔๖๕” และ “พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พุทธศักราช ๒๔๘๐” ทั้งสองฉบับนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหมได้รับการกำหนดให้เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติทั้งสิ้น เวลาและโอกาสได้ช่วยให้กระทรวงกลาโหมสามารถจัดทำบรรดาอุปกรณ์และกำลังพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานตามกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศที่กล่าวมาแล้วได้อย่างพร้อมมูล

โดยขทแห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗ มาตรา ๖ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมได้ถูกกำหนดให้เป็นรัฐมนตรี ผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติแทนที่จะเป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม ดังเช่นหลักการที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศสมัยดั้งเดิม อย่างไรก็ตาม โดยที่กระทรวงคมนาคมพึงได้ริบมออำนาจและหน้าที่ให้เช่นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ การจัดหาอุปกรณ์และพนักงานเจ้าหน้าที่ย่อมอาจดำเนินการให้เป็นการเพียงพอโดยทันทีได้ เพื่อให้การปฏิบัติงานในด้านการเดินอากาศตามขทแห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗ เป็นไปโดยเรียบร้อย กระทรวงคมนาคมจึงติดต่อขอความร่วมมือจากกระทรวงกลาโหม เพื่อขอแนะให้กระทรวงคมนาคมได้อาศัยกำลังพนักงานเจ้าหน้าที่รวมทั้งบรรดาอุปกรณ์ เพื่อดำเนินงานในด้านการเดินอากาศสำหรับส่วนที่กระทรวงคมนาคมยังไม่อาจดำเนินการได้ในระยะเริ่มแรกนึ่งไปก่อน อนึ่ง ในโอกาสเดียวกันนี้ กระทรวงคมนาคมได้เสนอไปด้วยว่า หากกระทรวงกลาโหมไม่ขัดข้องในหลักการที่จะให้ความร่วมมือตามคำขอ กระทรวงคมนาคมก็ใคร่ที่จะให้มีการปรึกษาหารือกันในเรื่องอนุกรรมการผสม ซึ่งกระทรวงคมนาคมและกระทรวงกลาโหมแต่งตั้งขึ้น เพื่อจะได้ร่วมกันวินิจฉัยว่า จะควรขอให้กระทรวงกลาโหมช่วยปฏิบัติงานด้านการเดินอากาศตามความในขทแห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗ อย่างไรบ้าง กระทรวงกลาโหมได้ตอบให้ความร่วมมือ พร้อมทั้งแจ้งรายชื่อผู้ได้รับแต่งตั้งเป็นอนุกรรมการมาด้วย คณะอนุกรรมการผสมระหว่างเจ้าหน้าที่ฝ่ายกระทรวงคมนาคม และกระทรวงกลาโหมที่เรียนมาชื่อว่า “คณะอนุกรรมการพิจารณาจัดแบ่งงานในด้านการเดินอากาศซึ่งจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗” คณะอนุกรรมการผสมดังกล่าวได้ประชุมปรึกษามิมติว่า กระทรวงคมนาคมควรขอให้ส่วนราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหมช่วยปฏิบัติงานในด้านการเดินอากาศตามขทแห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗ ดังนี้ คือ :

๑. กรมการบินพลเรือน กองทัพอากาศ ปฏิบัติงานในค้ำ การกำหนดเงื่อนไขให้อากาศยานทำการบินทดลอง ณ ท่าอากาศยานดอนเมือง การอนุญาตเป็นหนังสือให้ผู้ใช้เครื่องบินถ่ายภาพในอากาศหรือจากอากาศยาน การอนุญาตเป็นหนังสือให้อากาศยาน

โดยยื่นอุทธรณ์กราบทูลเกล้าฯ การออกและการรับรองใบอนุญาตนักบินและทันหัน การสั่ง
 ใต้นักบินและทันหันซึ่งต้องยื่นคุณสมบัติเกี่ยวกับสุขภาพร่างกาย ความรู้หรือความชำนาญ
 การทดสอบโดยการตรวจทางแพทย์ หรือรับการทดสอบความรู้ความชำนาญทางทฤษฎี
 หรือทางปฏิบัติ การสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตนักบินและทันหัน การกำหนดนายแพทย์
 เพื่อทำการตรวจและออกใบรับรองว่านักบินและทันหันหายจากการเจ็บป่วยหรือขาดใจรวมทั้ง
 การอนุญาตให้นักบินและทันหันนั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไป และในประการสุดท้ายกรรมการบิน
 พลเรือน กองทัพอากาศ จะต้องปฏิบัติคือ การตรวจ ยัดและหนองเหนียวเกี่ยวกับการ
 เดินอากาศ ณ ท่าอากาศยานขณะเมือง

๒. กรมช่างอากาศ กองทัพอากาศ ปฏิบัติงานในตำแหน่ง การออกใบสำคัญ
 สมควรเดินอากาศเกี่ยวกับอากาศยานต้นแบบหรืออากาศยานที่สร้างตามต้นแบบ การสั่งให้
 เจ้าของอากาศยานจักให้ทำการตรวจหรือแก้ไขอากาศยาน การสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบ
 สำคัญสมควรเดินอากาศ การอนุญาตเป็นหนังสือให้อากาศยานที่ถูกสั่งพักใช้หรือเพิกถอน
 ใบสำคัญสมควรเดินอากาศทำการบิน การให้ความเห็นชอบในการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลง
 อากาศยาน ซึ่งอาจกระทบกระเทือนถึงความปลอดภัยของอากาศยาน การออกและการรับรองใบ
 อนุญาตนายช่าง การสั่งให้นายช่างที่ยื่นคุณสมบัติเกี่ยวกับสุขภาพร่างกาย ความรู้หรือ
 ความชำนาญรับการทดสอบ โดยการตรวจทางแพทย์หรือรับการทดสอบความรู้ความชำนาญ
 ทางทฤษฎีหรือทางปฏิบัติ การสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาตนายช่าง และประการสุดท้าย
 คือการกำหนดนายแพทย์เพื่อทำการตรวจและออกใบรับรองว่านายช่างผู้ทำการในอากาศ
 (Flight Engineer) หายจากการเจ็บป่วยหรือขาดใจรวมทั้ง การอนุญาตให้นายช่างผู้
 ทำการในอากาศนั้นปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

งานในด้านการเดินอากาศ ซึ่งจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการเดินอากาศ
 พ.ศ. ๒๔๕๗ เฉพาะส่วนที่กระทรวงคมนาคมจำต้องขอให้กรรมการบินพลเรือนและกรมช่าง
 อากาศ ซึ่งเป็นส่วนราชการในสังกัดกองทัพอากาศ กระทรวงกลาโหมปฏิบัติถึงที่เสนอมานี้ได้
 กำหนดไว้เป็นหลักฐานในประกาศกระทรวงคมนาคม ฉบับที่ ๑/๒๔๕๗ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม
 พ.ศ. ๒๔๕๗

คณะกรรมการการบินพลเรือน

คณะกรรมการการบินพลเรือนของบางประเทศ

คณะกรรมการการบินพลเรือน (Civil Aviation Board) เป็นสถาบันที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการดำเนินงานในด้านการบินพลเรือน ในนานาประเทศที่กิจการในด้านการบินพลเรือนเจริญก้าวหน้า เช่น สหรัฐอเมริกาและอังกฤษ เป็นต้น สถาบันนี้มาเป็นเวลายาวนานแล้ว องค์การบริหารในด้านการบินพลเรือนของประเทศอังกฤษมีฐานะเป็นกระทรวง คณะกรรมการการบินพลเรือนของอังกฤษซึ่งเรียกว่า (Civil Air Council) มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการบินพลเรือนเป็นประธานกรรมการและมีเลขาธิการรัฐมนตรีฝ่ายรัฐสภา (Parliamentary Secretary) เป็นรองประธานกรรมการ ส่วนคณะกรรมการการบินพลเรือนของสหรัฐอเมริกา ซึ่งเรียกว่า (Civil Aeronautics Board) แต่งตั้งโดยบทแห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศพลเรือน ฉบับ ค.ศ. ๑๙๓๘ (Civil Aeronautics Act of 1938) คณะกรรมการนี้ประกอบด้วยบุคคลซึ่งแต่งตั้งโดยประธานาธิบดีด้วยความเห็นชอบของสภาผู้แทนราษฎร ๕ นาย และผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากจำนวน ๓ นายจะต้องเป็นผู้ซึ่งสังกัดอยู่ในพรรคการเมืองที่อำนาจบริหารประเทศอยู่ในขณะที่ได้รับแต่งตั้งด้วย ประธานาธิบดีเป็นผู้แต่งตั้งกรรมการการบินพลเรือนทั้งหมดดังกล่าว แต่ผู้ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการนั้นกรรมการการบินพลเรือนทั้ง ๕ นาย ซึ่งประธานาธิบดีแต่งตั้งเป็นผู้เลือกโดยเลือกคนใดคนหนึ่งเพื่อตั้งให้เป็นประธานกรรมการ ในด้านการปฏิบัติงาน คณะกรรมการการบินพลเรือนของสหรัฐอเมริกามีอำนาจอิสระที่จะทำความตกลงเกี่ยวกับปัญหาทางเทคนิคได้โดยไม่ต้องผ่านกระทรวงการต่างประเทศเลย แต่เมื่อใดที่ทำความตกลงเรียบร้อยแล้ว จะมอบให้กระทรวงการต่างประเทศดำเนินการแลกเปลี่ยนหนังสือเกี่ยวกับความตกลงนั้นต่อไป คณะกรรมการการบินพลเรือนของสหรัฐอเมริกามีอำนาจและหน้าที่ดำเนินการในด้านต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ:

๑. ออกข้อบังคับ
๒. ร่วมมือกับส่วนราชการอื่นเพื่อหารือและพิจารณาเรื่องต่าง ๆ เช่น กำหนดอัตราค่าไปรษณียากร เป็นต้น
๓. แลกเปลี่ยนความรู้ทางการบินกับรัฐบาลต่างประเทศ

๔. โฆษณารายงานการปฏิบัติงานของตน
๕. ทำรายงานประจำปีเสนอรัฐสภา
๖. ออกใบอนุญาตต่าง ๆ สำหรับบริการขนส่งสาธารณะ
๗. ออกใบอนุญาตต่าง ๆ ให้แก่สายการบินต่างประเทศ
๘. พิจารณาพิทักษ์สิทธิการขึ้น
๙. พิจารณาคำร้องขอเปลี่ยนแปลงสิทธิ์
๑๐. กำหนดการรายงานต่าง ๆ ที่บริษัทการบินต้องเสนอเพื่อพิจารณา เช่น รายงานเกี่ยวกับการเงิน เป็นต้น
๑๑. จัดระเบียบนอากาศยาน และ
๑๒. ออกข้อบังคับเพื่อความปลอดภัยในการเดินอากาศ

เนื่องในการปฏิบัติหน้าที่ กรรมการการบินพลเรือนของสหรัฐอเมริกาแต่ละนายมีสิทธิได้รับประโยชน์ตอบแทนเป็นรายปี ปีละ ๑๒,๐๐๐ ดอลลาร์ ซึ่งเมื่อเทียบเป็นเงินไทยตามอัตราแลกเปลี่ยนทางราชการดอลลาร์ละ ๒๐ บาท จะเป็นค่าตอบแทน ๒๔๐,๐๐๐ บาท ต่อหนึ่งปี หรือถ้าคิดเป็นรายเดือนกรรมการการบินพลเรือนของสหรัฐอเมริกาจะได้รับประโยชน์ตอบแทนเป็นเงินเดือนละ ๑,๐๐๐ ดอลลาร์ หรือ ๒๐,๐๐๐ บาท

คณะกรรมการการบินพลเรือนของไทยก่อนมีกฎหมายรับรองสถานะ

สำหรับคณะกรรมการการบินพลเรือน (Civil Aviation Board) ของเราเป็นสถาบันใหม่ซึ่งอุบัติขึ้นมาเมื่อประมาณ ๑๕ ปีที่แล้ว เหตุที่คณะกรรมการการบินพลเรือนอุบัติขึ้นมา ก็เพราะว่าเมื่อสงครามโลกครั้งที่สองสงบลงใหม่ ๆ บริษัทการบินต่างประเทศได้ทำการบินเข้ามาในประเทศไทยสืบสนมาก และบริษัทการบินเหล่านั้นมิได้ปฏิบัติตามหลักต้อยต้อยปฏิบัติและการให้สิทธิอันเท่าเทียมกัน ซึ่งเป็นการขัดต่ออำนาจอธิปไตยของประเทศ ประกอบกับในขณะนั้น อำนาจและหน้าที่ในการควบคุมงานด้านการบินพลเรือนตามกฎหมายตกอยู่กับทบวงการเมืองถึง ๒ แห่ง กล่าวคือตกอยู่กับกระทรวงคมนาคมในฐานะผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือผาสักแห่งสาธารณชน พ.ศ. ๒๔๗๑ ในส่วนที่เกี่ยวกับการบินอากาศแห่งหนึ่ง และตกอยู่กับกระทรวงกลาโหมในฐานะผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติการบินอากาศ พุทธศักราช

๒๔๘๐ ซึ่งหมกผลยังคงอยู่ไปเมื่อวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๔๘๗ อีกแห่งหนึ่ง เพราะเหตุที่กล่าวมาจึงเกิดปัญหาขึ้นว่า ทบวงการเมืองใดควรจะเป็นผู้ดำเนินการ หรือว่าจะควรให้ความร่วมมือกันอย่างไรในระหว่างทบวงการเมืองทั้งสองนั้น เพื่อให้การควบคุมกิจการในด้านการบินพลเรือนดำเนินไปเรียบร้อย เพราะเหตุนี้กระทรวงคมนาคมจึงได้เสนอขอทราบนโยบายไปยังคณะรัฐมนตรีว่าจะให้ทบวงการเมืองใดเป็นผู้ดำเนินการในด้านการบินพลเรือนเพียงใด คณะรัฐมนตรีประชุมปรึกษาแล้วมีมติมอบให้กระทรวงคมนาคมพิจารณาเสนอความเห็นโดยถือหลักการประสานงานระหว่างกระทรวงคมนาคมกับกระทรวงกลาโหม (กองทัพอากาศ) เพื่อวางแผนงานในด้านการบินพลเรือนจะได้ดำเนินไปในแนวทางที่ถูกต้อง

กระทรวงคมนาคมเสนอความเห็นไปยังคณะรัฐมนตรีว่า ประโยชน์อันจะได้จากการบินพลเรือนนั้น นอกจากในด้านการค้าและการคมนาคมอันเป็นเรื่องธรรมดาที่เห็นกันอยู่เฉพาะหน้าแล้ว ยังมีประโยชน์ในทางการเมืองและการทหารแฝงอยู่มากน้อยแล้วแต่ผลอันจะเกิดขึ้นด้วย ฉะนั้น การควบคุมการบินพลเรือนก็ดี การอำนวยความสะดวกให้แก่การดำเนินงานในด้านการบินพลเรือนก็ดี ตลอดจนการที่จะทำความตกลงกับรัฐบาลต่างประเทศในเรื่องการบินพลเรือนก็ดี เหล่านี้ ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องควรจะได้ปรึกษาหารือถึงส่วนได้เสียให้รัดกุมที่สุดเท่าที่สามารถจะทำได้ อนึ่ง โดยที่กองทัพอากาศเป็นเจ้าของสนามบินคอนเมืองซึ่งบริษัทการบินของไทยและบริษัทการบินต่างประเทศใช้อยู่ จึงเป็นการยากที่กระทรวงคมนาคม จะชี้แจงหรือแก้ไขข้อขัดข้องของบริษัทการบินต่าง ๆ ขอร้องมาให้เป็นการแน่นอนได้ เพื่อขจัดข้อขัดข้องดังกล่าวมาและเพื่อให้แผนการควบคุมและอำนวยความสะดวกแก่บริษัทการบินทั้งหลายดำเนินไปด้วยความเรียบร้อย กระทรวงคมนาคมจึงเสนอความเห็นว่าคณะรัฐมนตรีควรแต่งตั้งคณะกรรมการการบินพลเรือนขึ้น เพื่อว่าจะได้มอบหมายให้ควบคุมการปฏิบัติงานในด้านการบินพลเรือนเป็นการเฉพาะต่อไป คณะรัฐมนตรีพิจารณาแล้วมีมติเมื่อวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๔๘๐ แต่งตั้งคณะกรรมการการบินพลเรือนขึ้นตามที่กระทรวงคมนาคมเสนอ ประกอบด้วยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ อธิบดีกรมการขนส่ง ผู้แทนกองทัพอากาศ และผู้ทรงคุณวุฒิในด้านการบินพลเรือนอีก ๒ ท่าน เป็นกรรมการ และกำหนดให้คณะกรรมการคณะนี้แทนที่ปรึกษาเกี่ยวกับกิจการในด้านการบินพลเรือนโดยทั่วไปของคณะรัฐมนตรี ก็นำกำหนดอำนาจและหน้าที่โดยเฉพาะของคณะกรรมการการบินพลเรือนไว้ด้วย

คณะกรรมการการบินพลเรือน ตามบทแห่งราชบัญญัติ การเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗

คณะกรรมการการบินพลเรือน ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติแต่งตั้งตามกฏหมาย
 รั้งรองหรือสนับสนุนไม่ เพราะเหตุว่าคณะกรรมการการบินพลเรือนเป็นสถาบันอันสำคัญ
 อย่างยิ่งขอสำหรับงานในด้านการบินพลเรือน พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗
 จึงบัญญัติกำหนดไว้ในหมวด ๑. ตามบทแห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗
 มาตรา ๗ คณะกรรมการการบินพลเรือนประกอบด้วยบุคคลอย่างมากที่สี่ไม่เกิน ๕ คน คือ
 ประธานกรรมการหนึ่งคน รองประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอื่นไม่เกิน ๓ คน
 ตำแหน่งประธานกรรมการได้แก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม การดำรงตำแหน่งประ
 ธานกรรมการการบินพลเรือน ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเป็นการถาวร เหตุกฏ
 หมายกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเป็นประธานกรรมการการบินพลเรือนโดย
 ตำแหน่ง ก็เพราะว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมได้รับมอบอำนาจและหน้าที่ให้เป็นผู้
 รักษาการทั้งตามพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗ และตามพระราชบัญญัติ
 ควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือผาสักแห่งสาธารณชน พุทธศักราช
 ๒๔๕๘ ในส่วนที่เกี่ยวกับการบินอากาศ เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเป็นผู้มอบอำนาจ
 และหน้าที่ของกิจการในด้านการเดินอากาศโดยตรงเช่นนี้ จึงเห็นสมควรเหมาะสม
 สักสำหรับตำแหน่งประธานกรรมการการบินพลเรือน ส่วนตำแหน่งรองประธานกรรมการและ
 กรรมการการบินพลเรือนอื่นไม่เกิน ๓ คนนั้น กฎหมายกำหนดให้คณะรัฐมนตรีเป็นผู้
 พิจารณาแต่งตั้ง ทั้งนี้โดยไม่มีข้อจำกัดว่าจะต้องพิจารณาแต่งตั้งจากบุคคลประเภทใด คณะ
 รัฐมนตรีมีอิสระที่จะใช้ดุลพินิจพิจารณาเลือกเพื่บุคคลที่เห็นสมควรและแต่งตั้งให้ดำรงตำ
 แหน่งรองประธานกรรมการและกรรมการการบินพลเรือนได้ อย่างไรก็ตามก็ โดยพฤตินัยหรือ
 ในทางปฏิบัติ คณะรัฐมนตรีมิได้เป็นผู้เลือกบุคคลเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งรองประธาน
 กรรมการและกรรมการการบินพลเรือนเองโดยตรง แต่หากว่าพิจารณาบุคคลที่รัฐมนตรีว่า
 การกระทรวงคมนาคมเสนอแนะมา

ท่านได้ทราบแล้วว่า คณะกรรมการการบินพลเรือนเป็นสถาบันที่มีความสำคัญ
 อย่างยิ่งขอ สำหรับการดำเนินงานในด้านการบินพลเรือน เพราะเหตุนี้ ในขณะพิจารณา

ยกร่างพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗ คณะกรรมการพิจารณา ร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมแต่งตั้งขึ้นโดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรี จึงถือปฏิบัติขงปัญหาเรื่องอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการการบินพลเรือนกันอย่างกว้างขวาง อนุกรรมการของท่านมีความเห็นว่า เมื่อตกลงในหลักการที่จะให้คณะกรรมการการบินพลเรือนขึ้นแล้ว ก็ควรที่จะกำหนดอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ให้เป็นการเหมาะสมกับฐานะด้วย อนึ่ง โดยที่กิจการในด้านการบินพลเรือนเต็มไปด้วยปัญหาทางเทคนิคและต้องการความรวดเร็วทันที่ซึ่งต้องอยู่เป็นอันมาก หากกำหนดให้คณะกรรมการการบินพลเรือนเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗ จะเป็นการสมควรอย่างยิ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเองก็ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการการบินพลเรือนอยู่แล้ว การพิจารณาปัญหาต่าง ๆ รัฐมนตรีฯ ย่อมมีอำนาจที่จะดำเนินการได้ในฐานะประธานกรรมการนั้น แม้ว่ากรณีเช่นนี้จะเป็นการกระจายอำนาจและหน้าที่ออกไปบ้าง แต่ในทางปฏิบัติจะช่วยให้การดำเนินงานรวดเร็วขึ้นมาก อย่างไรก็ดี ความเห็นต้องตกไปเนื่องจากตามรูป และแบบของกฎหมายไทยไม่เคยกำหนดให้บุคคลหรือคณะบุคคลใดซึ่งมิใช่รัฐมนตรีเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติเลย.

วาระการครองตำแหน่งและการพ้นตำแหน่งของคณะกรรมการการบินพลเรือน

เฉพาะประธานกรรมการการบินพลเรือนซึ่งได้แก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเท่านั้นที่ดำรงตำแหน่งเป็นการถาวร รองประธานกรรมการก็ กรรมการอื่นก็ไม่เกินเจ็ดคนที่คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งทุกปี เหล่านี้ขบทแห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗ มาตรา ๘ กำหนดให้อยู่ในตำแหน่งได้คราวละสี่ปีเท่านั้น อย่างไรก็ตาม เมื่อบนจากตำแหน่งโดยกำหนดตามวาระดังกล่าวแล้ว คณะรัฐมนตรีจะแต่งตั้งให้บุคคลอื่นดำรงตำแหน่งรองประธานกรรมการและกรรมการมาแล้วดำรงตำแหน่งเดิมต่อไปอีกก็ได้

การพ้นจากตำแหน่งของรองประธานกรรมการ และกรรมการการบินพลเรือนนั้น นอกจากจะเป็นไปตามวาระที่กำหนดแล้ว หากมีการตาย การลาออกหรือคณะรัฐมนตรีมีมติให้ออก รองประธานกรรมการและหรือกรรมการการบินพลเรือนก็อาจพ้นจากตำแหน่งก่อนถึงกำหนดตามวาระได้ ในกรณีที่มีการพ้นจากตำแหน่งก่อนถึงคราวออกตามวาระเช่นนั้น

ขตบัญญัติมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗ กำหนดให้แต่งตั้ง
บุคคลเข้าดำรงตำแหน่ง รองประธานกรรมการและหรือกรรมการที่ว่างลงนั้น แล้วแต่กรณี
ทั้งนี้ ไม่ว่าตำแหน่งนั้นจะว่างลงในโอกาสใด แต่ผู้ที่ได้รับแต่งตั้งเข้าแทนคนคงมีสิทธิอยู่ใน
ตำแหน่งได้เพียงเท่าที่กำหนดเวลาของผู้ซึ่งคนแทนเท่านั้น

ผู้ซึ่งมีหน้าที่เป็นประธานที่ประชุมคณะกรรมการการบินพลเรือน

ในการประชุมคณะกรรมการการบินพลเรือนนั้น ตามปกติประธานกรรมการทำ
หน้าที่ประชุมแต่ถ้าประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม ขตบัญญัติมาตรา ๑๐ แห่ง
พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗ กำหนดให้รองประธานกรรมการทำหน้าที่แทน
ประธานกรรมการ โดยที่ขตบัญญัติมาตรา ๑๐ แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศนี้กำหนด
ไว้เป็นการเฉพาะว่า “เมื่อประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุมให้รองประธานกรรมการทำ
หน้าที่แทน” เพราะเหตุนี้ ในการประชุมครั้งใดก็ตาม หากไม่มีประธานกรรมการหรือ
รองประธานกรรมการคนใดคนหนึ่งอยู่ในที่ประชุม การประชุมครั้งนั้นก็ย่อมไม่มีผลตาม
กฎหมาย โขยทั่วไปข้อบังคับในการประชุมกรรมการต่าง ๆ มักจะมีข้อผ่อนปรนอยู่ว่าหากทั้ง
ประธานกรรมการและรองประธานกรรมการไม่อยู่ในที่ประชุม ก็ให้กรรมการที่มาร่วมประชุม
เลือกกรรมการคนใดคนหนึ่งมาประชุมทำหน้าที่แทนประธานกรรมการได้ แต่โดยที่
คณะกรรมการพิจารณาพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗ มีความเห็น
ร่วมกันว่า เพื่อที่ประธานกรรมการและรองประธานกรรมการจะได้สนใจ ในอันที่ระปฏิบัติ
หน้าที่ของตนจึงไม่ควรกำหนดข้อผ่อนปรนดังกล่าวแล้วไว้ เพราะเหตุดังกล่าวมา การ
ประชุมกรรมการการบินพลเรือนทุกครั้งจึงต้องมีประธานกรรมการหรือมีคณะกรร
กรรมการทำหน้าที่ประชุมเสมอ

องค์ประชุมของคณะกรรมการการบินพลเรือน

ตามความในมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗
การประชุมคณะกรรมการการบินพลเรือน จะต้องมีการมาประชุมไม่ต่ำกว่ากึ่งจำนวน
ของกรรมการทั้งหมด การประชุมนั้นจึงจะเป็นองค์ประชุม

การลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาของคณะกรรมการการบินพลเรือน

ตามบทบัญญัติมาตรา ๑๒ แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗ ในการลงมติวินิจฉัยข้อปรึกษาของคณะกรรมการการบินพลเรือนต้องถือเอาเสียงข้างมากเป็นประมาณ กรรมการที่มาประชุมแต่ละคนมีเสียงเพื่อการลงคะแนนวินิจฉัยข้อปรึกษาหนึ่งเสียง ในกรณีจำนวนเสียงลงคะแนนเท่ากัน ประธานในที่ประชุมซึ่งอาจจะได้แก่ประธานกรรมการการบินพลเรือนหรือรองประธานกรรมการการบินพลเรือนคนใดคนหนึ่งก็ได้ มีสิทธิออกเสียงเพิ่มขึ้นได้อีกเสียงหนึ่ง เป็นเสียงขาด บทบัญญัติมาตรานี้เป็นไปตามหลักการที่กำหนดไว้สำหรับการประชุมทั่ว ๆ ไป ซึ่งถือปฏิบัติกันมาเป็นเวลาช้านานแล้ว

อำนาจในการแต่งตั้งคณะอนุกรรมการของคณะกรรมการการบินพลเรือน

โดยที่คณะกรรมการการบินพลเรือนมีอำนาจและหน้าที่ที่จะต้องปฏิบัติกว้างขวางอยู่ เพื่อให้กรณีต่าง ๆ ตามอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการการบินพลเรือนได้คล่องไปด้วยดี บทแห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗ มาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง จึงบัญญัติให้อำนาจแก่คณะกรรมการการบินพลเรือนในอันที่จะพิจารณาแต่งตั้งคณะอนุกรรมการเพื่อยุติหมายให้กระทำการหรือพิจารณาข้อสงสัยหรือข้อเท็จจริงใด ๆ อันอยู่ในขอบเขตแห่งอำนาจและหน้าที่ของตนได้ ซึ่งกรณีเช่นนี้ย่อมช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ของคณะกรรมการการบินพลเรือนได้ไม่น้อย ปัจจุบันคณะอนุกรรมการซึ่งคณะกรรมการการบินพลเรือนมีมติแต่งตั้งไว้ให้ช่วยปฏิบัติหน้าที่ในกรณีต่าง ๆ มีดังนี้ คือ:

๑. คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาร่างข้อบังคับของ คณะกรรมการการบินพลเรือน และร่างคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมในฐานะประธานกรรมการการบินพลเรือน
๒. คณะอนุกรรมการสื่อสาร การดำเนินการบินและกฎทางอากาศ
๓. คณะอนุกรรมการสนามบิน
๔. คณะอนุกรรมการอุตุนิยมวิทยา
๕. คณะอนุกรรมการกฎหมาย

องค์ประชุมของคณะกรรมการกฤษฎีกา การตรวจลงคะแนนคดี เหล่านี้ วรรคสองของมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗ กำหนดให้นำข้อยกเว้นมาตรา ๑๑ และมาตรา ๑๒ ที่เสนอมานี้ในตอนที่นั้นมายังองค์ประชุมโดยสมบูรณ์

ในการปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการและกรรมการการบินพลเรือน ผู้ปฏิบัติหน้าที่ประธานกรรมการ ใ้รับประโยชน์ตอบแทนตามที่คณะรัฐมนตรีกำหนด (มาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗) ขณะนั้นคณะรัฐมนตรีกำหนดให้ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการและกรรมการการบินพลเรือนได้รับประโยชน์ตอบแทนการปฏิบัติหน้าที่เป็นรายเดือนในอัตราคนละเดือนละ ๓๐๐ บาท สำหรับขบวนการในคณะกรรมการต่าง ๆ ที่คณะกรรมการการบินพลเรือนแต่งตั้งขึ้นโดยข้อยกเว้นมาตรา ๑๓ วรรคแรกนั้น ข้อมติสิทธิเบิกเงินค่าเบี้ยประชุมได้ในอัตราตามที่ข้อยกเว้นแห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๔๕๑ กำหนด

อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการการบินพลเรือน

อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการการบินพลเรือนมีปรากฏในข้อยกเว้นมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ ๒๔๕๗ ว่า “ให้คณะกรรมการการบินพลเรือนมีอำนาจและหน้าที่ตามที่ระบุไว้ในพระราชบัญญัติตนและในเรื่องต่อไปนี้”

- (๑) รับผิดชอบและให้คำแนะนำเกี่ยวกับการบินพลเรือนแก่รัฐมนตรี
- (๒) ออกข้อบังคับตามพระราชบัญญัติตนและภาคผนวกแห่งอนุสัญญาข้อบังคับอื่นเมื่อได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้
- (๓) พิจารณามติพิกค่อัตราค่าโดยสาร ค่าระวางของอากาศยานขนส่งและค่าบริการอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศด้วยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

เมื่อพิจารณาความในขทแห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗ มาตรา ๑๕ ทกกล่าวมาจะเห็นได้ว่ากฎหมายกำหนดอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการการบินพลเรือนไว้เป็น ๒ กรณีด้วยกัน กล่าวคือ ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ไว้ในมาตรา ๑๕ เองกรณีหนึ่ง กยระบุรายละเอียดไว้ในมาตราอื่น ๆ ตามความเหมาะสมอีกกรณีหนึ่ง ในชั้นนี้ ใคร่ขอโอกาสเสนอขแรงรายละเอียดตามที่ระบุไว้ในมาตรา ๑๕ ไปตามลำดับก่อน

เรื่องที่ คณะกรรมการการบินพลเรือนจะต้องให้คำปรึกษาแก่รัฐมนตรีว่าการ
กระทรวงคมนาคม

ท่านได้ทราบแล้วว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเป็นผู้รักษาการตามพระราช
บัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗ เพราะเหตุที่กล่าวมา คณะกรรมการพิจารณาและวินิจฉัย
ปัญหาเกี่ยวกับกิจการในด้านการเดินอากาศซึ่งมีใช้ในราชการทหารและราชการตำรวจจึงเป็น
อำนาจและหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมทั้งสิ้น เพื่อให้การดำเนินงานใน
หน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ซึ่งมีอยู่อย่างกว้างขวางดังกล่าวมาเป็นไปด้วย
ดี กฎหมายจึงกำหนดให้คณะกรรมการการบินพลเรือนเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาและให้คำ
แนะนำเกี่ยวกับกิจการการบินพลเรือนแก่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมโดยพฤตินัยคณะ
รัฐมนตรีซึ่งกฎหมายกำหนดให้เป็นผู้พิจารณาแต่งตั้งรองประธานกรรมการและกรรมการการ
บินพลเรือนนั้นย่อมพิจารณาแต่งตั้งบุคคลที่กระทรวงคมนาคมเสนอแนะมาเป็น รอง ประชาน
กรรมการและกรรมการการบินพลเรือนเสมอ และบุคคลที่กระทรวงคมนาคมเสนอแนะมานั้น
โดยปรกติก็เป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือมีคุณวุฒิตำแหน่งหน้าที่เกี่ยวกับกิจการ
ในด้านการบินพลเรือนสาขาต่าง ๆ เมื่โดยปรกติคณะกรรมการการบินพลเรือนประกอบด้วย
ผู้ทรงคุณวุฒิทั้งที่รับมา ความเห็นและข้อแนะนำของคณะกรรมการการบินพลเรือนจึง
เป็นความเห็นและข้อแนะนำที่สามารถจะยังให้การพิจารณาวินิจฉัยปัญหาที่มาสู่รัฐมนตรีว่า
การกระทรวงคมนาคมยุติลง ในทางที่เหมาะสมกว่าที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม
จะใช้ดุลพินิจพิจารณาแต่ลำพัง อย่างไรก็ตามการที่ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมจะปรึกษา
หรือขอคำแนะนำจากคณะกรรมการการบินพลเรือนหรือไม่เป็นสิทธิของรัฐมนตรี ฯ โดยเฉพาะ
แต่ในทางปฏิบัติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมจะนำปัญหาที่เกี่ยวข้องงานในด้านการบิน
พลเรือนทุกกรณี เสนอต่อประชุมคณะกรรมการการบินพลเรือนพิจารณาเสมอ เพื่อให้ตรงกับ
หลักการในด้านปฏิบัติ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมจึงได้มีคำสั่งเฉพาะที่ ๔๑/๒๔๕๘
ลงวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๔๕๘ อาศัยอำนาจตามความในบทแห่งพระราชบัญญัติการเดิน
อากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗ มาตรา ๖ ในฐานะที่ เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติ กำหนดให้
คณะกรรมการการบินพลเรือนเป็นผู้พิจารณาให้คำแนะนำกิจการในด้านการบินพลเรือนทั้ง

หมกแก่คนโดยมิจำกัดมีการชำระหรือจะคืนเงินนำไว้ก่อน และโดยเฉพาะได้กำหนดให้ คณะกรรมการการบินพลเรือนเป็นผู้พิจารณาให้คำแนะนำกิจการในบ้านการบินพลเรือน ใน เรื่องดังต่อไปนี้ คือ:

(๑) เรื่องเกี่ยวกับกฎหมายการเดินอากาศซึ่งได้แก่พระราชบัญญัติควบคุมกิจการ ค้าขาย อันกระทบถึงความปลอดภัยหรือความผาสุกแห่งสาธารณชน พุทธศักราช ๒๔๗๑ และพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๘๗ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

(๒) เรื่องร่างกฎกระทรวง ประกาศและคำสั่งต่างๆ ที่ออกตามความในพระราช บัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๘๗

(๓) เรื่องอนุสัญญาหรือร่างอนุสัญญาเกี่ยวกับการบินพลเรือนระหว่างประเทศ ทั้ง นหมายความว่าถึงถึงอนุสัญญาที่ประเทศไทยได้ให้ภาคยานุวัติหรือสัตยาบันแล้วและอนุสัญญา ที่ประเทศไทยยังมีได้ให้ภาคยานุวัติหรือสัตยาบัน ตลอดจนร่างอนุสัญญาที่ขงการการบิน พลเรือนระหว่างประเทศได้พิจารณาข่างขึ้นใหม่ด้วย

(๔) เรื่องร่างความตกลงว่าด้วยบริการเดินอากาศและการขนส่งทางอากาศกับ รัฐบาลต่างประเทศ

(๕) เรื่องใบอนุญาตที่ออกให้แก่บริษัทการบินของไทย ตลอดจนเงื่อนไขซึ่งออก ตามความในพระราชบัญญัติควบคุมกิจการ ค้าขาย อัน กระทบถึงความปลอดภัยหรือผาสุก แห่งสาธารณชน พุทธศักราช ๒๔๗๑ ด้วย

(๖) เรื่องใบอนุญาตพิเศษที่ออกให้แก่บริษัทวิเทศการบินแห่งประเทศไทย จำกัด และสัญญาระหว่างรัฐบาลกับบริษัทกล่าวมานั้น

(๗) เรื่องเกี่ยวกับความช่วยเหลือทางวิชาการจากรัฐบาลต่างประเทศ หรือ จาก องค์การระหว่างประเทศ เช่นการส่งเจ้าหน้าที่ออกไปรับการฝึกเพิ่มเติมหรือการขอผู้เชี่ยวชาญในด้านเทคนิค เข้ามาทำการฝึกและอบรมเจ้าหน้าที่ภายในประเทศ

(๘) เรื่องเกี่ยวกับรายงานการสอบสวนอุบัติเหตุของอากาศยาน

(๙) เรื่องค่าชดเชง ๆ ที่เกี่ยวกับการบินพลเรือนซึ่งมีผลเส็นมา

(๑๐) เรื่องเกี่ยวกับสายการบินทั้งหมด กล่าวคือทั้งสายการบินภายในประเทศ และระหว่างประเทศ

(๑๑) เรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติตามภาคผนวกแห่งอนุสัญญา เช่นการออกใบอนุญาตผู้ประจำหน้าที่ กฎทางอากาศ รหัสสื่อนิยมวิทยา แผนภูมิการเดินอากาศ หน่วยงานที่ผู้ประจำหน้าที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างอากาศกับพื้นดิน การดำเนินการบริการเดินอากาศระหว่างประเทศของอากาศยานประจำที่กำหนด เครื่องหมายสัญชาติและการจดทะเบียนอากาศยาน ความสมควรเดินอากาศของอากาศยาน การอำนวยความสะดวกในการขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ การสื่อสารทางไกลสำหรับการเดินอากาศ บริการจราจรทางอากาศ การค้นหาและช่วยชีพพื้นภัย การสอบสวนอุบัติเหตุของอากาศยาน สนามบิน บริการข่าวสาร การเดินอากาศ เหล่านี้เป็นต้น

(๑๒) เรื่องการประสานงานกับองค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ ตลอดจนการส่งคนออกไปต่างประเทศ

(๑๓) เรื่องการประสานงานในด้านการอำนวยความสะดวกที่เกี่ยวกับการศุลกากร การตรวจคนเข้าเมืองและการสาธารณสุข

(๑๔) เรื่องการหาเส้นทางเพื่อยังความก้าวหน้าให้แก่กิจการในด้านการบินพลเรือนของประเทศทั้งในด้านการเศรษฐกิจ การค้าและการเมือง

อำนาจและหน้าที่ในการออกข้อบังคับของคณะกรรมการการบินพลเรือน

อำนาจและหน้าที่ของ คณะกรรมการการบินพลเรือนตามความในมาตรา ๑๕ แห่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๘๗ อีกประการหนึ่งก็คือการออกข้อบังคับตามมาตรการต่าง ๆ แห่งพระราชบัญญัติที่กำหนดไว้และตามภาคผนวกแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการบินพลเรือนระหว่างประเทศ ฉบับที่ห้า ณ เมืองชิคาโกแห่งสหรัฐอเมริกา เมื่อวันที่ ๗ ธันวาคม ๒๔๘๗ เหตุที่กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการการบินพลเรือนเป็นผู้พิจารณาออกข้อบังคับดังกล่าวมาก็เพื่อที่จะให้การดำเนินงานได้เป็นไปโดยรวดเร็วทันทั่วทั้งนี้เพราะเรื่องต่าง ๆ ที่กำหนดให้ออกเป็นข้อบังคับเช่นกรณีหรือเรื่องที่กำหนดไว้ในภาคผนวกแห่งอนุสัญญาว่าด้วยการบินพลเรือนระหว่างประเทศนั้น จำเป็นต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมอยู่เสมอ เพราะเหตุนี้ หากจะนำเอากรณีดังกล่าวมากำหนด

เป็นกฎกระทรวงซึ่งหมายความถึงกำหนดให้ยื่นอำนาจและหน้าที่ของรัฐมนตรีว่าการกระทรวง
คมนาคมที่จะพิจารณาแล้ว กรณีอาจจะล่าช้าไม่ทันเหตุการณ์ได้ เพราะพิธีการด้าน
ปฏิบัติเกี่ยวกับการออกกฎกระทรวงต้องใช้เวลามากกว่าการออกข้อบังคับมาก

โดยที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติการ
เดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๘๗ การรักษานโยบายในด้านการบินพลเรือนจึงเป็นหน้าที่ของรัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงคมนาคม เมื่อกรณีเช่นเช่น กฎหมายจึงกำหนดให้เสนอข้อบังคับของ
คณะกรรมการการบินพลเรือน เพื่อยุติว่าว่าการกระทรวงคมนาคมพิจารณาอนุมัติด้วย
ในฐานะที่ดำรงตำแหน่งประธานกรรมการการบินพลเรือนโดยตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
คมนาคมย่อมจะอนุมัติข้อบังคับของคณะกรรมการการบินพลเรือนเสมอ เพราะข้อบังคับ
นั้นจำเป็นต้องผ่านการพิจารณาของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมในฐานะประธานกรรมการ
การบินพลเรือนมาก่อน อย่างไรก็ตาม หากประธานกรรมการการบินพลเรือนไม่เห็นชอบ
ในร่างข้อบังคับ แต่ต้องแพ้คะแนนเสียงในที่ประชุมแล้ว กรณีเช่นนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวง
คมนาคมอาจไม่อนุมัติข้อบังคับ ของคณะกรรมการการบินพลเรือนที่เสนอมา เพื่อยุติ
ก็ได้ การใช้สิทธิในฐานะรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคม ไม่อนุมัติข้อบังคับของ
คณะกรรมการการบินพลเรือน อาจมีข้อตำหนิได้ว่าไม่เป็นประชาธิปไตย แต่หากพิจารณา
ในแง่ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมเป็นผู้รับผิดชอบนโยบาย การใช้สิทธิเช่นนั้นก็
เป็นการชอบด้วยเหตุผล อัน โดยที่ข้อบังคับของคณะกรรมการการบินพลเรือนอาจมีผลกระท
ทบถึงสิทธิและหน้าที่ของประชาชนโดยทั่วไปได้ กฎหมายจึงกำหนดให้นำข้อบังคับของคณะกรรมการ
การบินพลเรือน ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมอนุมัติแล้ว ไปประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาด้วย ทั้งนี้ เพื่อที่ประชาชนจะได้ทราบว่าตนมีกรณีใดที่จะต้อง ปฏิบัติหรือ
ละเว้นอย่างไรบ้าง ข้อบังคับของคณะกรรมการการบินพลเรือนมีผลบังคับ ตั้งแต่วันที่ประกาศ
ในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ภาคผนวกแห่งอนสัญญาว่าด้วยการบินพลเรือน ระหว่างประเทศฉบับที่ห้า ณ
เมืองชิคาโก แห่งสหรัฐอเมริกา ซึ่งพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๘๗ กำหนด
ให้คณะกรรมการการบินพลเรือนออกข้อบังคับตามใดนั้น ปัจจุบันนี้มีอยู่ด้วยกันรวมทั้งสิ้น
๑๕ ฉบับ คือ ฉบับที่ ๑ ว่าด้วยการออกใบอนุญาตประจำหน้าที่ (Personnel Licensing)

ฉบับที่ ๒ ว่าด้วยกฎทางอากาศ (Rules of the Air) ฉบับที่ ๓ ว่าด้วยรหัสอุตุนิยมวิทยา (Meteorological Codes) ฉบับที่ ๔ ว่าด้วยแผนภูมิการเดินอากาศ (Aeronautical Charts) ฉบับที่ ๕ ว่าด้วยหน่วยมิติที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างอากาศกับพื้นดิน (Dimensional to be used in Air-ground Communications) ฉบับที่ ๖ ว่าด้วยการดำเนินการบินของอากาศยาน และการขนส่งพาณิชย์ทางอากาศระหว่างประเทศ (Operation of Aircraft—International Commercial Air Transport) ฉบับที่ ๗ ว่าด้วยเครื่องหมายสัญชาติและทะเบียนของอากาศยาน (Aircraft Nationality and Registration Marks) ฉบับที่ ๘ ว่าด้วยความสามารถเดินอากาศของอากาศยาน (Airworthiness of Aircraft) ฉบับที่ ๙ ว่าด้วยการอำนวยความสะดวก (Facilitation) ฉบับที่ ๑๐ ว่าด้วยการสื่อสารการเดินอากาศ (Aeronautical Telecommunications) ฉบับที่ ๑๑ ว่าด้วยบริการการจราจรทางอากาศ (Air Traffic Service) ฉบับที่ ๑๒ ว่าด้วยการค้นหาและช่วยให้พ้นภัย (Search and Rescue) ฉบับที่ ๑๓ ว่าด้วยการสอบสวนอากาศยานประสบอุบัติเหตุ (Aircraft Accident Inquiry) ฉบับที่ ๑๔ ว่าด้วยสนามบิน (Aerodromes) และฉบับสุดท้ายคือ ฉบับที่ ๑๕ ว่าด้วยบริการข่าวสารการเดินอากาศ (Aeronautical Information Services)

ขณะนั้นคณะกรรมการการบินพลเรือนได้พิจารณาออกข้อบังคับไปแล้วรวม ๘ ฉบับ คือฉบับที่ ๑ ว่าด้วยค่าธรรมเนียมขนส่งและค่าธรรมเนียมท่าอากาศยาน ฉบับที่ ๒ ว่าด้วยหน่วยมิติที่ใช้ในการสื่อสารระหว่างอากาศกับพื้นดิน ฉบับที่ ๓ ว่าด้วยการสอบสวนอุบัติเหตุของอากาศยาน ฉบับที่ ๔ ว่าด้วยการออกใบอนุญาตผู้ประจำหน้าที่กฎทางอากาศ การอุตุนิยมวิทยา แผนภูมิเดินอากาศการดำเนินการบริการเดินอากาศระหว่างประเทศของอากาศยานประจำมีกำหนด ความสามารถเดินอากาศ การอำนวยความสะดวกในการขนส่งทางอากาศ การสื่อสารทางไกลสำหรับการเดินอากาศ บริการจราจรทางอากาศ การค้นหาและช่วยให้พ้นภัย สนามบินและบริการข่าวสารการเดินอากาศ ฉบับที่ ๕ ว่าด้วยสมตปฎมเดินทาง ฉบับที่ ๖ ว่าด้วยเครื่องหมายสัญชาติและเครื่องหมายจดทะเบียนอากาศยาน ฉบับที่ ๗ และฉบับที่ ๘ ซึ่งว่าด้วยค่าธรรมเนียมขนส่งและค่าธรรมเนียมท่าอากาศยาน (แก้ไขเพิ่มเติม) รายละเอียดเกี่ยวกับข้อบังคับของคณะกรรมการการบินพลเรือนที่กล่าวมาจะได้นำเสนอเพื่อพิจารณาในโอกาสต่อไป

อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการการบินพลเรือนเกี่ยวกับการพิจารณาอนุมัติ
พิกัดอัตราค่าโดยสาร ค่าระวางขนส่ง และค่าบริการอำนวยความสะดวกในการ
เดินอากาศ

อำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการการบินพลเรือนอีกประการหนึ่งคือ การ
พิจารณาอนุมัติพิกัดอัตราค่าโดยสาร ค่าระวางของอากาศยานขนส่งและค่าบริการอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศ การพิจารณาอนุมัติกรณีดังกล่าวมาหมายถึงเฉพาะบริการภายในประเทศเท่านั้น กล่าวคือ อากาศยานที่ดำเนินบริการภายในประเทศจะเรียกเก็บค่าโดยสาร และค่าระวางพัสดุได้ต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการการบินพลเรือนก่อน อนึ่ง ในกรณีเจ้าของเครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศจะเรียกเก็บค่าบริการได้ก็ต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการการบินพลเรือนก่อนเช่นเดียวกัน เหตุที่กฎหมายกำหนดให้คณะกรรมการการบินพลเรือนเป็นผู้พิจารณาอนุมัติพิกัดอัตราค่าโดยสาร ค่าระวาง ของอากาศยานขนส่ง และค่าบริการอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศก็เพื่อจะได้คอยควบคุมมิให้ดำเนินการเดินอากาศเรียกเก็บค่าบริการเอาจากผู้โดยสารตามความพอใจ ทั้งนี้ เพราะบริการในด้านการเดินอากาศเป็นสาธารณูปโภคที่นับวันแต่ ประชาชนจะต้อง การ แพร่หลาย มากขึ้น เป็นลำดับ หากไม่คอยควบคุมการกำหนดพิกัดอัตราให้อยู่ในระดับอันสมควรแล้ว ผู้ใช้บริการอาจจะเดือดร้อนและคลายความนิยมลงได้ หรือมีกรณี ผู้ดำเนินการเดินอากาศอาจกำหนดอัตราค่าโดยสารหรือค่าระวางขนส่งไว้ต่ำเกินไปจนกระทบกระทั่งตนเองในกรณีที่มีการแข่งขันเพื่อแย่งกันรับคนโดยสารและสินค้าต่าง ๆ เมื่อคณะกรรมการการบินพลเรือนพิจารณาอนุมัติพิกัดอัตราค่าโดยสาร ค่าระวางของอากาศยานขนส่งหรือค่าบริการอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศใดไปแล้ว จะต้องเสนอพิกัดอัตรานั้นให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมพิจารณาให้ความเห็นชอบอีกชั้นหนึ่ง กรณีจึงจะมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมาย

การขออนุมัติคณะกรรมการการบินพลเรือนเพื่อกำหนด พิกัดอัตราค่าโดยสารและค่าระวางขนส่งนั้น เป็นหน้าที่ของบริษัทการบินหรือผู้ดำเนินการเดินอากาศที่จะต้องดำเนินการหลักการซึ่งกำหนดบริษัทการบิน ต้องขออนุมัติคณะกรรมการการบินพลเรือนเพื่อกำหนดพิกัดอัตราค่าโดยสารและค่าระวางขนส่งนั้น เป็นหลักการใหม่ซึ่งกำหนดขึ้นโดยบทแห่งพระราช

บัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗ ก่อนที่พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวจะมีผลบังคับใช้
การบินไม่มีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องเสนอพิกัดอัตราค่าโดยสารและค่าระวางขนส่งให้คณะ
กรรมการการบินพลเรือนพิจารณา คงมีแต่หน้าที่ตามเงื่อนไขในใบอนุญาตให้ประกอบกิจการ
ค้าขายในการเดินอากาศซึ่งกระทรวงคมนาคมออกให้ที่จะต้องเสนอพิกัดอัตราค่าโดยสาร
และค่าระวางบรรทุกหรือคนยหนึ่ง คือค่าระวางขนส่งให้กระทรวงคมนาคมพิจารณาอนุมัติ
เท่านั้น

ขณะนั้นบริษัการบินของไทยเรามีอยู่สองบริษัท คือ บริษัทเดินอากาศไทย จำกัด ซึ่ง
รัฐบาลโดยกระทรวงคมนาคมเป็นผู้ถือหุ้นใหญ่ถึงร้อยละ ๕๕.๕๕ ของจำนวนเงินทุนทั้งหมด
และดำเนินบริการทั้งภายในราชอาณาจักรและระหว่างประเทศ กับบริษัทการบินไทย จำกัด
ซึ่งมีบริษัทเดินอากาศไทย จำกัด และคนไทยเป็นผู้ถือหุ้นร้อยละ ๗๐ ของจำนวนเงินทุน
ทั้งหมดและบริษัดำเนินบริการเฉพาะในก้ำนระหว่างประเทศเท่านั้น โดยบทแห่งพระราช
บัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๕๗ พิกัดอัตราค่าโดยสารและค่าระวางขนส่งของบริษัท
เดินอากาศไทย จำกัด จะใช้บังคับได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการการบินพลเรือน
และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมได้พิจารณาให้ความเห็นชอบด้วยแล้ว สำหรับพิกัด
อัตราค่าโดยสารและค่าระวางขนส่งภายในราชอาณาจักรนั้นไม่มีปัญหา บริษัทเดินอากาศ
ไทย จำกัด จะต้องขออนุมัติจากคณะกรรมการการบินพลเรือนก่อนเสมอ แต่ปัญหาที่ว่า
พิกัดอัตราค่าโดยสารและค่าระวางขนส่งระหว่างประเทศ ของบริษัทเดินอากาศไทย จำกัด
ก็ดี ของบริษัทการบินไทย จำกัด และของบริษัทการบินต่างประเทศที่อากาศยานบินผ่านหรือ
แวะลงในราชอาณาจักรไทยก็ดี เหล่านี้จะต้องเสนอขออนุมัติจากคณะกรรมการการบินพลเรือน
หรือไม่ เรื่องนี้ในทางปฏิบัติปรากฏว่า บริษัทเดินอากาศไทย จำกัด และบริษัทการบินไทย
จำกัด เสนอพิกัดอัตราค่าโดยสารและค่าระวางขนส่งทั้งภายในราชอาณาจักรและระหว่าง
ประเทศเพื่อคณะกรรมการการบินพลเรือนพิจารณาอนุมัติทั้งสิ้น อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาถึง
ข้อกฎหมายแล้ว พิกัดอัตราค่าโดยสารและค่าระวางขนส่งระหว่างประเทศของบริษัทเดิน
อากาศไทย จำกัด ของบริษัทการบินไทย จำกัด และของบริษัทการบินต่างประเทศที่อากาศยาน
บินผ่านหรือแวะลงในราชอาณาจักรไทย หากจำเป็นต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการการบิน
พลเรือนไม่ ทั้งนี้ เพราะเหตุที่เป็นกรณีหรือเป็นเรื่องระหว่างประเทศไม่ใช่กรณีหรือเรื่องใน

ประเทศใดประเทศหนึ่งโดยเฉพาะ เรืองน เมื่อพิจารณาโดยวัตถุประสงค์แห่งความตกลงว่าด้วย
 บริการเดินอากาศ ซึ่งเห็นความตกลงสองฝ่ายที่รัฐบาลไทยทำไว้กับรัฐบาลต่างประเทศ
 ประกอบแล้ว จะเห็นได้ชัดแจ้งยิ่งขึ้นอีกว่า พิกัดอัตราค่าโดยสารและค่าระวางขนส่งของ
 อากาศยานซึ่งทำการบินระหว่างประเทศ ไม่จำเป็นต้องได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการการบินพล
 เรือนคิงเช่นกรณีภายในราชอาณาจักร เพราะความตกลงสองฝ่ายว่าด้วยบริการเดินอากาศ
 ซึ่งถือตามแบบมาตรฐานขององค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศกำหนดให้สายการบิน
 (Airline) หรือกล่าวให้ง่ายต่อความเข้าใจก็คือ กำหนดให้ผู้ดำเนินการเดินอากาศหรือ
 บริษัทการบินของภาคีทำความตกลงทั้งสองฝ่ายตกลงกำหนดพิกัดอัตราค่าโดยสารและค่า
 ระวางขนส่งกันจนแล้วเสนอให้เจ้าหน้าที่การเดินอากาศผู้มีอำนาจของแต่ละฝ่ายพิจารณา
 อนุมัติพิกัดอัตราค่าโดยสารที่กำหนดลงบนนอกชั้นหนึ่ง ซึ่งเจ้าหน้าที่การเดินอากาศดังกล่าวมา
 สำหรับกรณีไทยเราก็มียุหลายท่าน เช่น รัฐมนตรีว่าการกระทรวงคมนาคมบ้าง อธิบดีกรม
 การขนส่งบ้าง ดังนั้นเป็นต้น ทั้งนี้แล้วแต่ว่าฝ่ายต่างประเทศจะเสนอให้บุคคลชั้นใดของท่าน
 เป็นเจ้าหน้าที่การเดินอากาศ ฝ่ายเราก็เสนอขอบุคคลในชั้นเดียวกันให้เป็นที่เจ้าหน้าที่ในเรื่องนั้น
 เพื่อให้เหมาะสมและคู่ควรกันด้วย

ปัจจุบันนี้มีสมาคมของบริษัทการบินต่างๆ อยู่สมาคมหนึ่งซึ่งทำหน้าที่กำหนดพิกัด
 อัตราค่าโดยสารและค่าระวางขนส่งโดยทั่วไปให้แก่บริษัทการบินที่เป็นสมาชิก สมาคมนี้อ
 สมาคมการขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ [International Air Transport Associ-
 ation (IATA)] บริษัทการบินที่เป็นสมาชิกของสมาคมจะต้องเรียกเก็บค่าโดยสารและค่า
 ระวางขนส่งตามทศสมาคมกำหนด สมาชิกของสมาคมการขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ
 มีทางที่จะแข่งขันแย่งผู้โดยสารและสินค้ากันได้ก็แต่โดยการจัดบริการในด้านต่าง ๆ ของตน
 ให้ดีกว่าของบริษัทอื่นเท่านั้น

ขณะที่บริษัทเดินอากาศไทย จำกัด และบริษัทการบินไทย จำกัด ยังมีได้เป็น
 สมาชิกของสมาคมดังกล่าวมา เหตุที่บริษัทเดินอากาศไทย จำกัด ไม่สมัครเป็นสมาชิกของ
 สมาคมการขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศก็เพราะเป็นบริษัทเล็ก กิจการยังไม่เจริญก้าว
 หน้าเท่ากับกิจการของบริษัทการบินใหญ่ ๆ ของต่างประเทศ ความสะดวกและบริการทั้งหลาย
 ยังไม่เพียงพอต่อการแข่งขันและข้อสำคัญคือ ทั่วไปบริษัทนั้นอาจจะต้องทำการบินเฉพาะภายใน

ในประเทศตามที่ได้ตกลงไว้กับบริษัทการบินไทย จำกัด เท่านั้น เพราะเหตุนี้จึงจำเป็นต้อง
 อย่างยิ่งที่จะต้องเก็บค่าโดยสารและค่าระวางขนส่งในสายการบินระหว่างประเทศให้ต่ำกว่าที่
 สมาคมการขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศกำหนดไว้ มิฉะนั้นย่อมจะกำเริบการแข่งขัน
 กับบริษัทการบินต่างประเทศไม่ได้ อย่างไรก็ตาม สำหรับบริษัทการบินไทย จำกัด ซึ่งเป็น
 บริษัทที่ทำการบินเฉพาะระหว่างประเทศและมีโครงการที่จะทำการบินในระยะใกล้ด้วยเครื่องบิน
 ขีปนาวุธใหม่ทันสมัยนั้นสมควรเข้าเป็นสมาชิกของสมาคม การขนส่งทางอากาศ
 ระหว่างประเทศเพื่อว่าการดำเนินงานทางด้าน ในต่างประเทศจะได้ลุล่วงไปด้วยดีโดยการ
 ช่วยเหลือจัดการของสมาคม แต่ผลเสียในการเข้าเป็นสมาชิกของสมาคมก็มีอยู่ถึงที่เรียน
 แล้วในตอนต้น อย่างไรก็ตาม ถ้าบริษัทการบินไทยฯ พยายามเร่งรัดจัดการปรับปรุงให้ความ
 สะดวกและบริการในต่าง ๆ ของตนให้หมดจดไปแล้ว ขอรบกวนการดำเนินการดำเนินธุรกิจ
 การเดินอากาศของบริษัทฯ จะสู้บริษัทการบินต่างประเทศไม่ได้ก็จะเห็นอันสมควรไป

เมื่อบริษัทการบินไทยฯ เข้าเป็นสมาชิกของสมาคมการขนส่งทางอากาศระหว่าง
 ประเทศแล้ว บริษัทฯ ย่อมมีความผูกพันที่จะต้องกำหนดพิกัดอัตราค่าโดยสารและค่าระวาง
 ขนส่งของอากาศยานให้ขึ้นไปตามอัตราที่สมาคมการขนส่งทางอากาศระหว่างประเทศ
 กำหนด นอกจากความผูกพันดังกล่าวมาในกรณีที่ประเทศไทยมีความตกลงว่าด้วยบริการเดิน
 อากาศกับต่างประเทศใด บริษัทการบินไทยฯ ก็ยังมีความผูกพันที่จะต้องกำหนดอัตรา
 ค่าโดยสารและค่าระวางขนส่งของ อากาศยานให้ขึ้นไปตาม ความตกลงที่ได้ตกลงไว้กับ
 ต่างประเทศนั้นด้วย

ความหมายของเครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศ

ในโอกาสต่อไปนี้ ใคร่ขอแนะนำปัญหาเกี่ยวกับเรื่องอำนาจและหน้าที่ของคณะกรรมการ
 การบินพลเรือนในการพิจารณาอนุมัติพิกัดอัตราค่าบริการอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศ
 มาเสนอเพื่อพิจารณาต่อไป

คำว่า “ เครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศ ” นี้จะมีปรากฏใน
 กฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศของไทยเราเป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๕๗ เหตุที่คำดังกล่าว
 มาปรากฏขึ้นในกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศของไทยเราก็คือเพราะว่า รัฐบาลโดย

กระทรวงคมนาคมให้เสนอให้พิจารณาว่าด้วยการเดินอากาศขึ้นใหม่ เพื่อให้
 สอดคล้องทั้งภายในและภายนอกอนุสัญญาว่าด้วยการขึ้นพลเรือนระหว่างประเทศ และสหประชา
 ชาติอเมริกาใต้ เมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๗ ซึ่งประเทศไทยเราเห็นภาคีอยู่ด้วย อนุสัญญาฉบับ
 นี้ซึ่งกำหนดเกี่ยวกับเครื่องเครองอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศอยู่ตามข้อ ๒๘ ว่า รัฐ
 ผู้ทำสัญญาแต่ละรัฐรับรองว่าจะจัดทำปฏิบัติได้ ให้มีขึ้นซึ่งท่าอากาศยานบริการวิทยุ บริการ
 อุตุนิยมวิทยาและเครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศอย่างอื่น ๆ ภายในอาณาเขต
 ของตน เพื่ออำนวยความสะดวกแก่การเดินอากาศระหว่างประเทศตามมาตรฐานและวิธี
 ปฏิบัติที่แนะนำหรือวางขึ้นเป็นคราว ๆ ตามอนุสัญญา ฯ ในฐานที่ประเทศไทยเป็นภาคีแห่ง
 อนุสัญญาว่าด้วยการขึ้นพลเรือนระหว่างประเทศฉบับดังกล่าวนี้ กระทรวงคมนาคมจึงเห็น
 ควรให้มีบทบัญญัติว่าด้วยเครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศไว้ในกฎหมายว่าด้วย
 การเดินอากาศฉบับใหม่คือพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๘๗ ด้วย ตามบทแห่ง
 พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. ๒๔๘๗ "เครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศ"
 หมายความว่า เครื่องให้บริการที่จัดตั้งขึ้นเพื่ออำนวยความสะดวกในการเดินอากาศ ของ
 อากาศยาน รวมตลอดถึงอาคาร สิ่งติดตั้งและบริภัณฑ์ของบริการนั้น จากบทนิยามดังกล่าวมา
 จะเห็นได้ว่าเครื่องให้บริการเกี่ยวกับวิทยุหรืออุตุนิยมวิทยาตลอดจนเครื่องช่วยในการเดิน
 อากาศต่าง ๆ เช่น วิทยุประกาศ (Beacon) เป็นต้น เหล่านี้ ล้วนเป็นเครื่องอำนวยความสะดวก
 ความสะดวกในการเดินอากาศทั้งสิ้น

ผู้จัดตั้งเครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศด้านวิทยุการบิน

บรรดาเครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศทั้งหลายที่จัดตั้งขึ้นมาโดยมาก
 เป็นของส่วนราชการ เช่นของกรมการขนส่ง ของกรมอุตุนิยมวิทยาหรือของกองทัพอากาศ
 เป็นส่วนใหญ่ อย่างไรก็ตามสำหรับเครื่องให้บริการวิทยุที่ตำบลทุ่งมหาเมฆ อำเภอยานนาวา
 จังหวัดพระนคร นั้นเป็นของเอกชน คือเป็นของบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด
 บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด นี้ได้ขออนุญาตพิเศษสำหรับใช้เครื่องส่งวิทยุและ
 เครื่องวิทยุพิเศษ เพื่อประโยชน์แห่งความปลอดภัยของการเดินอากาศพลเรือนจากรัฐมนตรี

ว่าการกระทรวงคมนาคม ซึ่งเห็นรัฐมนตรีศึกษาการตามพระราชบัญญัติวิทยุสื่อสาร พุทธศักราช ๒๔๗๘ และพระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พ.ศ. ๒๔๘๘ ตั้งแต่วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๔๘๑ เป็นต้นมาจนกระทั่งบัดนี้

ในต่างประเทศบางประเทศที่เช่นสมาชิกขององค์การการบินพลเรือนระหว่างประเทศ เช่น ลาว เวียดนาม อินโดนีเซีย สิงคโปร์ ชองกง ฟิลิปปินส์ สหรัฐอเมริกาและอังกฤษ เป็นต้น กิจการในค่านวิทยุการบินดำเนินโดยรัฐบาล และดำเนินการโดยมิได้เรียกเก็บค่าบริการจากบริษัทการบินต่าง ๆ เลย ส่วนประเทศไทยเรารัฐบาลหาได้ดำเนินบริการในค่านวิทยุการบินเองดังเช่นประเทศที่กล่าวเหล่านั้นไม่ เพื่อประหยัดงบประมาณไว้ใช้ในค่านอื่น รัฐบาลจึงตกลงมอบให้บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด รั้งงานในค่านวิทยุการบินไปดำเนินการดังได้เรียนมาแล้วนั้น บรรดาเงินต้นและค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานของบริษัทนั้นเป็นของ บริษัทการบินทศวรรษของชาติซึ่งใช้บริการในค่านวิทยุการบินในประเทศไทยทั้งสิ้น บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด เรียกเก็บค่าบริการจากบริษัทการบินต่าง ๆ เพียงเท่าที่พอจะช่วยให้บริษัท ๆ ดำเนินกิจการไปได้โดยสม่ำเสมอเท่านั้น หากได้เรียกเก็บเพื่อที่จะหวังหากำไรแต่อย่างใดไม่ เพราะเหตุที่ไม่มีวัตถุประสงค์ในอันที่จะหากำไรจากการดำเนินงาน บริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด จึงมีลักษณะเป็นบริษัทพิเศษอย่างยิ่ง

เพื่อที่ทางราชการจะได้รั้งงานในค่านวิทยุการบินมาดำเนินการต่อไป เมื่อยุแห่งสัญญาที่รัฐบาลได้ทำไว้กับบริษัทวิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด สิ้นสุดลงแล้ว คณะรัฐมนตรีจึงมีมติให้เตรียมการเพื่อจัดตั้งเครื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศค่านวิทยุการบินเป็นรูปองค์การโดยมอบให้กองทัพอากาศรั้งไปพิจารณาจัดการต่อไป ซึ่งทั้งหมดหมายความว่านับแต่วันที่ ๖ พฤศจิกายน ๒๕๐๖ เป็นต้นไป การดำเนินงานในค่านวิทยุการบินซึ่งเป็นเรื่องอำนวยความสะดวกในการเดินอากาศ ระหว่างประเทศประเภทหนึ่งจะได้ เปลี่ยนรูปจากการจัดการโดยบริษัทมาเป็นองค์การของรัฐ อันจะช่วยให้การดำเนินงานในค่านนี้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับภาวะแห่งความก้าวหน้าในค่านการบินต่อไป

คำมั่นเรื่องสัญญาจะซื้อจะขายจะมี ได้ในทรัพย์สินประเภทใด

“ นพมาศ ”

สาระสำคัญของบทความเรื่องสัญญาจะซื้อจะขายมีได้ในทรัพย์สินประเภทใด ของคุณปรีชา สุมาวงศ์ ที่ลงพิมพ์ใน “ คุณภาพ ” เล่ม ๑๒ ปีที่ ๗ หน้า ๑๔๕๑ มีดังนี้คือ คุณปรีชา สุมาวงศ์ มีความเห็นว่า สัญญาจะซื้อจะขายจะมีได้เฉพาะทรัพย์สินประเภทที่ระบุไว้ใน ป.พ.พ. มาตรา ๔๕๖ วรรค ๑ เท่านั้น กล่าวคือ อสังหาริมทรัพย์ เรือกำปั่น เรือมระวางตั้งแต่ ๖ ตันขึ้นไป เรือกลไฟ หรือเรือยนต์มระวางตั้งแต่ ๕ ตันขึ้นไป แพและสัตว์พาหนะ เท่านั้น ทรัพย์สินอย่างอื่นนอกเหนือไปจากที่กล่าวมาแล้ว คู่กรณีจะทำสัญญาจะซื้อจะขายกันไม่ได้

คุณปรีชา สุมาวงศ์ ให้เหตุผลสนับสนุนความเห็นนี้ว่า :

(๑) “ ป.พ.พ. มาตรา ๔๕๕ บัญญัติว่า “ ถ้าสัญญาซื้อจะขายมีเงื่อนไขหรือเงื่อนไขบังคับไว้ ท่านว่ากรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินยังไม่โอนไปจนกว่าการจะได้เป็นไปตามเงื่อนไขหรือถึงกำหนดเงื่อนไขนั้น ” แล้วหากจะตีความหมายของมาตรานี้ว่า ถ้าสัญญาซื้อจะขายรายใดที่กรรมสิทธิ์ยังไม่โอนไปย่อมเป็นสัญญาจะซื้อจะขายแล้ว จะเห็นได้ว่าเป็นการตีความที่ผิดไป เพราะหากเข้าใจดังกล่าว สัญญาซื้อจะขายที่มีเงื่อนไขหรือเงื่อนไขกำหนดไว้ทุกรายก็จะกลายเป็นสัญญาจะซื้อจะขายไปหมด..... ”

(๒) “ บรรดาทรัพย์สินชนิดต่าง ๆ ที่ ป.พ.พ. มาตรา ๔๕๖ วรรค ๑ ระบุไว้ นั้น แม้คู่กรณีพึงประสงค์ และได้ตกลงซื้อขายกันเอง ก็ยังไม่มีส่วนที่จะเป็นสัญญาซื้อขายเสร็จเด็ดขาด เพราะจะต้องทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เท่านั้น จึงเป็นสัญญาจะซื้อจะขายส่วนในทรัพย์สินประเภทอื่น ๆ..... คู่กรณีย่อมตกลงโอนกรรมสิทธิ์กันเองได้ ไม่เบียดช่องให้มีการทำสัญญาว่าจะทำสัญญากันได้ แม้จะมีข้อตกลงล่วงหน้า

เห็นวกรรมสิทธิ์โดยกำหนดเงื่อนไขหรือเงื่อนไขไว้อย่างไรก็ตาม ก็เป็นสัญญาที่มีผลผูกพันอยู่ในตัวแล้ว กรรมสิทธิ์ย่อมจะโอนไปตามเงื่อนไขหรือเงื่อนไขนั้นเองโดยไม่ต้องทำสัญญาอะไรกันใหม่ ด้วยเหตุนี้สัญญาดังกล่าวจึงไม่ใช่สัญญาจะซื้อจะขาย”

(๓) การที่เรียกกันว่า “สัญญาจะซื้อเครื่องจักร หรือโต๊ะ, เก้าอี้ ซึ่งช่างยังทำไม่เสร็จ.....เป็นเพียงการเรียกชื่อของสัญญา เพื่อให้ตรงกับความเข้าใจเท่านั้น เพราะปัญหาดังกล่าวนี้จะไม่เกิดขึ้น กล่าวคือ สัญญาจะซื้อเครื่องจักรหรือโต๊ะ เก้าอี้ ฯลฯ ก็เป็นแต่เพียงสัญญาซื้อขายชนิดหนึ่ง ซึ่งตกอยู่ในบังคับแห่งเงื่อนไขหรือเงื่อนไขซึ่งจำจะต้องรอให้ถึงกำหนดในเงื่อนไขหรือเงื่อนไข ตามที่คู่กรณีได้ตกลงหรือกำหนดกันไว้เสียก่อนเท่านั้นเองสัญญาซื้อขายจึงจะเกิดผล และตราใบที่ยังไม่ได้เป็นไปตามเงื่อนไขหรือเงื่อนไขแล้วก็ยังคงตกคามให้มีการปฏิบัติการชำระหนี้ หนี้หนึ่งคือการส่งมอบตัวทรัพย์สินไม่ได้”

(๔) คุณปรีชา สุมาวงศ์ อัจฉาพิพากษาศาลฎีกา ๕ เรื่อง สนับสนุนในแง่ที่ว่า “ในทบทวนคดีได้วินิจฉัยว่าเป็นสัญญาจะซื้อจะขายนั้น ทรัพย์สินเป็นวัตถุแห่งสัญญาจะซื้อจะขายจะต้องปรากฏว่าเป็นทรัพย์สินประเภทใดประเภทหนึ่งดังที่ได้ระบุไว้ในป.พ.พ. มาตรา ๔๕๖ วรรค ๓ ดังกล่าวเสมอ”

ข้าพเจ้าเกรงว่าความเห็นและเหตุผลของคุณปรีชา สุมาวงศ์ ที่จำกัดประเภททรัพย์สินในสัญญาจะซื้อจะขายนั้นจะเป็นเรื่องที่แคบเกินไปและอาจจะไม่ตรงกับเจตนารมณ์แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ได้ ข้าพเจ้ามีความเห็นเป็นส่วนตัวว่า สัญญาจะซื้อจะขายจะมีในทรัพย์สินประเภทใดก็น่าจะได้ ยกเว้นเรื่องทรัพย์สินนอกพาณิชย์ และใคร่ขอยกเหตุผลประกอบดังต่อไปนี้:

(๑) ขอบพิจารณาเบื้องต้น

(ก) เมื่อพิจารณาดังมาของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์แล้วจะเห็นได้ว่าประมวลกฎหมายฉกษณบทบัญญัติหลักกฎหมาย ของประเทศที่ใช้ประมวลกฎหมายและหลักกฎหมายอังกฤษรวมทั้งหลักกฎหมายของไทยเดิมด้วย ในบรรพหนึ่งก็ว่า บรรพสองก็ว่า ส่วนใหญ่มาจากประมวลกฎหมายแพ่งของเยอรมันและญี่ปุ่น ที่มาจากประมวลกฎหมายแพ่งของ

ฝรั่งเศสก็มีไม่ยั้ง ที่มาจารประมวลกฎหมายแพ่งอารยันดิน ของบราซิล และของสวิตเซอร์แลนด์
 ย่าง จากประมวลกฎหมายแพ่งของประเทอื่น ๆ ก็มีอีก แต่อย่างใดก็ดี สำหรับลักษณะข้อ
 ขายในบรรพสามนั้นปรากฏหลักฐานว่า ชกร่างขึ้นโดยอาศัยพระราชบัญญัติว่าด้วยการซื้อ
 ขาย ค.ศ. ๑๘๘๓ (The Sale of Goods Act, 1893) ของอังกฤษเป็นหลักวิธีส่วน
 หลักกฎหมายอื่นที่ไซ้รวมหรือได้รับการพิจารณาประกอบให้แก้ ประมวลกฎหมายแพ่งฝรั่งเศส
 สวิส เยอรมัน ญี่ปุ่น ฮอลแลนด์ อียิปต์ อิตาลี ดินเนชเวีย กฎหมายลักษณะสัญญาของอินเดีย
 ส่วนกฎหมายไทยที่ได้รับการพิจารณาประกอบการร่างลักษณะข้อขาย ในบรรพสามนั้น คือ
 กฎหมายลักษณะเบ็ดเสร็จ และคำพิพากษาคำลฎีกา^๑

(ข) มูลเหตุที่จะมีเรื่องสัญญาจะซื้อจะขายมีปรากฏในรายงานประชุมกรรมการ
 ร่างกฎหมาย ธรรมนูญร่างกฎหมาย เล่ม ๑ พ.ศ. ๒๔๖๗ ว่า “.....การทำสัญญาซื้อขาย
 ที่ดินตามที่เป็นอยู่เวลานี้ ย่อมมีสัญญาเบื้องต้นซึ่งคู่สัญญาตกลงว่า จะซื้อจะขายที่ดิน
 นั้นก่อน แล้วต้องไปทำสัญญาซื้อขายต่อหน้าเจ้าพนักงานในภายหลัง จึงจะเป็นการซื้อขาย
 สำเร็จบริบูรณ์^๒

ในประมวลนี้ห้ามบทบัญญัติไว้แต่เฉพาะสัญญาซื้อขาย (มาตรา ๔๕๓) ซึ่ง
 ทำให้กรรมสิทธิ์แห่งทรัพย์สินเปลี่ยนมือไปยังผู้ซื้อเมื่อทำสัญญาสำเร็จบริบูรณ์ (มาตรา
 ๔๕๔) แต่ในส่วนสัญญาจะซื้อจะขายในขั้นแรกนั้นห้ามบทบัญญัติไว้ไม่ การจะเป็นว่า
 เมื่อออกประมวลนี้แล้ว ในเรื่องสัญญาจะซื้อจะขายที่ดินที่ทำกันเป็นอันมากอยู่ทุกวันนี้ จะ
 ไม่มีบทกฎหมายบังคับไว้โดยเฉพาะเลย แต่น่าจะเกิดความลำบากขึ้นต่อภายหลัง ดังเช่น
 ในคดีอ้าแดงใหม่ โจทก์ นายน้อย อ้าแดงอ้า จำเลย ฎีกาที่ ๒๒๖/๑๑๘ ฎีกาบางเรื่อง
 เล่ม ๑ หน้า ๑๖๕^๓

๑ Referances for tho (Revised) Civil and Commercial Code, Books I - I V

๒ อนึ่ง ในด้านกฎหมายพาณิชย์นั้นก่อนหน้าที่ประเทศไทยจะประกาศใช้ประมวลกฎหมายแพ่ง
 และพาณิชย์ กระทรวงยุติธรรมเคยมีบันทึกถึงสถานทูตอังกฤษประจำประเทศไทยว่า ในกรณีที่ไม่มี
 กฎหมายไทยใช้บังคับในคดีพาณิชย์ ที่มีคนสัญชาติอังกฤษเป็นคู่ความ ศาลยุติธรรมไทยจะนำหลักกฎหมาย
 พาณิชยของอังกฤษ นอกจากนั้นเป็นที่แจ้งประจักษ์กันทั่วไปว่า ในทางปฏิบัติ หลักกฎหมายลักษณะ
 สัญญาของอังกฤษมีอิทธิพลเหนือกฎหมายไทยมาตั้งแต่รัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
 อยู่แล้ว

๓ รายงานประชุมกรรมการร่างกฎหมาย ธรรมนูญร่างกฎหมาย เล่ม ๑, พ.ศ. ๒๔๖๗, หน้า ๑๐๘๘

ในระหว่างการร่างบทบัญญัติเรื่องสัญญาจะซื้อจะขายนั้นขอความบางตอน
สนใจคือ

“พระยามานวราชเสวี ว่า กฎหมายประเพณีของไทยมีอยู่แล้วว่า ผู้รับโอนไม่มีสิทธิดีกว่าผู้โอน ถ้าขายของคนอื่นที่ตนไม่มีสิทธิก็ให้กรรมสิทธิ์แก่ผู้ซื้อไม่ได้ สัญญาซื้อขายย่อมใช้ไม่ได้ด้วยตัวเอง ต้องถือว่าไม่มีการซื้อขาย ถ้าจะสัญญาขายของคนอื่น สัญญาอันเป็นแต่จะซื้อจะขายกรรมสิทธิ์ยังไม่ผ่านมือ ผู้ขายตกลงจะไปเอากรรมสิทธิ์มาให้ผู้ซื้อต่อภายหลัง เป็นคนละเรื่องกับการซื้อขายเด็ดขาด”^๔

“พระยาจินดาภิรมย์ ๗ ว่า ถ้าขายของคนอื่นก็เท่ากับจะขาย บรรพ ๑ บรรพ ๒ มีหลักอยู่แล้วว่าสัญญาเกิดผลมีคนสามนอกสัญญาไม่ได้ ถ้าเอากรรมสิทธิ์มาไม่ได้ตนต้องรับผิดชอบฐานไม่ชำระหนี้”^๕

“พระยามานวราชเสวี เสนอร่างมาตรา ๔๕๐ เรื่องสัญญาจะซื้อจะขายทรัพย์สินที่กล่าวในมาตรานี้ คือให้มีเอกสาร ฎาวางเงินกันให้แน่นอน”^๖

“หลวงสารสาสน์ประพันธ์ เสนอว่า ข้อสำคัญคือต้องชัดเจนไปว่า เมื่อใดเป็นซื้อขาย ถ้าของเป็นอันตรายใครจะรับผิดชอบ ส่วนจะซื้อจะขายนั้นเป็นสัญญาธรรมดาในหลักสัญญาทั่วไป ไม่จำเป็นต้องตั้ง definition ให้ซ้ำกับหลักทั่วไป ผู้ที่สัญญาจะขายแล้วไม่ขายก็ผิดสัญญาคือไม่กระทำอะไรตามที่ตกลงไว้... ..”^๖

“กรมพระสวัสดิ์ ๗ ทรงทักท้วงว่า ถ้ามาตรา ๔๕๓ พูดถึงเรื่องกรรมสิทธิ์ผ่านมือเวลาตกลงแล้ว ควรมีอีกมาตราหนึ่งต่อหน้าว่าจะซื้อขายที่กรรมสิทธิ์ไม่ผ่านมือก็ได้ คือเป็นเพียงจะซื้อจะขายอีกบทหนึ่งให้ขอความตามกฎหมายเยอรมันและอังกฤษความว่า

๔ รายงานประชุมกรรมการร่างกฎหมายดังกล่าวข้างต้น หน้า ๑๒๐๒
๕ ,, ,, ,, หน้า ๑๒๐๓
๖ ,, ,, ,, หน้า ๑๒๐๔ ส่วนถ้อยคำในมาตรา ๔๕๖ วรรคสองนี้ได้มีการแก้ไขกันอีกหลายครั้งและท้ายที่สุดปรากฏร่างดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

"An agreement to sell is a contract whereby the seller agrees to transfer the ownership of property to the buyer and the buyer agrees to pay him the price." ๑

พระยาเทเวศร์ ๆ ว่า มาตรา^๕นี้จำเป็นหรือไม่ เราใช้หลักกฎหมายสัญญาในบททั่วไปก็ได้ จะตกลงไม่ให้กรรมสิทธิ์ผ่านมือแล้วแต่เห็นชอบ ไม่จำเป็นต้องบอกลงไว้ อาจจะเป็นข้อขัดกับมาตรา ๔๕๓

หลวงสารสาสน์ประพันธ์ ว่า มาตรา ๔๕๓ ดังหลักว่าถ้าเป็นซื้อขายแล้ว กรรมสิทธิ์^๕ผ่านมือ^๕ในเมื่อตกลงกันในเรื่องของและเรื่องราคา ข้อสำคัญของซื้อขายคือ เมื่อใดกรรมสิทธิ์ผ่านมือ^๕กัน ถ้าเกิดขาดตกลงกันแน่นอนในเรื่องของเรื่องราคาแล้ว จะให้เป็นซื้อขายไม่ได้เกิดขัดกันขึ้นว่าให้มาตรา ๔๕๓ เป็นหลักการซื้อขายตามกฎหมายฝรั่งเศส (มาตรา ๓๖๓๘, ๓๕๘๓) แล้วจะมาตั้งอีกหลักหนึ่งต่อมาว่าซื้อขายเป็นเพียงจะซื้อขาย ตามหลักกฎหมายเรื่องซื้อขายของอังกฤษกับเยอรมันนั้น จะขัดกับมาตราต่อๆ ไปในลักษณะที่ทำได้ตามโครงรูปกฎหมายฝรั่งเศส ถ้าคำสั่งสัญญาจะตกลงกันเป็นอย่างอื่น เช่น ย้ำไม่ให้กรรมสิทธิ์ผ่านมือ เช่นตกลงเพียงจะขายให้เท่านั้นไม่ใช่ซื้อขาย sale อยู่เอง ไม่จำเป็นต้องนับบทพิเศษใช้ลักษณะสัญญาครอบงำอธิบายได้พอแล้ว

๓ ตามหลักกฎหมายอังกฤษนั้น The Sale of Goods Act; 1893 มาตรา ๐ ระบุเรื่องสัญญาซื้อขาย (สังหาริมทรัพย์) ไว้เป็นสองประเภทคือ สัญญาซื้อขายเสร็จเด็ดขาด (contract of sale) และสัญญาจะซื้อขาย (agreement to sell) ความแตกต่างระหว่างสัญญาสองประเภทนี้มีดังนี้คือ

สัญญาซื้อขายเสร็จเด็ดขาดนั้นสัญญาและมีการโอนกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินที่ขาย ส่วนสัญญาจะซื้อขายนั้นเป็นเพียงแต่สัญญาต่อกันเท่านั้น ผลก็คือ สัญญาซื้อขายเสร็จเด็ดขาดก่อให้เกิดทรัพย์สิน (jus in rem) แต่สัญญาจะซื้อขาย ก่อให้เกิดเพียงบุคคลสิทธิ์ (jus in personam) ฉะนั้นเมื่อมีการซื้อขายเสร็จเด็ดขาดแต่ผู้ซื้อไม่ยอมชำระราคา ผู้ขายย่อมมีสิทธิเรียกร้องให้ผู้ซื้อชำระราคาได้ แต่ถ้าหากเป็นเพียงสัญญาจะซื้อขาย ผู้ขายมีสิทธิแต่เพียงเรียกร้องค่าเสียหาย ถ้าหากผู้จะขายผิดสัญญา ผู้จะซื้อย่อมมีสิทธิเรียกร้องเอาค่าเสียหายจากผู้จะขายได้ ส่วนทรัพย์สินที่จะขายนั้นยังคงตกเป็นของผู้จะขายอยู่ และผู้จะขายย่อมจำหน่ายจ่ายโอนประการใดต่อผู้ใดได้ทั้งสิ้น อนึ่ง ถ้าผู้จะขายล้มละลาย ทรัพย์สินที่จะขายย่อมตกอยู่ในกองทรัพย์สินของลูกหนี้ซึ่งเจ้าหนี้หรือเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์อาจบอกลีกสัญญาได้ แต่ถ้าเป็นสัญญาซื้อขายเสร็จเด็ดขาด ผู้ซื้อย่อมมีสิทธิติดตามทรัพย์สินนั้นเอาจากบุคคลที่สามได้เพราะกรรมสิทธิ์ผ่านมือจากผู้ขายมาซึ่งผู้ซื้อในทันทีที่ทำการซื้อขาย นอกเหนือจากสิทธิที่ตนอาจเรียกร้องค่าเสียหายจากผู้ขายด้วยอีกประการหนึ่ง นอกจากนั้นถ้าหากทรัพย์สินถูกทำลายหรือสูญหาย หากเป็นสัญญาจะซื้อขาย ผู้จะขายย่อมต้องรับผิดชอบเพราะกรรมสิทธิ์ยังตกอยู่กับผู้ตน ตรงข้ามถ้าเป็นสัญญาซื้อขายเสร็จเด็ดขาด ผู้ซื้อต้องรับผิดชอบแม้ว่าตนจะยังไม่ได้ครอบครองทรัพย์สินนั้นเสียก็ตาม ทั้งนี้เพราะกรรมสิทธิ์ตกได้แก่ตนตั้งแต่ทำสัญญาซื้อขาย: Chalmers: Sale of Goods Act; 1893; พิมพ์ครั้งที่ ๑๐ หน้า ๘.

ที่ประชุมตกลงว่า เรื่องนี้เป็นปัญหาที่กรรมการยังแบ่งความเห็นอยู่ จึงไม่ควร
เพิ่มเติมมาตรา

พิจารณาจากรายงานประชุมกรรมการร่างกฎหมาย กรรมการร่างกฎหมายซึ่ง
ปรากฏข้างบนแล้ว อาจสรุปได้ดังนี้คือ:

(๑) มูลเหตุที่กรรมการพิจารณาเรื่องสัญญาจะซื้อขายกันในคณะกรรมการร่างกฎ
หมายก็เพราะกรรมการบางท่านเห็นห่วงในเรื่องสัญญาจะซื้อขายที่ดินซึ่งทำกันมากในขณะ
นั้นว่าจล้าหากในทางปฏิบัติในภายหลัง จึงโดยัญญัติเรื่องนี้ไว้ในมาตรา ๔๕๖ ซึ่งเป็น
เรื่องของแบบของสัญญาซึ่งกฎหมายกำหนดไว้เท่านั้น

(๒) ข้อแตกต่างอันเป็นสาระสำคัญระหว่างสัญญาซื้อขายเสร็จแก่เจ้ากับสัญญา
จะซื้อขายอยู่แต่ การกำหนดให้กรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินอันเป็นวัตถุแห่งสัญญาผ่าน
มือเมื่อไร ถ้าหากกำหนดให้ผ่านเมื่อทำสัญญา สัญญานั้นเป็นสัญญาซื้อขายเสร็จแก่เจ้า
ถ้าหากกำหนดให้ผ่านในภายหลัง สัญญานั้นเป็นสัญญาจะซื้อขาย

(๓) กรรมการหลายท่านมีความเห็นว่าไม่ควรจะบัญญัติเรื่องสัญญาจะซื้อขาย
โดยทั่วไปไว้ เพราะอาจใช้หลักกฎหมายสัญญาในขทัทั่วไปใช้ได้อยู่แล้ว

ข้อที่พึงสังเกตมีดังนี้คือ

(๑) เนื่องจากกฎหมายลักษณะซื้อขายนั้นเอาหลักมาจากประมวลกฎหมาย และ
กฎหมายของหลายประเทศด้วยกัน แม้แต่ในคณะกรรมการเองก็จะเห็นได้ชัดว่ารู้สึกขงยาก
ใจและงงอยู่เหมือนกัน ขางท่านก็ใคร่จะให้ใช้หลักกฎหมายอังกฤษ ขางท่านแนะให้ใช้
กฎหมายฝรั่งเศส ในท้ายที่สุดก็เห็นหลักผสม และปรากฏในเอกสารชั้นต่อมาว่า ส่วนใหญ่
อาศัยหลักกฎหมายอังกฤษ

(๒) เรื่องสัญญาจะซื้อขายทรัพย์สินประเภทที่ระบุไว้ในมาตรา ๔๕๖ วรรคหนึ่ง
โดยบัญญัติเรื่องไว้ในมาตรา ๔๕๖ วรรค ๓ นั้น เป็นเรื่องพิเศษที่คณะกรรมการร่าง
กฎหมายเป็นห่วงเกี่ยวกับเรื่องสัญญาจะขายที่ดินจะล้าหากในภายหลัง ส่วนสัญญาจะ
ซื้อขายทรัพย์สินประเภทอนนกรรมการร่างกฎหมายเห็นว่าไม่ควรบัญญัติไว้ เพราะอาจที่จะ

ไว้ซึ่งคดีกฎหมายสัญญาในคดีนี้ใช้บังคับได้ ซึ่งถ้าพิจารณาว่าโดยความเกี่ยวพันหลักฐาน
 อิงคดีดังกล่าวในซึ่งวรรคข้อ ๗ นั้นเอง จึงอยู่แต่ในรายงานประชุมที่คดีดังกล่าวจะมี
 มติความแจ้งชัดถึงเพียงนี้ แต่ก่อนมานอนเอากิจการของกรมการปกครองที่ปรากฏ
 ในรายงานประชุม เพราะไม่มีกรรมการคนใดปรารถนาระยะของทรัพย์สินว่าควรจำกั
 ทรัพย์สินเฉพาะประเภทใดประเภทหนึ่งสำหรับสัญญาจะซื้อขาย นอกจากนี้หลักฐาน
 อิงคดีกรรมการร่างกฎหมายนำมาพิจารณาร่างลักษณะชื้อขายนคช The Sale of Goods
 Act, 1893 ซึ่งเช่นเรื่องการค้าขายเฉพาะทรัพย์สินประเภท "goods" (พูดอย่าง
 คร่าว ๆ ก็ใกล้เคียงกับ "สิ่งทรมทรัพย์สิน" ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์)

ตรงข้าม ถ้าหากประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ประสงค์จะให้คุ้มครอง
 เพียงสัญญาจะซื้อขายในทรัพย์สินประเภทระบุไว้ในมาตรา ๔๕๖ วรรค ๑
 โดยเฉพาะก็น่าจะบัญญัติไว้ในเรื่องนี้ให้ชัดแจ้ง หรืออย่างน้อยก็ควรจะได้มีการ
 อภิปรายกันในเรื่องบ้าง และถ้าจะพิจารณาในแง่นโยบายหรือหลักการในกฎหมาย
 แล้วยังไม่น่าจะมีเหตุผลพิเศษอันใดที่จะไปจำกัดสัญญาจะซื้อขายไว้แต่เพียงทรัพย์สิน
 ประเภทใดประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ

(๒) พิจารณาเหตุผลข้อ ๑ ของคุณปรีชา ฯ ในเรื่องสัญญาจะซื้อขาย
 ขายกับสัญญาซื้อขายมีเงื่อนไขหรือเงื่อนไข

เหตุผลข้อ ๑ ของคุณปรีชา ฯ นั้นความเห็นของคุณจิตติ ทิงศิกทัย สนับสนุน
 อยู่ แต่อย่างไรก็ดี ข้าพเจ้ามีความเห็นว่า สัญญาจะซื้อขายนั้นอาจเกิดขึ้นได้สองทางคือ
 ทางแรกโดยขัญญัตติแห่งกฎหมาย เช่น ป.พ.พ. มาตรา ๔๕๖ วรรค ๒ ทศลาวงอยู่
 และ ป.พ.พ. มาตรา ๔๖๐ เป็นต้น ทางที่สองโดยผลแห่งสัญญาในฐานะเป็นสัญญา
 ซอขายที่มีเงื่อนไขหรือเงื่อนไข ซึ่งสัญญาจะซื้อขายทั้งสองประเภทนี้ ก็ถือเอาการ
 กำหนดให้กรรมสิทธิ์ผ่านมณเฑาะใดเป็นสำคัญ ส่วนสัญญาซื้อขายที่มีเงื่อนไขหรือเงื่อนไข
 เวลาประเภทอื่น ๆ นอกจากสัญญาจะซื้อขายก็ยังมีอีก เป็นต้นว่าการขายเพื่อ

๕ คู่มือขอเหตุบรรณาธิการ ในหนังสือคำพิพากษาฎีกาที่วินิจฉัยคดีของสภาจัดพิมพ์ประจำ พ.ศ. ๒๔๘๘
 ตอนที่ ๓ หน้า ๐๐๑๒

ชอบ (ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๕๐๕) เป็นต้น ดังนั้น การที่จะถือเอาบทบัญญัติแห่งมาตรา ๕๕๘ เป็นมูลฐานแห่งข้อโต้แย้งใหม่กลับว่า สัญญาซื้อขายรายใดที่กรรมสิทธิ์ยังไม่โอนไปย่อมเป็นสัญญาจะซื้อจะขาย น่าจะไม่ได้ เพราะเงื่อนไขก็ดี หรือเงื่อนไขเวลาที่ดีอาจเป็นเรื่องอื่นนอกจากเรื่องกำหนดให้กรรมสิทธิ์เปลี่ยนมือก็ได้ (แต่ย่อมเป็นการแน่นอนที่กรรมสิทธิ์ในสัญญาที่มีเงื่อนไขหรือเงื่อนไขเวลาเหล่านี้ยังไม่โอนทั้งสิ้นโดยผลแห่งบทบัญญัติมาตรา ๕๕๘ ป.พ.พ.)

(๓) พิจารณาเหตุผลข้อ ๒ ของคุณปรีชา ฯ ในเรื่องสัญญาจะซื้อจะขายทรัพย์สินชนิดต่าง ๆ ที่ ป.พ.พ. มาตรา ๕๕๖ วรรค ๑ ระบุไว้
ข้อนี้ต้องพิจารณาด้อยคำในมาตรา ๕๕๖ วรรค ๒ ประกอบ บทบัญญัติในวรรค
ต้นจนเห็นว่า

“อนึ่ง สัญญาจะขายหรือจะซื้อทรัพย์สินอย่างใด ๆ ดังว่ามาข้างนี้....” ถ้อยคำดังกล่าวข้งระบุให้เห็นชัดว่า กฎหมายเพียงแต่กำหนดแบบพิธีไว้เท่านั้นว่า ถ้าหากเป็นทรัพย์สินประเภทกิ่งกล่าวสัญญาจะขายหรือจะซื้อทรัพย์สินนั้นจะต้องมีแบบพิธีประการใด หรือมีข้อเงื่อนไขประกอบจึงจะพึงร้องให้บังคับคดีได้ บทบัญญัติคนมโกละของกยเรื่องสัญญาจะซื้อจะขายทรัพย์สินประเภทอื่นแต่ประการใด ฉะนั้นข้าพเจ้าจึงเห็นพ้องด้วยกับเหตุผลของคุณปรีชา ฯ ในส่วนที่เกี่ยวกับทรัพย์สินชนิดต่าง ๆ ที่ ป.พ.พ. มาตรา ๕๕๖ วรรค ๑ ระบุไว้ แต่ในส่วนทรัพย์สินประเภทอื่น ๆ นั้น ข้าพเจ้าเกรงว่าเหตุผลของคุณปรีชา ฯ จะไม่ตรงกับเจตนารมณ์แห่งกฎหมายกิ่งกล่าวแล้วในข้อ (๒) ข้างต้น ข้าพเจ้าเห็นว่าเมื่อมีการกำหนดให้กรรมสิทธิ์โอนภายหลังทำสัญญา สัญญานันักคือสัญญาจะซื้อจะขายโอนเป็นสัญญาจองเงินไขหรือเงินเวลาบังคับแล้วแต่กรณี ซึ่งสัญญานักตกอยู่ในข่ายบังคับแห่งหลักกฎหมายทั่วไปนั่นเอง

(๔) พิจารณาเหตุผลข้อ ๓ ของคุณปรีชา ฯ ในเรื่องเรียกซื้อสัญญาจะซื้อจะขายให้ตรงกับความจริง

ข้าพเจ้าเข้าใจว่าสัญญาจะซื้อจะขายเคร่งครัด หรือโต๊ะเกาอาจมีได้เช่นเดียวกับสัญญาจะซื้อจะขายตกิน ผลแห่งสัญญาก็เหมือนกัน คณะจะยอมเพียงสัทชเรือกของเพนณู

จะขาย ทรัพย์สินในทรัพย์สินซึ่งมีโฉนด ส่วนที่แตกต่างอันนี้เพียงว่า ถ้าหากสัญญาจะซื้อ
จะขายที่ดินมีได้ก็ตามแบบพิธีกฎหมายกำหนดไว้ในมาตรา ๕๕๖ วรรค ๒ แล้ว ย่อมใช้
บังคับไม่ได้เท่านั้น ส่วนสัญญาจะซื้อขายเครื่องจักร ฯลฯ ไม่มีข้อกำหนดดังกล่าว

(๕) พิจารณาเหตุผลข้อ ๔ ของคุณปรีชา ฯ ในเรื่องมีคำพิพากษาศาลฎีกาสนับสนุนความเห็น

เมื่อพิจารณาโดยตลอดแล้ว คำพิพากษาศาลฎีกาทั้ง ๕ เรื่องของคุณปรีชา ฯ ยกมา
อ้างสนับสนุนความเห็นของคุณปรีชา ฯ เฉพาะในเชิงสถิติว่า ศาลฎีกาวินิจฉัยมาแล้ว วัตถุประสงค์
แห่งสัญญาจะซื้อขายจะต้องเป็นทรัพย์สินประเภทใดประเภทหนึ่งระบุไว้ใน ป.พ.พ.มาตรา
๕๕๖ วรรค ๑ เสมอ แต่พึงสังเกตว่าไม่มีคำพิพากษาศาลฎีกาแม้แต่ฉบับเดียวใน ๕ ฉบับนี้
วินิจฉัยในประเด็นแห่งคดี (ratio decidendi) หรือมีคำกล่าวในคดี (obiter dictum) ว่า
หลักกฎหมายมีอยู่ดังที่คุณปรีชา ฯ มีความเห็น

ในทนายข้าพเจ้าขออ้างเพียงคำพิพากษาศาลฎีกาฉบับเดียวสนับสนุนความเห็นของ
ข้าพเจ้าว่า สัญญาจะซื้อขายอาจมีได้ในทรัพย์สินประเภทอื่นนอกจากที่บัญญัติไว้ในมาตรา
๕๕๖ วรรค ๑ ป.พ.พ. คือ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๕๕๘/๒๕๕๕ ซึ่งวินิจฉัยถึงเรื่อง
สัญญาจะซื้อขายผ้าตามคำพรรณนา

โดยสรุปแล้ว เมื่อพิจารณาในแง่หลักการแห่งกฎหมายก็ดี ในแง่เจตนารมณ์แห่ง ป.พ.พ. หรือแม้จะพิจารณาจากคำพิพากษาศาลฎีกาก็ดี น่าจะกล่าวได้ว่า สัญญาจะซื้อขายนั้นอาจมีทรัพย์สินทุกประเภท (ยกเว้นทรัพย์สินนอกพาณิชย์) เป็นวัตถุแห่งสัญญาได้.

คำพิพากษาศาลฎีกา

[แล: บันทึกประกอบ]

ยส ชัยกุล

เลขานุการศาลฎีกา

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๐๖/๒๕๐๓

เรื่อง กุศลสถาน ศาลเจ้า อำนาจฟ้อง

กระทรวงมหาดไทย โดยนายพลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ รัฐมนตรี
ว่าการกระทรวงมหาดไทย ที่ ๑, ผู้ว่าราชการจังหวัดพระนคร โดย
นายชลอ วนะภักดิ์ ที่ ๒, ผู้จัดการปกครองศาลเจ้าแม่พระคู่ ไทย
นางอำพัน เออประเสริฐ ที่ ๓

โจทก์

ระหว่าง

นายกร จาตุรจินดา

จำเลย

ศาลเจ้าเป็นกุศลสถานประเภทหนึ่งตามกฎหมายเสนาบดีกระทรวงนครบาล
และกระทรวงมหาดไทยลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๔๖๓ ออกตามความใน พ.ร.บ.
ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒๓ ซึ่งรัฐบาลเป็นผู้จัดการ
ปกครองและตรวจตราสอดส่องอยู่โดยเฉพาะ หน้าที่สาธารณสมบัติของแผ่นดิน
ไม่ ผู้ว่าราชการจังหวัดจึงห้ามอำนาจฟ้องห้ามมิให้ผู้อนครอปกครองห้องของศาล
เจ้าได้ไม่

ตามกฎหมายเสนาบดีกระทรวงนครบาลว่าด้วยกุศลสถานชนิดศาลเจ้า ข้อ
๑๔ ก. อำนาจฟ้องเกี่ยวกับเรื่องศาลเจ้าทุกประการเป็นของผู้จัดการปกครอง
ศาลเจ้า และตาม พ.ร.บ. ปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒๓ เจ้า
หน้าหมู่บ้านเมืองมีหน้าที่เพียงตรวจตราอุดหนุนผู้ปกครองวัดหรือกุศลสถาน
อย่างอนาถานัน ฉะนั้นแมกระทรวงมหาดไทยจะเป็นผู้ขอเป็นเจ้าของโฉนด

และเป็นผู้ขอเป็นคู่สัญญากับผู้ทำสัญญาเช่าที่ดินบริเวณศาลเจ้าตาม ก็เป็น
การกระทำแทนในนามศาลเจ้า ซึ่งผู้จัดการปกครองศาลเจ้าเป็นผู้อำนาจฟ้อง
อยู่แล้ว กระทรวงมหาดไทยจึงไม่มีอำนาจฟ้องเกี่ยวกับเรื่องศาลเจ้า.

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยทำสัญญาเช่าที่ดินบริเวณศาลเจ้าแม่พระคฤศกรมพระนครบาล
เพื่อปลูกสร้างตึกให้เช่ามีกำหนด ๒๕ ปี เมื่อครบ ๒๕ ปี จำเลยขอมอบตึกที่ปลูกสร้าง
ให้เป็นกรรมสิทธิ์แก่ศาลเจ้าแม่พระคฤศกรม และในระหว่างสัญญาเมื่อจำเลยก่อสร้างเสร็จ จำเลย
จะส่งรายการค่าใช้จ่ายในการก่อสร้างตึกไว้ต่อศาลเจ้าว่ากรมพระนครบาล และเมื่อจำเลยเก็บ
รายได้จากตึกที่ก่อสร้างในขั้นหนึ่งมากน้อยเท่าใดให้หักออกเขียนในเงินต้นเสียก่อนซึ่งละ ๕๐
สตางค์ ต่อเดือน หักแล้วเหลือเงินเท่าใด จำเลยขอมอบรายได้ที่เหลือให้แก่ศาลเจ้า
ร้อยละ ๕ ทุกปี จำเลยได้ทำการก่อสร้างตึกเสร็จเรียบร้อยแล้วแต่ พ.ศ. ๒๔๗๕ ให้เช่า
หาผลประโยชน์ตลอดมาจนกระทั่งครบ ๒๕ ปีแล้ว จำเลยฝ่าฝืนข้อสัญญาหลายครั้ง
ขต้นตักตวงเงินของศาลเจ้าตามสัญญา โจทก์ได้แจ้งให้เลิกการเช่าแล้ว จำเลยเพิกเฉย
จึงขอให้ศาลพิพากษาห้ามมิให้จำเลยครอบครองตึกพิพาท ให้จำเลยส่งรายการค่าใช้จ่าย
ในการก่อสร้างตึก และให้จำเลยใช้ค่าเสียหาย จำเลยให้การปฏิเสธ

วินชัสสองสถาน ศาลสอบโจทก์ที่ ๓ ๆ ระบุว่าได้ฟ้องจำเลยในข้อหาเดียวกันนี้และ
เรียกค่าเสียหายตามจำนวนคดีก่อนแล้ว แต่สำหรับโจทก์ที่ ๑ อ้างว่าฟ้องจำเลยโดยอาศัย
เป็นคู่สัญญากับจำเลย โจทก์ที่ ๒ อ้างว่าเป็นผู้ดูแลศาลเจ้า ศาลชั้นต้นไม่สืบพยานและ
พิพากษายกฟ้องโจทก์ โดยวินิจฉัยว่าคดีสำหรับโจทก์ที่ ๓ เป็นฟ้องซ้ำ ส่วนคดีสำหรับ
โจทก์ที่ ๑ โจทก์ที่ ๒ โจทก์ทั้งสองไม่มีอำนาจฟ้องและศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์ที่ ๑
โจทก์ที่ ๒ ฎีกา

“ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนและประชุมปรึกษาคดีแล้ว สำหรับโจทก์
ที่ ๓ นั้น ไม่ปรากฏว่า ได้ฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ขึ้นมา จึงไม่ต้อง
วินิจฉัยถึงข้อฎีกาที่เกี่ยวกับโจทก์ที่ ๓

สำหรับโจทก์ที่ ๒ ซึ่งฟ้องในฐานะผู้ว่าราชการจังหวัดพระนคร ศาลฎีกา
ก็เห็นฟ้องกับคำวินิจฉัยของศาลล่างทั้ง ๒ ว่าศาลเจ้าเป็นทกุศลสถานประเภท

หนึ่งตามกฎหมายเสนาบดีกระทรวงนครบาลและกระทรวงมหาดไทย ลงวันที่ ๑๕ มีนาคม พ.ศ. ๒๔๖๓ ออกตามความในพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒๓ ซึ่งรัฐบาลเป็นเจ้าของ หรือเป็นผู้ปกครองรักษาทั้งผู้จัดการปกครองและตรวจตราสอดส่องอยู่โดยเฉพาะ ฉะนั้น จึงหาใช่ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินไม่ โจทก์ที่ ๒ จึงไม่มีอำนาจฟ้องจำเลยในคดีนี้

ส่วนโจทก์ที่ ๑ คือ กระทรวงมหาดไทยนั้น มีปัญหาว่าเมื่อเป็นคู่สัญญา กับจำเลยตามหนังสือสัญญาลงวันที่ ๒๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๔๖๔ จะเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยในคดีนี้ได้หรือไม่ ศาลฎีกาได้ประชุมใหญ่วินิจฉัยปัญหาว่า ตามกฎหมายเสนาบดีกระทรวงนครบาลว่าด้วยที่กุศลสถานชนิดศาลเจ้าขอ ๑๔ ก. อำนาจฟ้องเกี่ยวด้วยเรื่องศาลเจ้าทุกประการเป็นของผู้จัดการปกครองศาลเจ้า และตามพระราชบัญญัติปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒๓ เจ้าหน้าที่ย้ายบ้านเมืองมณฑลเพียงคอยตรวจตราอุดหนุนผู้ปกครองที่วัดหรือกุศลสถานอย่างอื่นเท่านั้น อีกทั้งการที่โจทก์ที่ ๑ เป็นผู้ขอเป็นเจ้าของในโฉนดก็ตาม เป็นผู้ขอเป็นคู่สัญญากับจำเลยในหนังสือสัญญาก็ตาม ก็เป็นการกระทำแทนและในนามศาลเจ้า ซึ่งมีผู้จัดการปกครองศาลเจ้าเป็นผู้มีอำนาจฟ้องอยู่แล้วตามกฎหมายดังกล่าว ฉะนั้น โจทก์ที่ ๑ จะเป็นโจทก์ฟ้องจำเลยในคดีนี้ได้ไม่

อาศัยเหตุดังกล่าวนี้ จึงพร้อมกันพิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ ให้ยกฎีกาโจทก์”

(สัญญา ธรรมศักดิ์ พิบูลย์ไอศวรรย์ สุทธิวาทนฤพนธ์)

หมายเหตุ :— ศาลเจ้ามีฐานะพิเศษ ไม่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นนิติบุคคล แต่มีประกาศรัชกาลที่ ๔ ให้ศาลเจ้ามีฐานะเหมือนมิชซังโรมันคาทอลิก มีอำนาจฟ้องคดีได้ ต่อมาในกฎหมายเสนาบดีกระทรวงนครบาลว่าด้วยที่กุศลสถานชนิดศาลเจ้าขอ ๑๔ ว่า ที่ดินที่ศาลเจ้าตั้งอยู่ในที่ดินของรัฐบาลก็ดี หรือในที่ดินของเอกชนแต่ได้ขอสิทธิให้เป็นสมบัติสำหรับศาลเจ้าโดยสิทธิขาดแล้วก็

คือ ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้มีโหนดหรือหน่วยสืบค้นข้อมูลสำหรับที่ดิน
ไว้ในนามกรมปกครองกระทรวงมหาดไทยทั้งสิ้น และข้อ ๑๔ มีว่า เมื่อ
ผู้ใดได้รับอนุญาตดังตามความในข้อ ๑๓ แล้วโดยปกติย่อมมีอำนาจและ
หน้าที่ดังนี้ คือ

(ก) ผู้จัดการปกครองศาลเจ้าผู้มีอำนาจและหน้าที่จัดการทั่วไปใน
กิจการเพื่อประโยชน์แก่ศาลเจ้าโดยฐานะและการอันสมควร และมีอำนาจ
หน้าที่เข้าเป็นโจทก์หรือจำเลยในอรรถคดี ทั้งแพ่งและอาญาอันเกี่ยวกับ
เรื่องศาลเจ้าทุกประการ

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๔๕๓/๒๔๕๓ ก็ได้วินิจฉัยไว้ว่า พ.ร.บ. ปกครอง
ท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ มาตรา ๑๒๓ นั้น หาได้ให้อำนาจแก่กรรมการอำเภอ
ที่จะฟ้องร้องในนามของตนเองเกี่ยวกับบุคคลสถานไม่ เป็นแต่ให้คอยช่วย
เหลือผู้ปกครองรักษาบุคคลสถานเท่านั้น ฉะนั้นกรรมการอำเภอจึงไม่มีอำนาจ
เป็นโจทก์ฟ้องขับไล่บุคคลใดออกจากบุคคลสถาน

คำพิพากษาฎีกา ๑๑๔/๒๔๕๖ วินิจฉัยว่า พ.ร.บ. ปกครองท้องที่
หรือกฎหมายลำดับด้วยบุคคลสถานชนิดศาลเจ้า ไม่ได้ให้อำนาจคณะกรรมการ
อำเภอหรือตวันนายอำเภอฟ้องคดีเรื่องศาลเจ้า.

* * * * *

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๒๘/๒๕๐๓	เรื่องลัทธิพยุที่อุกยัตหรืออายุต์
พนักงานอัยการจังหวัดตรัง	โจทก์
ระหว่าง	
นายเจต เครือเตียว ที่ ๑, นายเพชร ทองเสนห์ ที่ ๒	จำเลย

ความผิดฐานลัทธิพยุที่อุกยัตหรืออายุต์ตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ.
๑๒๗ มาตรา ๒๕๐ นั้น หาได้ถูกประมวลกฎหมายอาญายกเลิกไปโดยสิ้นเชิงไม่

แม้ความผิดฐานลักทรัพย์ที่เจ้าพนักงานยึดหรืออายัดจะไม่มีบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญา แต่การเอาทรัพย์สินที่เจ้าพนักงานยึดรักษาไว้ไปโดยทุจริต ก็คงยังเป็นความผิดตามมาตรา ๑๔๒ ประมวลกฎหมายอาญาอยู่

โจทก์ฟ้องว่าเจ้าพนักงานได้ทำการจับกุมจำเลยทั้งสองได้พร้อมด้วยช่างพัง ๑ เซอ๊ก เป็นของกลาง ในข้อหาสมคบกันมีช่างไว้ในครอบครองโดยไม่ได้จดทะเบียน และฐานรับของโจร ในระหว่างควบคุมจำเลยและนำช่างตลกเจ้าพนักงานยึดไว้เพื่อส่งพนักงานสอบสวน จำเลยได้บังอาจสมคบกันลักเอาช่างนั้นไป ขอให้ลงโทษตามกฎหมายลักษณะอาญามาตรา ๒๕๐, ๒๕๓, ๒๕๔, ๒๕๖ จำเลยปฏิเสธ ศาลชั้นต้นฟังว่าจำเลยทั้งสองได้เจตนาทุจริตสมคบกันเอาช่างของกลางไปเสียจากเจ้าพนักงานถึงพร้อมจริง แต่จะลงโทษตาม ก.ม. ลักษณะอาญา มาตรา ๒๕๐ ไม่ได้เพราะตกยกเลิกไปแล้ว จึงพิพากษายกฟ้องในฐานลักทรัพย์ ศาลอุทธรณ์พิพากษาแก้ ให้ลงโทษจำเลยตามมาตรา ๑๔๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญา จำคุกคนละ ๑ ปี จำเลยทั้งสองฎีกา

“ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนและประชุมปรึกษาแล้ว คิดเห็นว่าแท้จริงเป็นอันยุติตามที่ศาลล่างทั้งสองฟังต้องกันมาว่า จำเลยได้เอาช่างของกลางซึ่งเจ้าพนักงานยึดและกำลังเดินทางจะนำไปส่งพนักงานสอบสวน เพื่อดำเนินการต่อไปตามกฎหมายไปโดยทุจริตจริงคดีมีปัญหาในชั้นศาลฎีกาเฉพาะข้อกฎหมายว่าศาลจะใช้ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๑๔๒ ลงโทษจำเลยดังที่ศาลอุทธรณ์พิพากษามาได้หรือไม่

ศาลฎีกาเห็นว่า ความผิดฐานลักทรัพย์ที่ถูกยึดหรืออายัดไปนั้น เดิมมีบัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๒๕๐ แต่หาได้มีบัญญัติไว้ในหมวด ๑ ลักษณะ ๑๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญา ในความผิดฐานลักทรัพย์ และวิงวาททรัพย์ไม่ คงมีบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๒ ซึ่งอยู่ในหมวด ๑ ลักษณะ ๒ อันเป็นความผิดต่อเจ้าพนักงาน มีข้อความว่า “ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้นเอาไปเสีย หรือทำให้สูญหาย หรือไร้ประโยชน์ ซึ่งทรัพย์สินหรือเอกสารใด ๆ อันเจ้าพนักงานได้ยึดรักษาไว้หรือส่งให้ส่งเพื่อเป็นพยานหลักฐาน หรือเพื่อบังคับ

การให้เป็นไปตามกฎหมายไม่ว่าเจ้าพนักงาน จะรักษาทรัพย์หรือเอกสารนั้นไว้เอง หรือสั่งให้ผู้อื่นหรือผู้อื่นส่งหรือรักษาไว้ก็ตามต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินหกพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” ปัญหาจึงมีว่าตามฟ้องของโจทก์ นั้นจะลงโทษจำเลยตามมาตรา ๑๔๒ ประมวลกฎหมายอาญาได้หรือไม่

ศาลฎีกาได้วินิจฉัยโดยที่ประชุมใหญ่แล้วเห็นว่า ในข้อหาว่าจำเลยเอา ทรัพย์สินไปเสียจากผู้เสียหายนั้น โจทก์บรรยายฟ้องว่า จำเลยทั้งสองลักทรัพย์ ที่เจ้าพนักงานยึดมาเพื่อนำส่งพนักงานสอบสวนดำเนินคดีและเพื่อโฆษณาหาเจ้า ของตามกฎหมาย ฟ้องของโจทก์จึงไม่ใช่เป็นการกล่าวอ้างถึงความผิดฐานลักทรัพย์ แต่อย่างเดียว แต่โจทก์ได้บรรยายข้อความไว้ด้วยว่าจำเลยได้เอาไปเสียซึ่งทรัพย์ ที่เจ้าพนักงานได้ยึดรักษาไว้อันเป็นความผิดตามมาตรา ๑๔๒ ประมวลกฎหมาย อาญานั้นเอง ความผิดฐานลักทรัพย์ที่ถูกยึดหรืออายัดไปตามมาตรา ๒๕๐ แห่ง กฎหมายลักษณะอาญานั้น หาได้ถูกประมวลกฎหมายอาญายกเลิกไปโดยสิ้นเชิงไม่ แม้ความผิดฐานลักทรัพย์ที่ เจ้าพนักงานยึดหรืออายัดจะไม่มีบัญญัติไว้ในประมวล กฎหมายอาญา แต่การเอาทรัพย์ที่เจ้าพนักงานยึดรักษาไว้ไปเสียโดยทุจริตยังเป็น ความผิดตามมาตรา ๑๔๒ ประมวลกฎหมายอาญาอยู่ การกระทำของจำเลยดังที่ โจทก์บรรยายมาในฟ้องจึงไม่ใช่เป็นกรณีที่ประมวลกฎหมายอาญาบัญญัติให้ยกเลิก ความผิดหรือบัญญัติว่าไม่เป็นความผิดต่อไป ดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒ วรรค ๒ แห่งประมวลกฎหมายอาญาเมื่อการกระทำของจำเลยตามที่ โจทก์กล่าวในฟ้อง เป็น ความผิดตามมาตรา ๑๔๒ ประมวลกฎหมายอาญาแล้ว จำเลยก็ย่อมมีความผิดและ ถกลงโทษตามมาตรา ๑๔๒ นี้ได้ ศาลอุทธรณ์พิพากษามารอบแล้ว พร้อมกันพิพากษายก ให้ยกฎีกาจำเลย”

(ประกอบ หุตะสิงห์ ทรัพย์ สิลาชะวิโรจน์ พจน์ ปุญฺ ปาตม)

หมายเหตุ :- ประมวลกฎหมายอาญาใหม่ ไม่มีบทบัญญัติเรื่องลักทรัพย์ที่ต้องยึดหรือ อายัดดังที่บัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณะอาญา มาตรา ๒๕๐ ทั้งนี้อาจเห็นว่า การลักทรัพย์ที่ต้องยึดหรืออายัดนี้ ถ้าเป็นทรัพย์ของผู้ลักเองแล้ว ก็ไม่

ควรจะเป็นนิติฐานลักทรัพย์ เพราะไม่มีหลักกฎหมายที่บัญญัติลงโทษการลักทรัพย์ของตนเอง จึงได้ยกมาไว้ในหมวดความผิดต่อเจ้าพนักงาน ให้ถือว่า การลักทรัพย์ของตนที่ถูกยึดไว้ไปจากเจ้าพนักงาน เป็นความผิดต่อเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๔๒ แต่ถ้าไม่ได้เป็นทรัพย์ของตนเองไปลักเอามาจากเจ้าพนักงานก็เป็นความผิดฐานลักทรัพย์โดยตรง คดีนี้ตามคำฟ้องของโจทก์ได้บรรยายเข้าเกณฑ์ความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๑๔๒ ด้วย ศาลฎีกาจึงลงโทษจำเลยตาม มาตรา ๑๔๒.

* * * * *

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๔๘/๒๕๐๓

เรื่อง ผิดสัญญาจดทะเบียนสิทธิไถ่กิน

นายเนตร คัมครอง

โจทก์

ระหว่าง

นางเขียน พันโกคา

จำเลย

การฟ้องให้บังคับตามสิทธิไถ่กินที่ได้จดทะเบียนไว้แล้วนั้น มีอายุความ ๑๐ ปี ตาม ป.พ.พ. มาตรา ๑๖๔ ไม่ใช่อายุความ ๑ ปี ตามมาตรา ๑๓๗๔, ๑๓๗๕ หรือ ๑๔๒๘

คดีได้ความว่า จำเลยได้จดทะเบียนสิทธิไถ่กินส่วนพิพาทให้โจทก์ตั้งแต่วันที่ ๒๔๕๓ แต่โจทก์ไม่เคยเข้าครอบครองและไม่เคยใช้สิทธิไถ่กินในส่วนพิพาทเลยนับแต่วันจดทะเบียนจนทวงหนี้ ๗-๘ ปีแล้ว โดยฝ่ายจำเลยได้ใช้สิทธิครอบครองและไถ่กินอยู่ตลอดมา บัดนี้โจทก์ต้องการจะใช้สิทธิไถ่กินบ้าง จำเลยไม่ยอม โจทก์จึงฟ้อง จำเลยต่อสู้ว่า จำเลยได้ใช้สิทธิครอบครองและไถ่กินมาเกิน ๑ ปีแล้ว คดีขาดอายุความ ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง แต่ศาลอุทธรณ์พิพากษากลับให้โจทก์ชนะคดี จำเลยฎีกา

“ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนประชุมปรึกษาแล้ว คดีนี้คู่ความทั้ง ๒ ฝ่าย
 ไม่ติคดีนำสืบข้อเท็จจริงต่อไป ขอให้ศาลวินิจฉัยปัญหาข้อกฎหมายไปได้ทีเดียว
 โดยโจทก์แถลงรับว่า เมื่อจดทะเบียนสิทธิเก็บกินแล้ว จำเลยเป็นผู้เสียเงินบำรุง
 ห้องที่สวนพิพาทตลอดมาและจำเลยแถลงรับว่า สวนพิพาทจำเลยได้จดทะเบียน
 สิทธิเก็บกินให้โจทก์ไว้แต่ พ.ศ. ๒๔๕๓ จริงตามฟ้อง แต่โจทก์ไม่เคยเข้า
 ครอบครองเก็บกินในสวนพิพาทเลย โจทก์แถลงอีกว่า จำเลยไม่ยอมให้โจทก์
 เก็บกินอย่างเด็ดขาดเมื่อเดือนเมษายน ๒๕๐๑ และจำเลยไม่ให้เก็บกินในสวน
 พิพาทมาแต่ครั้งจดทะเบียนสิทธิเก็บกินแล้ว โจทก์ก็เลยไม่ได้เก็บกินตลอดมาจน
 ทุกวันนี้ ข้อเท็จจริงดังนี้ ปัญหาจึงมีว่า การที่โจทก์เพิ่งมาฟ้องขอให้บังคับจำเลย
 ให้ยอมให้โจทก์เข้าครอบครองและใช้สิทธิเก็บกินในที่พิพาทตามที่จำเลยได้ทำ
 นิตกรรมจดทะเบียนสิทธิเก็บกินให้ไว้แล้ว คดีจะขาดอายุความ ๑ ปี ตามที่จำเลย
 ยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้มาในคำให้การหรือไม่ ศาลฎีกาเห็นว่า ตามข้อเท็จจริงดังกล่าว
 มิใช่เป็นเรื่องที่โจทก์ถูกรบกวนหรือถูกแย่งการครอบครอง (หากเป็นเรื่องโจทก์
 ยังไม่เคยได้เข้าไปครอบครอง และใช้สิทธิเก็บกินในที่สวนพิพาทตามที่ได้จด
 ทะเบียนสิทธิไว้) จึงไม่ใช่เรื่องที่จะยกอายุความ ๑ ปี ตามประมวลกฎหมายแพ่ง
 และพาณิชย์ มาตรา ๑๓๗๔, ๑๓๗๕ มาใช้บังคับ และกรณีก็ไม่เข้ามาตรา ๑๔๒๘
 แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ตามที่จำเลยเถียงมาในฎีกา เพราะสิทธิ
 เก็บกินตามที่จดทะเบียนไว้แล้ว โจทก์ยังไม่ได้เริ่มต้นเข้าไปครอบครองและใช้
 สิทธิเก็บกินในที่พิพาทเลย และไม่ปรากฏว่า มีความสันตสุขของสิทธิเก็บกิน
 ระหว่างเจ้าของทรัพย์สิน กับผู้ทรงสิทธิเก็บกินตามประมวลกฎหมายแพ่งและ
 พณิชย์ มาตรา ๑๔๒๘ ส่วนการที่โจทก์เพิกเฉยถึง ๗-๘ ปี ค่อยยังไม่เกิน ๑๐ ปี
 แล้วมาฟ้องขอให้บังคับจำเลยให้มอบการครอบครองให้โจทก์เพื่อใช้สิทธิเก็บกิน
 ตามที่ได้จดทะเบียนสิทธิไว้ โดยกล่าวว่าได้ไปร้องอำเภอขอให้จำเลยมอบการ
 ครอบครองที่พิพาทแล้ว แต่จำเลยไม่ยอม ทั้งจำเลยก็สุดคิดว่า โจทก์สละสิทธิ
 การครอบครองโดยยกอายุความขึ้นต่อสู้กัน คดีจะขาดอายุความหรือไม่ ศาลฎีกา
 เห็นว่า กรณีเช่นนี้ไม่มีกฎหมายบัญญัติเรื่องอายุความไว้โดยตรงว่า สิทธิเรียกร้อง

ขอให้บังคับตามสิทธิเก็บกินนมอายุความฟ้องร้องเท่าใด เมื่อเช่นศาลฎีกาเห็นว่า
ต้องใช้หลักอายุความทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๖๔
ซึ่งบัญญัติว่า “อันอายุความนั้นถ้าไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่นท่านใหม่
กำหนด ๑๐ ปี” ด้วยเหตุนี้ศาลฎีกาเห็นว่าสิทธิฟ้องคดีของโจทก์ขอให้บังคับจำเลย
คดีนี้ ยังไม่ขาดอายุความ ศาลอุทธรณ์พิพากษาชอบแล้ว ฎีกาของจำเลยฟังไม่ขึ้น
จึงพิพากษาไปตามคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ .

(สำราญ ศิริพันธ์ ประมุข สุวรรณศรี บริรักษ์จรชวภัทร)

* * * * *

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๑๕๕๐/๒๕๐๓ เรื่อง อายัดสิทธิเรียกร้องหุ้นที่โอนไปแล้ว
คดีไม่มทุนทรัพย์

บริษัทศรีมหาราชา จำกัด

โจทก์

นายชุกร กุลวิวัฒน์ กับ นางสาวกชกกุล กุลวิวัฒน์

ผู้ร้องคัดค้านการอายัด

ระหว่าง

บริษัทวนแสงไทย จำกัด กับพวก

จำเลย

ผู้ถือหุ้นในบริษัทจำกัด ได้โอนขายหุ้นของตนทั้งหมดให้ผู้อื่นไปแล้ว โดย
บริษัทได้แกะทะเบียนให้ผู้รับโอนเป็นผู้ถือหุ้นแล้ว แม้เงินค่าหุ้นนั้นจะยังส่งใช้ไม่
ครบก็ได้ ผู้รับโอนก็ยอมรับโอนไปทั้งสิทธิและหน้าที่ต่อบริษัท บริษัทหมดสิทธิจะ
เรียกร้องเงินค่าหุ้นที่ขาดจากผู้โอนหุ้นนั้น ฉะนั้นโจทก์ผู้ระงับคดีบริษัท จะขอ
อายัดสิทธิเรียกร้องบังคับให้ผู้โอนหุ้นชำระเงินค่าหุ้นที่ยังส่งใช้ไม่ครบไม่ได้

ในคดีอายัดสิทธิเรียกร้องของจำเลยต่อบุคคลภายนอกให้ชำระเงิน ใน
ปัญหาที่ว่าอายัดได้หรือไม่นั้นเป็นคดีไม่มทุนทรัพย์ จึงเสียค่าขนศาล ๕๐ บาท ตาม
ตาราง ๑ ข้อ ๒ (ก)

บริษัทจำเลยไม่ชำระเงินตามคำพิพากษาได้โจทก์ จึงขออายัดสิทธิเรียกร้องเงิน
ค่าหุ้นที่ฟ้องยังไม่ได้ชำระแก่บริษัทจำเลย ศาลแพ่งออกหมายอายัดสิทธิเรียกร้องเงิน
ชำระเงินค่าหุ้นที่ค้างชำระเป็นเงิน ๑๑,๖๐๐ บาท และ ๕๐,๗๕๐ บาท

ผู้ร้องคัดค้านว่าได้โอนขายหุ้นทั้งหมดให้ผู้อื่นไปแล้ว (ก่อนโจทก์อายัด) และ
ผู้ร้องไม่ต้องรับผิดชอบชำระค่าหุ้น

ศาลแพ่งได้สอบสวนแล้วได้ความตามคำร้องคัดค้านของผู้ร้อง จึงให้ถอนการอายัดเสีย
แต่ศาลอุทธรณ์วินิจฉัยว่าหุ้นที่โอนขายกันยังชำระไม่เต็มหุ้น ผู้ร้องต้องรับผิดชอบตาม ป.พ.พ.
มาตรา ๑๑๓๓ จึงสั่งให้กลับไปชำระค่าหุ้นที่ยังค้างชำระแก่ผู้ร้องเสียผู้ร้องฎีกา

“ศาลฎีกาฟังความของผู้คัดค้านแถลงการณ์และประชุมปรึกษาเห็น
ว่า เรื่องอายัดสิทธิเรียกร้องของจำเลยอันมีต่อบุคคลภายนอก เมื่อบุคคลภายนอก
นอกนปฎิเสธหรือโต้แย้งหนี้เรียกร้องเอาแก่ตน การที่ศาลได้สอบสวนตามประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๓๑๒ ถ้าเป็นที่พอใจศาลว่าหนี้เรียกร้อง
นั้นมอยู่จริงก็ให้บุคคลภายนอกปฏิบัติตามคำสั่งอายัดหรือถ้าศาลเห็นว่า
รูปเรื่องจะทำให้เสร็จเด็ดขาดไม่ได้สะดวกโดยวิธีได้สอบสวนก็ให้คำสั่งอย่างอื่นใดใน
อันที่จะให้เรื่องเสร็จเด็ดขาดไปได้ตามที่เห็นสมควร เรื่องศาลชั้นต้นมีคำสั่งให้
ถอนการอายัดเพราะผู้คัดค้านได้โอนหุ้นไปหมดแล้ว ศาลอุทธรณ์ก็ฟังว่าได้มีการ
โอนหุ้นและได้มีการแก้ไขเป็นผูถือหุ้นถูกต้องแล้ว แต่หุ้นที่โอนกันยังชำระค่า
หุ้นไม่เต็ม และผู้รับโอนก็ยังไม่ได้ชำระค่าหุ้นที่ยังชำระไม่ครบ ผู้คัดค้านทั้ง ๒
ยังต้องรับผิดชอบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๓๓ จึงพิพากษา
กลับให้ยกคำร้องคัดค้านของผู้ร้องทั้งสอง แม้ว่าในคำพิพากษาของศาลอุทธรณ์
จะไม่มีข้อความว่าให้ผู้คัดค้านปฏิบัติตามคำสั่งอายัด การที่ให้ยกคำร้องคัดค้าน
เสียนี้ย่อมหมายความว่าต้องปฏิบัติตามการชำระเงินตามจำนวนที่ระบุไว้ในหมาย
อายัด เพราะไม่มีคำสั่งอย่างอื่นใดออก ในฎีกาผู้คัดค้านได้เสียค่าขนศาลมาเพียง
๕๐ บาท ไม่ได้เสียอย่างคดีมีทุนทรัพย์ตามอัตราจำนวนเงินที่อายัด ศาลฎีกาได้
ปรึกษาในที่ประชุมใหญ่มีมติว่า ในชั้นนี้ควรเสียค่าขนศาลตามตาราง ๑ ข้อ ๒ ก.
ท้ายประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งที่ผู้คัดค้านเสียค่าขนศาลมาในฎีกา
เพียง ๕๐ บาท จึงชอบแล้ว เพราะคดีมีปัญหาล้วนเพียงว่าจะอายัดได้หรือไม่เท่านั้น”

“ปัญหาต่อไปที่ว่า การที่ผู้คัดค้านได้โอนหุ้นของตนและได้มีการจดทะเบียนการโอนลงในสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้น ลงชื่อผู้รับโอนเป็นผู้ถือหุ้นอันอาจนำมาใช้แก่บริษัทหรือบุคคลภายนอกได้ ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๒๕ วรรคสุดท้ายแล้ว ก่อนที่โจทก์ได้ขอให้ศาลอายัดนั้น โจทก์มีสิทธิจะขอให้ศาลอายัดบังคับให้ผู้คัดค้านชำระเงินค่าหุ้นที่ยังไม่ได้ชำระให้ชำระในคดีนี้ได้หรือไม่ ศาลฎีกาเห็นว่า โจทก์จะขอให้ศาลอายัดสิทธิเรียกร้องบังคับให้บุคคลภายนอกคดีชำระหนี้ได้ต้องเป็นสิทธิเรียกร้องของจำเลยอันมีต่อบุคคลภายนอกนั้น ถ้าไม่ใช่เป็นสิทธิเรียกร้องของจำเลย แต่เป็นสิทธิเรียกร้องของโจทก์เอง แม้บุคคลภายนอกจะต้องรับผิดชอบกับจำเลยด้วย โจทก์ก็ต้องฟ้องอีกสำนวนหนึ่ง เมื่อบริษัทจำเลยได้ยอมรับเอาผู้รับโอนหุ้นเป็นผู้ถือหุ้นแทนผู้คัดค้านในสมุดทะเบียนผู้ถือหุ้นแล้ว แม้เงินค่าหุ้นจะยังส่งใช้ไม่ครบ บริษัทก็หมดสิทธิจะเรียกร้องจากผู้คัดค้าน เพราะได้ยอมรับเอาบุคคลอื่นมาเป็นผู้ถือหุ้นแทนแล้ว ผู้รับโอนยอมรับโอนไปทั้งสิทธิและหน้าที่ต่อบริษัท ส่วนความรับผิดชอบของผู้โอนในเงินค่าหุ้นที่ยังมิได้ส่งใช้ให้ครบตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๑๓๓ ก็เฉพาะแต่หนี้ของบริษัทได้ก่อให้เกิดขึ้นก่อนที่ได้โอนหุ้น และผู้โอนก็ยังไม่ต้องชำระหนี้แต่จะปรากฏแก่ศาลว่าบรรดาผู้ที่ยังถือหุ้นของบริษัทอยู่ทั้งหมด ไม่สามารถออกส่วนใช้หนี้อันเขาจะพึงต้องออกใช้หนี้ได้ หากเป็นความรับผิดชอบของผู้ที่ออกจากเป็นผู้ถือหุ้นไปแล้วมีต่อบริษัทไม่ โจทก์จึงไม่มีสิทธิจะขอให้ศาลมีคำสั่งอายัดบังคับให้ผู้คัดค้านชำระเงินค่าหุ้นที่ยังส่งไม่ครบในคดีได้

จึงพิพากษากลับคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ให้เพิกถอนคำสั่งอายัดที่ให้ผู้คัดค้านชำระเงินตามหมายอายัดนั้นเสีย”

(สารนัยประสาสน์ พิบูลย์ไอศวรรย์ จิตติ ถึงสมภักษ์)

หมายเหตุ :- ในปัญหาที่ว่าการฎีกาคัดค้านคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ในคดีนี้จะต้องเสียค่า
 ขนศาล ๕๐ บาท หรือจะเสียอย่างคดีมท.ทร.พ.ย.น. มีขบ.ท.น.ส.ง.ก.ด.ด.ง.
 ค.ด.น.ในหมายอายัดมีคำสั่งให้ชำระชำระ หรือส่งมอบเงินแก่กองหมาย

กระทรวงยุติธรรม ภายใน ๓๕ วัน นับแต่วันได้รับคำสั่ง ถ้ามีข้อคัดค้าน
ประการใด ให้ยื่นคำคัดค้านต่อศาลภายในกำหนดที่กล่าวมานั้น คดีศาล
อุทธรณ์พิพากษาให้ยกคำร้องคัดค้านของผู้ร้อง ผลก็คือผู้ร้องจะต้องชำระ
เงินแก่กองหมาย กระทรวงยุติธรรม ภายในกำหนด ๓๕ วัน ผู้ร้องจึง
ฎีกาให้ถอนการอายัดดังกล่าว คือขอไม่ให้ต้องชำระเงินดังกล่าวนี้เอง
จึงรู้สึกว่าจะเป็นคนคัมภีร์พิชัย

แต่ถ้าพิจารณาอีกด้านหนึ่งว่า ข้อความในหมายอายัดดังกล่าว หาก
ผู้รับหมายอายัดยื่นคำคัดค้านขึ้นมาภายในกำหนดใน ชั้นศาลเดิม ก็ไม่ต้อง
เสียค่าชั้นศาลตามทนายพิชัย ฉะนั้นในชั้นศาลอุทธรณ์ ฎีกาก็ไม่ต้องเสียค่า
ชั้นศาลตามทนายพิชัยเช่นเดียวกัน

ในเรื่องการอายัดสิทธิเรียกร้องของลูกหนี้จะเรียกค่าชั้นศาล ๕๐ บาท
หรือเสียตามทนายพิชัย กฎหมายไม่ได้บัญญัติไว้ จึงต้องถือว่าเป็นคดีไม่มี
ทนายพิชัย ซึ่งว่าตามกฎหมาย ถึงแม้ศาลจะสั่งอายัด ผู้ที่ถูกอ้างว่าเป็นหนี้
ก็อาจไปฟ้องต่อศาลได้ว่า ตนไม่ใช่ลูกหนี้

* * * * *

คำพิพากษาฎีกาที่ ๑๕๕๕/๒๕๐๓

เรื่อง เชื้อคัมภีร์ไม่เป็นหลักประกันแห่งการกู้ยืม

นายเชียร เชียวชำแสง

โจทก์

ระหว่าง

นายสุริยนต์ ศิลยานบาล

จำเลย

เชื้อคัมภีร์ไม่เป็นหลักประกันแห่งการกู้ยืม จึงจะนำสืบว่าเป็นหลักประกันแห่งการ
กู้ยืมไม่ได้

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยยืมเงินโจทก์ไป ๕๔,๐๐๐ บาท และได้ลงชื่อเป็นผู้สละหลัง
เชื้อคัมภีร์จ่ายเงินสด ๕๔,๐๐๐ บาท ครั้นถึงกำหนดโจทก์นำเชื้อคัมภีร์ไปขึ้นเงินแต่ธนาคารปฏิเสธ
ไม่จ่าย อ้างว่าผู้สั่งจ่ายไม่มีเงินในบัญชีพอจะจ่ายได้ โจทก์ทวงถามให้จำเลยชำระหนี้ แต่

จำเลยเพิกเฉย จึงขอให้ขังจำเลยชำระหนี้ จำเลยปฏิเสธว่ามีดอกเบี้ย ฯลฯ ศาลชั้นต้น
ฟังว่าจำเลยกู้เงินโจทก์จริง จึงพิพากษาให้จำเลยชำระเงินตามฟ้องและศาลอุทธรณ์พิพากษา
ยืน จำเลยฎีกา

“ศาลฎีกาได้ตรวจสำนวนประชุมปรึกษาคนแล้ว คดีมีปัญหาว่าเช็ค
เป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมเงินหรือไม่ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา
๖๕๓ บัญญัติไว้ชัดเจนว่า การกู้ยืมเงินกว่าห้าสิบบาทขึ้นไปนั้น ถ้ามิได้มีหลักฐาน
แห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือ ลงลายมือชื่อผู้ยืมเป็นสำคัญ ท่านว่าจะฟ้องร้องให้บังคับ
คดีหาได้ไม่ ที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาได้พิจารณาแล้วเห็นว่าเช็คในฉบับนี้มีคำว่ามี
กู้หรือยืม และอ่านข้อความในเช็คทั้งหมดก็ไม่ได้อ่านว่าเป็นการกู้ยืมแต่ประการ
ใดเลย สภาพของเช็คก็เป็นการใช้เงิน ไม่ใช่การกู้หรือยืมเงิน ฉะนั้นเช็คจึงมิใช่
เป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืม จะนำสืบว่าเป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมหาได้ไม่ ยิ่งกว่า
นั้นสำหรับเช็ครายพิพาทจำเลยก็เป็นเพียงผู้สลักหลัง แสดงว่าเป็นผู้ยอมรับผิด
แต่เฉพาะตามเช็ค สำหรับจำเลยยังไม่มามีทางจะเป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมได้เลย
ที่ศาลทั้งสองวินิจฉัยว่าเช็ครายนี้เป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืม ศาลฎีกาไม่เห็นด้วย
ฎีกาจำเลยฟังขึ้น เมื่อฟังว่าเช็คไม่เป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมแล้ว ก็ให้นำเอา
อายุความเรื่องกู้มาใช้ไม่ได้

จึงพิพากษากลับคำพิพากษาศาลทั้งสอง ให้ยกฟ้องโจทก์”

(พิทักษ์มนูศาสตร ไซยเจริญ สันติศิริ อนุสรณ์นิติสาร)

หมายเหตุ :- ป.พ.พ. มาตรา ๖๕๓ ใช้คำว่า “หลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือ”
(Written evidence of the loan) ไม่ใช่ “หลักฐานเป็นหนังสือ”
เฉยๆ เหมือนกรณีอื่น ๆ ทั้งนี้หมายความว่า หลักฐานแห่งการกู้ยืมนั้นต้อง
มีอะไรบ่งแสดงในหนังสือนั้นเองว่าเป็นการกู้ยืมด้วย สำหรับเช็คนั้น ตาม
มาตรา ๕๔๗ บัญญัติแสดงอยู่แล้วว่า เช็คเป็นหนังสือสั่งให้ธนาคาร
จ่ายเงินให้เขาไป ไม่ใช่เอาเงินเขามา ตามปกติเช็คออกให้แก่กันเพื่อ

ข้าพระพุทธเจ้า โดยสังฆมนตรีให้จ่ายเงินแก่ผู้ทรงเชื่อกันนี้ จักความในเชื่อกันนี้
มิได้แสดงให้เห็นได้ดั่งอย่างไรเลยว่าเป็นการกั้ม ฉะนั้นจึงเอาพยานบุคคล
มาสืบแสดงว่ามีทำการกั้มกันไม่ได้.

คำพิพากษากฎีกาที่ ๑๖๕๔/๒๕๐๓
พนักงานอัยการ กรมอัยการ
ระหว่าง
นายอุดม เขม่นกิง

เรื่อง ใช้เอกสารปลอม
โจทก์
จำเลย

จำเลยนำประกาศนียบัตรปลอม ของกลางออกแสดงต่อสายของตำรวจดู
เป็นตัวอย่าง เพื่อให้ผู้ติดต่อกับขอเชื่อถือจะได้ตกลงขอ เช่นนี้ ถือได้แล้วว่า
เป็นการนำเอกสารปลอมมาใช้ ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นและ
ประชาชนแล้ว มีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๖๘

โจทก์ฟ้องว่าจำเลยปลอมประกาศนียบัตรของกระทรวงศึกษาธิการ และใช้
ประกาศนียบัตรปลอมดังกล่าว ขอให้ลงโทษตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๕๑, ๒๕๒
๒๖๕, ๒๖๘, ๘๓ ศาลชั้นต้นฟังว่า ประกาศนียบัตรของกลางปลอมจริง แต่ไม่มีหลักฐานว่า
ใครปลอมจำเลยจึงมีความผิดเพียงฐานใช้ประกาศนียบัตรปลอม ตามมาตรา ๒๖๘ แต่ศาล
อุทธรณ์พิพากษากลับให้ยกฟ้อง โจทก์ฎีกา

ศาลฎีกาฟังข้อเท็จจริงตามที่โจทก์นำสืบว่า “นายจำปี ไปบอกแก่นายสืบ
ตำรวจตรีบุญ แรงกุศล ว่ามีคนชื่ออุดมคนทำงานที่กระทรวงสาธารณสุข รับติด
ต่อทำใบประกาศนียบัตรปลอม นายสืบตำรวจตรีบุญ รายงานต่อนายร้อยตำรวจ
เอกกฤษณ์ สารวัตร ๆ สั่งให้ดำเนินการจับกุม นายสืบตำรวจตรีบุญ จึงตกลงกับ
นายจำปี เพื่อหาคนไปหลอกขอประกาศนียบัตรปลอมจากนายอุดม ครั้นวันที่ ๒๓

เมษายน ๒๕๐๒ นายสืบตำรวจตรีบุญ จึงให้นายโสภณ ไปพบกับนายจำปีเพื่อหลอกลวง
 ให้ออกประกาศนียบัตรปลอมจากนายอุดมจำเลยที่ร้านขายกาแฟ ถนนพระสุเมรุ
 นายโสภณกับนายจำปีไปพบกับจำเลยที่ร้านกาแฟดังกล่าว ส่วนนายสืบตำรวจตรี
 บุญกับพลตำรวจเจิมแต่งตัวพลเรือน ไปคอยอยู่ฝั่งตรงกันข้ามกับร้านกาแฟ เมื่อ
 นายโสภณกับนายจำปีไปพบกับจำเลยในร้านกาแฟแล้ว นายโสภณบอกแก่จำเลย
 ว่าต้องการใบสุทธิ จำเลยบอกว่า ขณะนี้ไม่มีใบสุทธิมีแต่ใบประกาศนียบัตร แล้ว
 จำเลยก็นำใบประกาศนียบัตรปลอมของกลางมาให้ดู และบอกว่าใบประกาศนียบ
 ัตรนั้นทำมาจากกระทรวง มีผู้ใหญ่ทำให้ จะเอาไปให้นายสงวน นายโสภณดู
 ประกาศนียบัตรนั้นแล้วก็ตกลงให้จำเลยทำให้ โดยให้ทำประกาศนียบัตรชั้นมัธยม
 ๖ จำเลยรับทำโดยตกลงราคากัน ๒,๕๐๐ บาท แต่ต้องวางมัดจำครึ่งหนึ่ง นาย
 โสภณได้ต่อลงหลอมมัดจำ ๕๐๐ บาท จำเลยตกลง และถามชื่อ นามสกุล
 อายุ และความรู้อของนายโสภณ ๆ ก็บอกแก่จำเลย และขอให้จำเลยออกไปรับ
 เงินมัดจำ และนัดวันรับเงินและประกาศนียบัตรในวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๐๒
 จำเลยได้เขียนใบรับเงินให้นายโสภณ ๆ วางเงิน ๕๐๐ บาทแก่จำเลย ส่วน
 นายสืบตำรวจตรีบุญกับพลตำรวจเจิม คอยอยู่ที่ถนนตรงข้ามร้านกาแฟเห็นนาย
 โสภณกับจำเลยพูดกันอยู่ราว ๑๕ นาที ก็เข้าไปนั่งในร้านกาแฟติดกับโต๊ะที่
 จำเลยกับนายโสภณนั่ง เมื่อนายโสภณชำระเงินและจำเลยทำใบรับเงินให้แล้ว
 ก็เข้าทำการจับกุมจำเลยพร้อมทั้งใบรับเงิน และเงิน ๕๐๐ บาท คืนตัวจำเลย
 ไปได้ประกาศนียบัตรของกลาง แล้วนายสืบตำรวจตรีบุญได้ทำบันทึกการจับกุม
 จำเลยและของกลางไว้ แล้วควบคุมตัวจำเลยไปสถานีตำรวจ ประกาศนียบัตรของ
 กลางนั้น เจ้าหน้าที่กองวิทยาการกรมตำรวจ ตรวจสอบพิสูจน์ว่าเป็นประกาศนียบัตร
 ปลอม และเจ้าหน้าที่กระทรวงศึกษาธิการก็มาเบิกความว่าเป็นประกาศนียบัตร
 ปลอม”

“ปัญหาที่จะพิจารณาต่อไปมีว่า การกระทำของจำเลยจะเป็นความผิด
 ฐานใช้เอกสารปลอมตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา ๒๖๘ หรือไม่ ศาลฎีกา
 ได้พร้อมกันประชุมใหญ่พิจารณาเห็นว่า การกระทำของจำเลยเป็นการนำเอกสาร

ปลอมมาใช้ ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น และประชาชนแล้ว จำเลยมีความผิดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๖๘ จึงพร้อมกันยกคำพิพากษาลอโทษคดีนี้ ให้บังคับคดีตามคำพิพากษาลงชั้นต้น”

(สอาด นารีเจริญ ศัญญา ธรรมศักดิ์ เจริญฤทธิศาสตร์ พิเศษสารคุณ)

หมายเหตุ :- คดีนี้ ข้อเท็จจริงได้ความว่า ทางตำรวจสืบทราบว่า จำเลยรับจ้างทำประกาศนียบัตรปลอม จึงส่งสายไปติดต่อเพื่อจับจำเลย สายไปติดต่อขอดูประกาศนียบัตรปลอมจากจำเลย เพื่อจะว่าจ้างจำเลยทำประกาศนียบัตรปลอมให้บ้าง จำเลยจึงนำประกาศนียบัตรปลอมออกมาแสดงให้สายตำรวจดูเป็นตัวอย่าง ก็เลยถูกจับในข้อหาฐานปลอมประกาศนียบัตรและใช้หนังสือปลอม ข้อหาฐานปลอมหนังสือไม่มีพยานหลักฐานถึง คงมีพยานหลักฐานเฉพาะข้อใช้หนังสือปลอม แต่ก็มีปัญหาประการแรกว่า เพียงแต่จำเลยนำ ประกาศนียบัตรปลอมออกแสดงให้สายตำรวจดูเป็นตัวอย่าง เพื่อจะว่าจ้างให้ทำบ้างนั้น เป็นการใช้หนังสือปลอมตามความหมายของกฎหมายแล้วหรือยัง ถ้าเป็นการนำเอาประกาศนียบัตรปลอมไปใช้แสดงในการขอสมัครงานแล้ว ก็เป็นการใช้หนังสือปลอมอย่างไม่มีปัญหา แต่ในเรื่องนี้จำเลยเพียงนำออกแสดงเป็นตัวอย่างให้สาย ของตำรวจพิจารณาคล้ายกับเป็นตัวอย่างสินค้า หรือเพียงจ้องอ้างให้ได้ว่าจำเลยปลอมได้แบบเนียนเท่านั้น จะถือว่าเป็นการใช้หนังสือปลอมหรือยัง

ปัญหาประการที่สองก็คือ การใช้หนังสือปลอมอย่างหนังสือปลอมไม่ได้ใช้อย่างหนังสือแท้จริง คือนำออกแสดงโดยบอกให้รู้ว่าเป็นหนังสือปลอมไม่ได้หลอกลวงว่าเป็นหนังสือแท้จริงนั้น จะเป็นผิดฐานใช้หนังสือปลอมตามมาตรา ๒๖๘ หรือไม่

ในเรื่องนี้ตามตำรากฎหมาย Common Law ของอเมริกันอธิบายว่าการใช้หนังสือปลอม จะเป็นผิดฐานใช้หนังสือปลอม จะต้องเป็นการใช้โดยหลอกลวงว่าหนังสือนี้เป็นหนังสือที่แท้จริง (Miller on Criminal

Law จัดพิมพ์โดย West Publishing Co. 1984 หน้า ๔๑๓) ส่วนตามตำรา
กฎหมายของอังกฤษนั้นอธิบายว่าต้องเป็นการใช้เพื่อจะโกงหรือหลอกลวง
(intent to defraud or to deceive) จึงจะเป็นผิด (Kenny's Outlines
of Criminal Law, 17th edition by J. W. Cecil Turner หน้า ๓๕๕ และ
An Introduction to Criminal Law by Rupert Cross and P. Asterley
Jones, second edition หน้า 209)

ตามกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗ มาตรา ๒๒๗ ได้บัญญัติไว้
ผู้ใดกระทำการอันอาจให้เกิดเสียหายแก่สาธารณชน หรือแก่บุคคลผู้
หนึ่งผู้ใดโดยเหตุที่มันเอาหนังสือซึ่งมันรู้เองว่าเป็นของผู้อื่นเขาปลอม
อย่างว่ามาในมาตรา ๒๒๓ มาตรา ๒๒๔ และมาตรา ๒๒๕ นั้นมาใช้ว่า
เป็นของแท้ ก็ถือว่าทำอันมีความผิด” ส่วนตามประมวลกฎหมาย
อาญาใหม่ มาตรา ๒๖๔ ไม่มีถ้อยคำที่ต้องนำมาใช้อย่าง เป็นของแท้
ดังที่บัญญัติไว้ในกฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. ๑๒๗ มาตรา ๒๒๗
แต่ได้บัญญัติไว้เพียง “ผู้ใดใช้หรืออ้างเอกสารอันเกิดจากการกระทำ
ความผิดตามมาตรา ๒๖๔ มาตรา ๒๖๕ มาตรา ๒๖๖ หรือมาตรา ๒๖๗
ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือประชาชน ต้อง
ระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ ฯลฯ” ฉะนั้นการใช้หนังสืออย่าง
เป็นหนังสือปลอม ถ้าใช้ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือ
ประชาชนแล้ว ก็เป็นผิดฐานใช้หนังสือปลอมได้ ไม่จำเป็นต้องใช้
อย่างเป็นของแท้

โฆษณาแหวกแนว

- ผู้พพากษา “ทำไมจำเลยจึงโยนกระถางเบรานิอุมใส่โจทก์เขา”
จำเลย “เป็นเรื่องโฆษณาสินค้าครับ”
ผู้พพากษา “โฆษณาระไรกัน”
จำเลย “ผมขายดอกไม้ครับ เบรานิอุมเช่นช็อคดอกไม้”

ตำราทวิวจนักระบวนกลอน

ตอนที่ ๕

สุจิต ภาวรสูข
ผู้พิพากษาศาลแขวงพระนครใต้

ไขความกลวิธีทวิวจนั

นอกเหนือจากทวิวจนักลอนโดยทั่วไปและกลอนกลยทศกึ่งกล่าวมาแล้ว ยังมีทวิวจนักลอนไทยอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งเรียกว่ากลอนเพลง ความจริงกลอนเพลงมีลักษณะการใช้คำและการสัมผัสคล้ายคลึงกับกลอนทั่วไป เช่นกลอนหก กลอนเจ็ด หรือกลอนแปดนั้นเอง แต่มีวิธียกเบื้องการสัมผัสเพิ่มลูกตามชนิดของทวิวจนักระบวนเพลงนั้น ๆ มากน้อยขึ้นข้างทวิวจนักลอนเพลงมีอยู่มากมายหลายชนิด ซึ่งอาจใช้ร้องขับในงานเทศกาลหรือขับตามฤดูกาล หรือในกรณีขงบางประเภท หรือใช้ในการละเล่นหรืองานมหรหรรรมบางอย่าง บางชนิดตามความนิยม ทวิวจนักลอนเพลงดังกล่าวนี้ทศรายกนัทั่วไป คือ เพลงเรือ เพลงฉ่อย เพลงปรบไก่ เพลงขอทาน เพลงลิเก เพลงโคราช เพลงภาคพายัพ เพลงขอกบฏก็ได้ เพลงมโนราห์ เพลงหนังตะลุง เพลงพวงมาลัย และอาจมีกลอนเพลงอื่น ๆ อีกบ้าง เพลงเหล่านี้นั้นเนื้อร้องและวิธีสัมผัสของถ้อยคำอันเป็นขบทุกกลอนนั้นมิแตกต่างกันข้างตามชนิดของเพลง และวิธีการใช้ร้องขับก็แตกต่างกันด้วย ทวิวจนักลอนเพลงหลายชนิด ถ้าหากจะใช้ร้องเล่นก็ขงประกอบด้วยบุคคลหลายคนและต้องมีการเล่นดนตรีหรือเคาะจังหวะคนตรีตามไปด้วย และบางทีก็มีลูกขงรับ ทำให้มีลักษณะน่าฟังขงชน - ทวิวจนักลอนเพลงบางชนิดซึ่งใช้ในการเล่นเพลงพนเมืองขงอย่าง ต้องใช้เล่นประกอบด้วยเครื่องดนตรีไทยขงอย่างด้วย หรืออาจใช้ร้องเล่นกับคนตรีขงชนิดที่ใช้ในการเคาะจังหวะประกอบ เช่นฉิ่ง กรับ ฉาบ รำมะนา กลอง ฆ้อง บัพาทย์ หรือคนตรีพนเมืองชนิดอื่นตามความนิยม

เมื่อกล่าวถึงทวิวจนักลอนเพลงในทันที ผู้เขียนขอข้อมความเข้าใจกับท่านผู้อ่านนักนิทศาสตร์ชาวคาลโดยทั่วไปไว้ด้วยว่า หมายถงเนื้อเพลงทหน้าไปเล่นเพลงต่าง ๆ ตามชดเพลงนั้น ๆ ว่ามีลักษณะการเรียงถ้อยคำและการสัมผัสของคำเช่นอย่างไร ซึ่งโดยปกติก็ได้

อธิบาย กลอนเพลงพวงมาลัยมีวงไม่ขยี้แน่นอนนักเกี่ยวกับ มักจะวรรคกลอนคำร้องเช่น
 ถ้าเนาร้องเล่นกันตามถนัดของท้องถิ่น สำคัญอยู่ที่การร้องเอื้อนให้สัมพันธ์กันและ
 เป็นกลอนเพลงที่ไพเราะกลอนอย่างอื่นมาผสมอยู่ในขักร้องเพลงพวงมาลัยแต่ ๆ อยู่
 ด้วย ซึ่งใช้ร้องในคราวเกี่ยวกับ สงครามเสด็จในต้นเขนแบบหนึ่งซึ่งในทีหลาย
 แห่งนิยมใช้ร้องเล่นกัน โดยทั่วไปกลอนเพลงพวงมาลัยเป็นกลอนผสมระหว่าง
 กลอนเจ็ด กลอนแปดหรือกลอนชดละคร ผสมกับกลอนอื่นมีลลาคลายกลอน
 เทศน์แต่วางจังหวะให้เอื้อนไถ้เข้าเพื่อสะดวกในการร้อง และต้องมีวลหนึ่งของบท
 กลอนว่า “พวงมาลัย” อยู่ด้วยเสมอจึงเรียกว่ากลอนเพลงพวงมาลัย

บทกลอนซึ่งเป็นเพลงพวงมาลัยแต่ ๆ นั้นปกติจัดถ้อยคำเป็นวรรค ๆ ละ ๗ หรือ
 ๘ คำ หรือพยางค์ วรรคที่ขยี้กันเรื่องมักใช้ว่า “เออระเหยลดยมา” บางทีขยี้กันว่า
 “ลดยไป” ก็มี แล้ววรรคต่อไปก็ว่าถนเออเรื่องทีประสงค์ ปกติจัดถ้อยคำเป็นบาท ๆ ละสอง
 วรรค คำท้ายของวรรคที่ ๑ อาจให้สัมพันธ์กับคำหรือพยางค์ที่ ๓ หรือ ๔ หรือ ๕ ของวรรค
 ๒ ก็ได้ และเป็นเช่นนทุกบาทไปพร้อมกันหนึ่งเป็นเช่นระหว่างวรรค ๓ กับ ๔ วรรค ๕ กับ ๖
 และต่อ ๆ ไป กว่าจะสิ้นกระแสความตามที่ต้องการ แต่คำท้ายของวรรค ๒ ของทุกบาท
 ต้องสัมพันธ์กับคำท้ายของวรรค ๒ ของบาทต่อไปโดยตลอด อย่างแบบกลอนเทศน์ ที่
 ลักษณะตามนี้

การเล่นเพลงพวงมาลัยเป็นการร้องเล่นโดยใช้บุคคลจำนวนมากเป็นหมู่และแบ่ง
 เป็นสองพวก ซึ่งโดยมากใช้ผู้หญิงฝ่ายหนึ่งชายฝ่ายหนึ่ง อาจเป็นฝ่ายละ ๔ หรือ ๕ คนก็ได้
 เป็นการร้องขับปี่จาววิสาขนา หรือร้องสอยตามทอหรือเกวฬพาราณสีกันตามเนื้อเรื่องทีประสงค์
 โดยผลัดกันร้องว่าและทอบททีละคนที หรือสอยฝ่ายจนครบจำนวนคนของฝ่ายนั้น ๆ เช่นคนที่ ๑
 ฝ่ายชายตามฝ่ายหญิง คนที่ ๑ ฝ่ายหญิงร้องทอ แล้วคนที่ ๒ ฝ่ายชายร้องตาม คนที่สอง
 ฝ่ายหญิงร้องทอ เป็นเช่นนี้เรื่อยไปจนหมดคนของแต่ฝ่ายแล้วเริ่มต้นใหม่ เมื่อเริ่มร้อง
 ทีหนึ่งก็เริ่มด้วยคำว่า “เออระเหยลดยมา” เมื่อร้องจบตอนของตนก็ร้องถ้อยคำอีกวรรคหนึ่ง
 นำลลาคักด้วยคำว่า “พวงมาลัย” เพื่อให้ลลาคับ หรือให้บุคคลผู้เล่นทั้งวงร้องรับพร้อมกันหรือ
 บางทีผู้ร้องนำร้องไปทีวรรคแล้วลลาคักหรือผู้เล่นทั้งวงร้องรับซ้ำกันก็ได้ ก่อนที่จะมีการร้องเนื้อ

เพลงพวงมาลัยแท้ สำหรับการเล่นพวงมาลัยสมัยใหม่มักจะจัดทำมีการถามตอบเป็นกลอน โดยใช้กลอนแปดหรือกลอนอื่น ตามเป็นคำพริ้วหรือแก้วธรรมคาหรือร้องด้วยเพลงอย่างอื่น หรือชี้ท่านองส์กรวาเข้าผสมก็ได้

เพลงพวงมาลัยขงปัจจุบันมีนิยมนำมาร้องเล่นเป็นการสลับฉากในการแสดงหรือทิวหรือวาทศานา ในงานมหรหรรวมซึ่งเป็นการแสดงอารมณ์เรงขันสมยงค์ เพลงพวงมาลัยที่ชาวชนบทเล่นกันก็มักเป็นเรื่องแสดงความรัก แต่เนื้อหามักเป็นเรื่องเกยวพาราหรือระหว่างชายหญิงเป็นส่วนใหญ่ และดูเหมือนจะเป็นเพลงที่คุ้นกันกับเพลงช้อยหรือลำตัด แต่ก็มีคนนิยมกันว่าเพลงพวงมาลัยมีลลาเหนือกว่า แม้จะแสดงผิงของเพลงพวงมาลัยไว้ แต่ผู้หลายท่านได้กล่าวว่าแต่เดิมมานนเพลงพวงมาลัยยอมถอการร้องและเออนรยกับการเคาะจังหวะของคนตรีให้กลมกลนกันสำคัญยิ่งกว่าการสัมผัสของบทกลอน

เพื่อให้เหมาะสมแก่เรื่องในฐานะเป็นเพลงพวงมาลัย ในทงจะนำข้อความในกฎหมายตราสามดวงตอนมโนสารอำมาตย์ส่งสอน คัมภีร์พระธรรมศาสตร์และข้อควรประพฤติแก่พระเจ้ามหาสมมทิวราช มาเขียนเป็นเพลงพวงมาลัยโดยจะจัดรูปอย่างเพลงพวงมาลัยที่นิยมเล่นกัน จึงให้เป็นหญิงชายผู้เล่นเพลงพวงมาลัยสองฝ่ายร้องโต้ตอบกันเป็นสองพวก ทงนเพื่อให้มีลักษณะเป็นเพลงพวงมาลัยจริง ๆ ขน.

เม่อมโนสารอำมาตย์แต่งคัมภีร์พระธรรมศาสตร์
เสร็จแล้ว ก็ส่งสอนพระเจ้ามหาสมมทิวราช

(ลำคีย์แรกก็ก็เป็นบทโต้ตอบด้วยกลอนแปดหรือธรรมคาให้สลดตามกันด้วย ถ้อยคำให้พดขำ ๆ ซัก ๆ โดยไม่ต้องร้องก็ได้หรือจะร้องชี้แบบสกรวาก็ได้)

ชาย :	สวส์กนองสาวทรกยง ที่ไค่พยสขชวัญกลยา	พวิใจจริงจริงใช่แกล้งว่า คหน้าตาสดขนร้นสำราญ
หญิง :	สวส์กพิชายทหมายรัก ไค่ทรายข่าวพเป็นตลาการ หรือเห็นว่าเป็นยงอันสงสั่ง เห็นนงเป็นกาเก่าเควร้าๆหัย	พอพยพิคตรกว่าวาจาหวาน ไค่ทำงานไม่ยอมเล่าให้เข้าใจ ไม่อาจลงเล็มน้ำข้ำไค่น พมิเกยรตยงใหญ่จงลมเลอน

พวงเจ้าเอ๋ยมาลัย
(พร้อมกัน) พวงเจ้าเอ๋ยมาลัย
(พร้อมกัน) พวงมาลัยน้อยกำลังลอยข้างหน้า

หญิง:(ร้องนำ) เอ้อระเหยลอยมา
มโนสารฤๅษมีคำสอน
พระเจ้าสมมติราชจึงเคารพ
ขอพิช้แรงให้แจ่มแจ่ม
โอ้พวงเจ้าเอ๋ยมาลัย
(พร้อมกัน) พวงเจ้าเอ๋ยมาลัย

ชาย:(ร้องนำ) เอ้อระเหยลอยมา
หลักธรรมมากมายมีหลายข้อ
ราชธรรมสังขลิมีสืบอย่าง
ปรกคณิฏางคคิระศีล
เมตตากรรณนายบรรดาศักดิ์
ทรงยศสาหะมนะสิการ
ทรงประพฤติบวรรมสัชนิก
ใครทำผิดคิกชอบกอบประโยชน์
ทำนุกบารุงซึ่งตงศีลสัคย
โดยยุติธรรมและรักษาพระนคร
ให้สุขเกษมเปรมปรคี
รวมสัประการเครื่องยศประพฤติธรรม
เข้าใจใหม่ละน่องผู้มองแล้ว
จึงขบยววิฆนนาจนบ้าน
พวงเจ้าเอ๋ยมาลัย
(พร้อมกัน) โอ้ พวงเจ้าเอ๋ยมาลัย
(พร้อมกัน) พวงมาลัยน้อยกำลังลอยข้างหน้า

ถ้าน้องยังสงสัยโปรดถามเด็กเอ๋ย
ถ้าน้องยังสงสัยโปรดถามเด็กเอ๋ย
ขอเชิญกัลยาโปรดถามไป
น้องขอถามพญาทนต์ต่อไป
หลักธรรมกำจรวาอย่างไร
มีจิตใจนอบนบโปรดขอไซ
ให้เห็นองฟังชนแซมดวงททัย
คอยน้องให้ชื่นใจสักหน่อยเอ๋ย
คอยน้องให้ชื่นใจสักหน่อยเอ๋ย
ขอเชิญน้องยาฟังคำไซ
พระหทัยติดคอพอให้เข้าใจ
ทั้งให้ทรงเบญจางคิระศีลโฉน
อุโยสัดแจ่มจันทดวงททัย
เคารพแจ่มซัดไม่เฉไฉ
คัมภีร์ธรรมศาสตร์อ่านจนเจนใน
คือให้คคพิจารณาคังว่าไป
จงลงโทษบาเห็นจึงเพิ่มเสริมสั่งไว้
ประมุขมาสาระพิคสันทรพิโยน
ราชเสมากำจรวนเจนใจ
ยุติธรรมอย่างทีเช่นคเห็นใหม่
สมมติราชน้อมนำกระทำไป
คัมภีร์ธรรมศาสตร์พิริศแพรวัดแจ่มใส
เพราะเหตุว่าของคัมภายใน
ถ้าน้องยังสงสัยโปรดถามเด็กเอ๋ย
ถ้าน้องยังสงสัยโปรดถามเด็กเอ๋ย

หญิง : (ร้องนำ) เอ้อระเหยลอลมา

หลักธรรมอย่างกัเทานหรือ

หรือว่ามีความอนอนกันตก

น้องฟังหลักธรรมในคัมภีร์

โอ้ พวงเจ้าเอ๋ยมาลัย

(พร้อมกัน) พวงเจ้าเอ๋ยมาลัย

ชาย : เอ้อระเหยลอลมา

เรื่องมโนสารสอนคัมภีร์—

พิเศษเรียนประวัติศาสตร์กฏหมาย

จะตอบต่อพอให้ได้ความ

แตกดวงนงจะมีเรื่องราว

จึงขอหยกไว้แต่เพียงน

เพียงนำแสดงขแรงตัวอย่าง

ฝึกพลังไปข้างในทางข้อความ

เพราะเพลงพวงมาลัยไม่สิ้นน้ตก

ถ้าอยากทราบข้อความตามคัมภีร์

โปรดติดตามศึกษาตำราแก้วจัน

จะแจ่มแจ่มแซมชินรฤค

โอ้ พวงเจ้าเอ๋ยมาลัย

(พร้อมกัน) พวงเจ้าเอ๋ยมาลัย

(พร้อมกัน) พวงเจ้าเอ๋ยมาลัย

น้องขอถามพี่ว่าคนต่อไป

ในคัมภีร์เลื่องชื่อนั้น เชน

ขอเชิญพี่ชยกว่าให้ฉันเง้าไข

ล้วนเป็นของทตองในดวงทตัย

คอยน้องให้ชื่นใจสักหน่อยเออ

คอยน้องให้ชื่นใจสักหน่อยเออ

โอ้—บอกกล่าวจะขอถามคนใหม่

ธรรมศาสตร์ส่งศักดิ์ศรีน้โฉน

อาจารย์บรรยายจนเงินใจ

ให้งกให้งามน้ก็พอได้

จะยกจะยาวจกชดไป

ก็จะพอกกยเพลงพวงมาลัย

พอเป็นหนทางคิดต่างกันได้

โปรดอย่างเหยียดหย้าพยายามขอภัก

กลอนอารทิกชดจ่นอ่อนไป

ธรรมศาสตร์มดคนนอกไชร์

ทมเขียนได้จกตำระฆวนใหม่

สขเกษมเปรมปรีคดวงทตัย

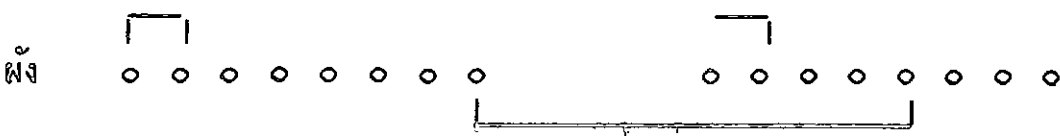
ถ้าน้องยังสงสัยก็โปรดอ่านเออ

ถ้าน้องยังสงสัยโปรดอ่านเออ

ถ้าน้องยังสงสัยโปรดอ่านเออ

แก้วจันกลอนกระบวนที่ ๒๐.

กลบทธงนารีว

อธิบาย กลอนกลบทของนารวเป็นกวีจันกลอนทมิ ลกษณะทั่วไปอย่างกลอนเจ็ดหรือกลอนแปดโดยธรรมดาตนเอง แต่มีบังคับสัมผัสในเป็นพิเศษของทกวรรคให้คำหรือพยางค์ ๑ และที่ ๒ ใช้คำ ๆ เดียวกันหรือซ้ำกัน และมีบังคับพิเศษเพิ่มขึ้นด้วยว่าคำหรือพยางค์แยก หรือคำท้ายของวรรคหนึ่งนต้องสัมผัสกับคำหรือพยางค์ท้ายของวรรคสองเสมอ เช่นเช่นสำหรับวรรค ๓ ก็วรรค ๔ และวรรคต่อ ๆ ไปด้วย หรือนยหนึ่งต้องเป็นเช่นนทุก ๆ บาท จำนวนคำหรือพยางค์ในกวีจันกลอนกลบทของนารวในแต่ละวรรคปกติใช้เพียง ๘ คำหรือพยางค์ แต่ถ้าจำเป็นอาจใช้ ๕ คำหรือพยางค์ก็ได้ ส่วนการสัมผัสของคำอนและการใช้เสียงเอก โทคงเป็นเช่นเดียวกับกลอนเจ็ดหรือกลอนแปดธรรมดาตั้งกล่าวแล้วข้างต้น.

คำสอนของมโนสารซึ่งสอนพระเจ้ามหาสมมุติราช

ตอนต่อจากกวีจันกลอนเพลงพวงมาลัย

แลแลตั้งมั่นอยู่ในราชกิจ
 หมั่นหมั่นครองต้องตามประเพณี
 คือคือเวลาสั้นโทโยบาท
 พังพังสัทสังคคจิตนอมนำ
 แลแล้วทรงฟังนิกนิยายเก่า
 ในในประณมยามตามราชประเพณี
 ครนครนลวงเข้าในขังฉมยาม
 แต่แต่ก่อนเก่าเข้าพระทมิประจำ
 ให้ให้ประสพสุขยามไสยาสน์
 เมอเมอตนจากพระทมนขม
 บ่ายย้ายพระพิภักตร์สู่บรรพาศึก
 ไม่ไม่ตรัสคำรังสงานการแปรปรวน
 ไม่ไม่สพระทนต์ผลพิสท
 เป็นเป็นพรณไม่ย่างหนามอร่ามก

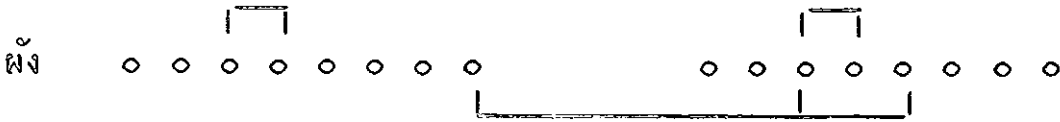
จงจงประพฤติกิตกทกวิถ
 มีมีขาดความคิตกกระทำ
 ทรงทรงบำเพ็ญราชชยขอปลมก
 ทงทงทริยะจำเรียงคนตร
 โยโยราณทเลารังรังศรี
 ยามยามมิชฌิมฟังคคิยทิธรรม
 ต้องต้องทรงกระทำตามแบบคมข่า
 พระพระกรล่านำเข้าบรรทม
 โดยโดยควรเวลาราชอาจเหมาะสม
 ข่าข่าระพระทนต์ปฐมให้สมควร
 วางวางใจไปคคิจิตหันหวน
 จงจงมั่นททยลวันมิขนต์
 จงจงใช้ไม่พรณตจเผกิมศรี
 ประประมาธองคูลสขสองขาว

กรันกรันเสีจจ่าระในพระทนต์
ให้ให้เก้งไม้ส่วไฮ้ทุกกราว
แหล่งแหล่งทวิรสทสสะธา
เกยเกยโร เทกทปลดกภย

โคโคสิขจนพระทนต์ขาว
โนโนสถานพราวเพริศวิไล
ของของราชันย์ราชันน์ไฉน
เชิญเชิญอ่านตจนใหม่ก่อไปเฉย.

กวีวิจารณ์กลอนกระบวนที่ ๒๑.

กลบทกร้อย

อธิบาย กลอนกลบทกร้อย มีลักษณะคล้ายคลึงกับกวีวิจารณ์กลอนขนานนามมากที่สุด คือลลา
แห่งกลอนโดยทั่วไปก็เหมือนกับกลอนเจ็ดหรือกลอนแปด แต่มีขงคยสัมผัสในเป็น
พิเศษเฉพาะคำหรือพยางค์ที่ ๓ กับที่ ๔ ของทกวรรคต้องใช้คำ ๆ เดียวกันหรือ
ซ้ำกันและมีขงคยว่าคำท้ายของวรรคที่ ๑ ต้องสัมผัสกับคำที่ ๓ หรือ ๔ ของวรรค
๒ เสมอ และต้องเป็นเช่นสำหรับวรรค ๓ กับวรรค ๔ และวรรคต่อ ๆ ไปด้วย
หรือขงคยหนึ่งต้องเป็นเช่นทุก ๆ ขยาท กลบทกร้อยนิยมใช้คำหรือพยางค์ในแต่
ละวรรคเพียง ๘ คำหรือพยางค์ไซ้ถึง ๕ คำหรือพยางค์ มีขงคยเป็นส่วนน้อย.

คำสอนของมโนสารซึ่งสอนพระเจ้ามหาสมมติราช

ตอนต่อจากกลบทขนานนาม

อนงครันสรังสรังพระปกครแล้ว
นมัสการการพร้อมน้อมใจกาย
กราบทงพระพระบิดามาทเรศ
เสีจแล้วทงทงเครืองขลนทนา
แย้มพระโอษฐ์โอษฐ์บริหารสำราญราช

เสด็จเขาททแพรวเพริศเจ็ดฉาย
พระไตรรัตนรัตนารายเทพยดา
ซึ่งปกเกศเกศเกล้าเนาเกษ
อลงการการะวิภัสศิตกงาม
หฤทัยอาจอาจเสด็จไม่เข็ดขาม

สถิตยัิงราชราชอาสน์พิลาศนาม
 ทรงทอพระพระเนตรสังเกตุเห็น
 คือแพทย์แลแลโหรราชราชชั้นย
 รวมทงปวงปวงบัณฑิตทวยเชยวชาญ
 แล้วทรงตรัสตรัสปราสัยด้วยไมตรี
 แล้วเสด็จยงยงสาระพนจฉาย
 ภาวะวิราชราชปโรหิตาชวน
 ฝอยม่นมนยงจิงศีลศตย
 ทรงฟังอรรดอรรดคคิระลาการ
 โดยชอบธรรมธรรมเห็นเป็นแ้วนแก้ว
 คือพระธรรมธรรมคาศตรอจันอมนำ
 คุเทศกาลการบ้านเมืองอนเรืองรุ่ง
 เขาพระกรกรของขวามาไตรงรอง
 สัมปะชญัญญูพระขรรค์แก้ว
 วิจารณะณขัญญาขัญญาณ
 ประศาสน์สุขสุขุขานาประชาราษฎร
 ทรงครองราชขราษฎรอนาประชานันต์
 นคือพงศ์พงศาวดารโบราณเล่า
 อธิตเหตุเหตุคิมภทเทกรียงไกร

ประเสริฐตามตามนขบัตำรบขรรพ์
 ทวยททคคคนเช่นสพวกสรวรค์
 สรวิงศ์วงศ์ทงนนขรรคาม
 ขัญญาณญาณญาณเป็รองเพองวล
 แก่ตระกูลทงสไคยสมศวร
 พรอมมนตรตรีใหญ่มีหันหวน
 อิกโหรลันลันโหราพฤตมาจารย์
 ตำรงพระพระมนสม่งแก่นสาร
 ได้พิจารณจารณพสทธิยทิธรรม
 แล้วเอาคาคิมภรแพรวอปลมภ
 เป็นพระเนตรเนตรจำรัสถันคิมอง
 พระทัยม่งม่งมาตรงปวงราษฎรผอง
 คือทรงครองครองสตีคำริงงาน
 มีเลิศแล้วแล้วจำคิงคำชาน
 ขอวิวาทวาคพิจารณยติธรรม
 ทรงเชิดชาติชาติทวมวิสร้างสรวรค์
 ต้องทรงมนมนธรรมประจำททย
 สัมมทิวาชราชเจ้านานานเอน
 ชอธรรมคาศตรคาศตรใหญ่ยงจงจำ

กวีวิจารณ์กลอนกระบวนที่ ๒๒.

กลบทกนิรเก็บบัว

อธิบาย

กลอนกลยทกนรเกษขว เชนกวีจวนกลอนทวงกษโหฬสยภำในแหว่ลววรรคเพียง
 ๘ คำหรือพยางค์ มีลักษณะทั่วไปคล้ายกลอนเจ็ดหรือแปด แต่มยังคยสัมพันธ์
 พิเศษซึ่งมีทำนองคล้ายกลอนกลยทกนรเกษขว คือให้คำหรือพยางค์ ๓ คำหรือ
 พยางค์ ๕ ของแต่ละวรรคใช้คำๆ เกียวกันหรือซ้ำกัน และคำท้ายของวรรคต้น
 ต้องสัมพันธ์กับคำที่ ๓ ของวรรค ๒ และเช่นเช่นนี้สำหรับวรรค ๓ กับวรรค ๔
 และวรรคต่อ ๆ ไป ทรนยหนึ่งต้องเ็นไปดงกล่าวนทุก ๆ ยาท กวีจวนกลอน
 กลยทกนรเกษขวเ็นกวีจวนกลอนทไฟเพราะกวีจวนหนึ่ง ตามตำรากลอนกวีจวน
 กลอนของไทยเรา

คำแปลลักษณะตราการตามคัมภีร์พระธรรมศาสตร์

แปลจากคำบาลี

ตอนนจกกล่าววจกตงหลักศาล
 ใไทยคมันยงมนขวัญชนปวง
 ใครไ้เ็นคงเ็นตราการ
 ต้องยดหลักมหลักประภษคำ
 ธรรมศาสตร์วางแบบวางตัวอย่างไว้
 มเนอความมีความคำบาลี

แปลความว่าอันว่าด้วยบุคคล

ตราการทำการซอลอกระจ่าย
 มอศทไรศคคดำริชอย
 คือฉันทาโทสาภยากรรม
 คือรักโกรธมีโกรธแลกลัวหลง
 ตักสินความเสี่ยความเที่ยงธรรมใน
 ความลำเอียงเอนเอียงเลียงจากหลัก
 เข้าด้วยโจทกรกโจทกโกรธรำคาญ
 ตราการทำการไร่งานหลัก

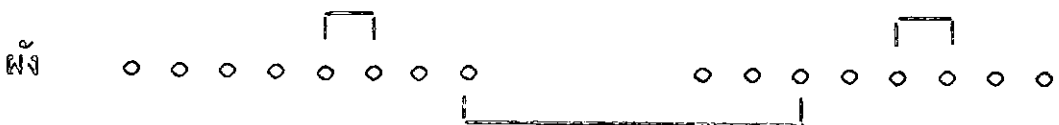
ตราการทำการในศาลหลวง
 มีต้องห้วงตามห้วงความเที่ยงธรรม
 อยู่ในศาลหลวงศาลชอชยปถัมภ
 ตามแบขนำยรรพนาในคัมภีร์
 ไทยเอาใช้เชิญใช้สูงศักดิ์ศรี
 คาตามีมากมิตยรรยาย
 บรรลุผลได้ผลทชวณชวาย
 หากมีอายุไม่อายุคลายคณธรรม
 ส้อย่างกอยประกอยไซ้ชนชา
 โมหนำมกนนำกรรมจากไป
 คิคเงาะจงใจจงคงเขวไซว
 หลักธรรมใหญ่ขิงใหญ่ตุลาการ
 แชเชอนชกชอยชกไกลหลักศาล
 เขำรำยานเขิกยานข้างทางจำเลย
 ไม่รักไรรักเส้อมศกคคเฉลย

จะเสียบเกียรติเสื่อมเกียรติยศเลย
 อันโลกศรัทธาสักศรัทธาสัก
 คุงคนกาลปักษีกาลอันอาคร
 จะไต่รับต้องรับความเคียดครอน
 ชนแข่งสาปคำสาปยาปอนันต์
 แต่ที่ว่าหากว่าตลาการ
 มีไต่ลวงตำลวงประเวเห
 ไร้อคติในคติสัประการ
 ทัศนความราษฏรความตามประจำ
 ถูกต้องธรรมศาสตร์ธรรมนำเฉลย
 เพลงเกียรติยศฟังยศปรวากฎกาล
 ศิริโลกศรัทธาโลกน่าไซกเกิด
 คุงพระจันทร์แจ่มจันทร์ทวสาถล
 ในวันพระเพญพระจันทร์สวรรค์สว่าง
 วันคู่ขัณฑ์มาตย์กษทงชงขยยาว

ไร้คนเซยชมเซยเกียรติจักรัญ
 จะกระจัดถอยจักพลตเสื่อมคนข
 มคพอกพลเพิ่มพลคนขพระจันทร์
 อย่างแน่นอนต้องนอนรับโคกคัลย
 องค์เทวันทกวันไม่ปราณี
 ใครทำงานร้งงานรักศกคศิ
 เที่ยงธรรมมีตางมยุติธรรม
 ศิลสตัยชาญเซยวชาญชชขอปดมภ
 หลกัธรรมนำตางนำใช้ชำนานญ
 ทุกคนเซยชมเซยเฉลยชาน
 มโหฬารโฬารนวมงคล
 ชอแพรวเพริศเกียรติเพริศกำนิคผล
 นภาคลต่างคลดการาพราว
 ฟ้าแพรวพราวแสงพราวกระจ่างทาว
 ประชากล่าวตางกล่าวเกรียวกราวพร.

กวีจันท์กลอนกระบวนที่ ๒๓

กลบทชื่อสิ่งใดเล่นหาง

อธิบาย กลอนกลบทสิ่งใดเล่นหาง เป็น กวีจันท์กลอนที่มีลักษณะบังคับให้ใช้ถ้อยคำ
 วรรคหนึ่งแปดคำหรือแปดพยางค์ มีลักษณะทั่วไปคล้ายกลอนแปด และจักเป็น
 กวีจันท์กลอนที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกวีจันท์กลอนชนิดกึ่งกรกึ่งขั้ว แตก
 ต่างตรงที่มีสัมผัสในให้คำหรือพยางค์ ๕ สัมผัสกับคำหรือพยางค์ ๖ ในทุก ๆ

วรรคแต่ละทศ ๑, ยาท แต่ไม่ใช่ใช้คำ ๑, เกษวรรค และใช้คำตรพยางค์ ๘
ของวรรคคนสัมพันธ์คำตรพยางค์ ๓ ของวรรค ๒ มีลักษณะตามผังและ
เช่นเช่นสำหรับวรรค ๓ กยวรรค ๔ และวรรคต่อ ๆ ไปด้วย ทรณยหนึ่งเป็น
เช่นนี้ทุก ๆ ยาท ส่วนลักษณะอื่น ๆ คงเหมือนกลอนเจ็ดหรือกลอนแปดตาม
ธรรมเนียมเอง.

คำอธิบายลักษณะตระลาการตามคัมภีร์พระธรรมศาสตร์
(เป็นคำอธิบายคำแปลในกวีจันท์กลอนกนิร เก็บบัว)

คำอธิบายความว่าถ้าคุณความ

ทะเลาะกันต่างพามาปรองดอง
ฉัพพภาษาปรองดองประคองช่วย
อย่ามีใจริษยาอาสัจจำ
ทั้งต้องมีเมตตาปราณีคิด
ด้วยจิตเที่ยงธรรมแนบแก่คุณความ
เป็นธรรมาวัตรตนแท้เที่ยง
ตุลาการผู้ใดใฝ่จิตดี

แต่ตุลาการใดใฝ่ความคิด

ให้กำลังคุณความตามแผนการณ
มีขงคยภักคตมอยู่
อันตุลาการนั้นวันวายชนม์
ตัวจะเกิดกลายเป็นเปรตเศษมนุษย์
จึงกาลตกชทนคนตำมา
มีเลียมมือเท่าใหญ่ใบจอยกว้าง
ควักกรูจระยังมีงสะปวง

ทั้งสองยามมีคตทหม่นหมอง
ช่วยพยักของเพิ่มงานศาลต้องทำ
บัญญัติอวยข้อคคมีฉนนำ
ต้องมีน้ำใจเลิกเพริศแพรวงาม
ไม่มีจิตจฉาพาหยาบขยาม
ทุกโมงยามมีใจใฝ่คค
ไม่หลยเลียงเรนหลักปลัดตัวหน
ด้วยทวงทศุติธรรมจำเริญงาม
ด้วยนำจิตพยายามหาขยายไซซาน

ชั่วสามานยเท็จสันกนสันชน
อย่างทธรรมศาสตร์อาจผกผัน
จะให้หมิ่นหม่นคสขทุกขเวทนา
ชั่วร้ายสุคอบายภุมิพุมฟายหา
เป็นขยาปหนาด้วยกรรมชั่วชอกทรวง
เปลวไฟสว่างเรืองรุ่งพุ่งใหญ่หลวง
แห่งตนท่วงบริภคชอกขุมกาย

เอามาเป็นภักษาอาหารชอย
 ครั้นพ้นจากฟ่ายฟูมมูมียาย
 เช่นมณษย์ป่าป่ากว่าเศษสนอง
 ร่างกายมีองค์ไวยะวะวิกล
 ครองสภาพขยาป็นชหลายชาติ
 กว่าจะสิ้นขยาปชวักจัญไร
 นเป็นหลกลักษณะตระลาการ
 ปรากฏอยู่หลกใหญ่ในคัมภีร์
 เป็นหลกทสาแแดงแจจแจงลักษณะ
 ของปวงชนเชญจำช่าของตาม

ค้วยประกองขยาปมากหลากแหล่หลาย
 ก็จกลายเกิดเห็นเป็นอย่างคน
 ทวีพพองแรงร้ายกลายกลับผล
 ร่างทพพลปากเหม็นเป็นพันไป
 จนไม่อาจระนัยทัตมไฉน
 ไซ้ชาติไปกว่าพันทนทกขมิ
 มโหฬารแจ่มจรสิริคมี
 คุให้ก็ทำราปรากฏงาม
 อคติประจักษสืออย่างช่างชอยตาม
 มีข้อความล้าเลิศเพริศแพรวเทอญ.

ในการที่ศาลจะวางกำหนดโทษแก่การกระทำผิดใด ก็จำต้องพิจารณาถึงลักษณะ
 แห่งความผิด สภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดการกระทำผิด ขนาดความชั่วร้ายของจิตใจ
 ของจำเลย ความโกรธเคืองของสังคมต่อจำเลย

(Halsbury's Laws of England พิมพ์ครั้งที่ ๓ หน้า ๔๘๘ ข้อ ๘๖๐)

เสริม สุวรรณเทพ

วงกฏกฎหมายสากล

นักกฎหมายแอฟริกาและการศึกษากฎหมายเนติบัณฑิตยสภาของอังกฤษ

ขณะนี้ในแอฟริกามีนักกฎหมายที่เป็นชาวพื้นเมืองน้อยมาก ในแทนแกนยิกา (ดินแดนในภาวะทรัสตีของสหประชาชาติ (U.N. Trusteeship) อยู่ในแอฟริกาตะวันออกมีพลเมืองประมาณ ๗.๕ ล้านคน) มีนักกฎหมายที่เป็นชาวพื้นเมืองเพียงหนึ่งคนในจำนวนนักกฎหมายร้อยคน ในแอฟริกาตะวันตกพอมีบ้าง แต่ในแอฟริกาตะวันออกแถบอื่น ๆ และแอฟริกากลางแทบจะไม่มีกฎหมายพื้นเมืองเลย อย่างไรก็ตาม แอฟริกาได้ส่งนักศึกษาพื้นเมืองมาเรียนกฎหมายที่เนติบัณฑิตยสภาของอังกฤษเป็นจำนวนมากกว่าคนอังกฤษศึกษาเองเสียอีก แต่นักศึกษาเหล่านั้นสมองไม่ค่อยดี ขาดความรู้ไม่เพียงพอ จึงมีคนสำเร็จเป็นจำนวนไม่มากนัก และอุปสรรคที่สำคัญอีกประการหนึ่งของนักกฎหมายแอฟริกันที่สำเร็จการศึกษาจากอังกฤษก็คือในแอฟริกามีนักกฎหมายประเภทเดียว ส่วนในประเทศอังกฤษนั้นมีสองประเภทคือ "เนติบัณฑิตย" และ "โซลิสเตอร์" เมื่อชาวแอฟริกันที่ใคร่เรียกเป็นเนติบัณฑิตยอังกฤษแล้ว กลับกลับมาเนมาเดิมของตนก็ทำได้แต่ทำงานของเนติบัณฑิตยเป็นส่วนใหญ่ ส่วนงานซึ่งโดยปกติเป็นงานของโซลิสเตอร์ ทำไม่ค่อยได้ดี ทั้ง ๆ ที่เนติบัณฑิตยสภาอังกฤษก็ได้จัดตั้งหลักสูตรอบรมภาคปฏิบัติให้นักศึกษากฎหมายแอฟริกันที่ใคร่เรียกเป็นเนติบัณฑิตยอังกฤษให้เรียนพิเศษอยู่แล้ว

ด้วยเหตุนี้จึงกล่าว เนติบัณฑิตยสภาอังกฤษจึงได้จัดตั้งกรรมการขึ้นคณะหนึ่งพิจารณาปรับปรุงแก้ไขเรื่องการให้การศึกษากฎหมายแก่นักกฎหมายแอฟริกันเหล่านั้น คณะกรรมการดังกล่าวมีท่านผู้พิพากษาลอร์ด เคนนิ่ง เป็นประธาน คณะกรรมการได้เสนอแนะว่าสำหรับการให้การศึกษแก่นักศึกษากฎหมายแอฟริกันนั้นเนติบัณฑิตยสภาจะต้องจัดวางแผน "ลูกเล่น" ดังต่อไปนี้คือ

- (๑) เนติบัณฑิตยสภาจะต้องเข้มงวดในการที่จะรับนักศึกษาเข้ารับการอบรมศึกษา โดยต้องพัฒนาในเรื่องคุณวุฒิและพหุความรู้ของผู้สมัครเข้าเป็นนักศึกษาให้มาก

(๒) นักศึกษากฎหมายอัฟริกันเหล่านี้ควรได้รับการศึกษาอบรมในวิชากฎหมายที่สมควรหรือที่ตนจำเป็นต้องใช้เมื่อกลับสู่อัฟริกา

(๓) ควรจะมีการให้การอบรมภาคปฏิบัติแก่นักศึกษากฎหมายอัฟริกันให้มากที่สุดที่จะทำได้

(๔) ควรจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ชน ณ มหาวิทยาลัยแห่งแทนแทนเนียโดยเร็วที่สุดที่จะเร็วได้

จากหนังสือ The Times ฉบับวันที่ ๑๘ มกราคม ๑๙๖๐

“เด่นดวง”

อำนาจของศาลโลก

ตั้งแต่ ค.ศ. ๑๙๔๖ มาจนถึงศาลโลกได้ทำการพิจารณาพิพากษาคดีมาแล้ว ๔๖ เรื่อง คดีที่เด่นเด่นที่สุดคือกรณีพิพาทเรื่องนามนระหว่างอังกฤษกับอิหร่านเมื่อ ค.ศ. ๑๙๕๒ นายกรัฐมนตรีโมซาเดกได้ไปปรากฏตัวที่ศาลโลกแถลงความชอบธรรมต่ออิหร่านโอนกิจการขื่อน้ำมันและโรงกลั่นน้ำมันเป็นของชาติ แต่ครั้งคณะพิพากษาศาลโลกออกคำสั่งชั่วคราวให้อังกฤษเป็นฝ่ายได้รับประโยชน์ โมซาเดกก็ประกาศว่าอิหร่านจะไม่ยอมรับนับถืออำนาจศาลโลกอีกต่อไป เมื่อขกกลายเป็นศาลโลกได้พิพากษาคดีระหว่างฮอนดูรัสกับนิการากัวพิพาทกันเกี่ยวกับเขตแดนให้ฮอนดูรัสชนะ แต่จนถึงศาลโลกยังไม่ได้รับรายงานเป็นทางการว่า นิการากัวปฏิบัติตามคำพิพากษาหรือไม่ เพราะเหตุที่ศาลโลกขาดอำนาจบังคับ ศาลโลกจึงยังไม่เป็นสถานันุรักษาคำพิพากษาความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายแห่งโลกอย่างครบถ้วน เหตุที่เป็นเช่นนี้ชาติมหาอำนาจสมควรได้รับการทำให้อยู่ไม่ถอย

ประเทศอเมริกาเมื่อสภาส่งผ่านมติยอมรับอำนาจศาลโลก มีสมาชิกรัฐสภาสูง นายหนึ่งชื่อนายทอม คอแนลลี ผู้แทนมลรัฐเท็กซัสสังกัดพรรคการเมืองดีโมแครต ประธานแผนกต่างประเทศแห่งสภาสูง ได้ขอแถมท้ายรัฐบัญญัติฉบับนั้นด้วยถ้อยคำ ๘ คำ ซึ่งเป็นข้อความจำกัดอำนาจศาลโลกเห็นกรณีพิพาทใด ๆ ซึ่งอเมริกาถือว่าเป็น “กรณีภายในประเทศ” ของอเมริกา คอแนลลีแถลงประกอ่ยว่าอเมริกาควรขวนศาลโลกเมื่ออเมริกาพอใจฝ่ายประเทศรัสเซียไม่ทำเช่นนั้น ถึงแม้ว่ารัสเซียจะมีนักกฎหมายไปดำรงตำแหน่งผู้พิพากษา

ศาลโลก แต่รัสเซียก็ไม่ยอมรั้งคำวินิจฉัยของศาลโลก เมื่อ ค.ศ. ๑๙๕๕ รัสเซียยัง
ปี ๒๕ ของอเมริกาตกในน่านน้ำญี่ปุ่น อเมริกาฟ้องศาลโลกๆ ต้องจำนำคดีเพราะรัสเซีย
เถียงว่าไม่ใช่ของศาลโลก

คณะผู้พิพากษาศาลโลกเฉลี่ยระหว่างระบอบการเมืองต่าง ๆ เพื่อกันการเล่นพวก
ระหว่างชาติมหาอำนาจ ธรรมนูญศาลโลกเขียนขึ้นอย่างรอบคอบเพื่อขอเท็จจริงแห่งกรณีพิพาท
จะได้รับการกลั่นกรองอย่างละเอียด แต่ถึงวันศาลโลกก็ยังพะงั่วเฉพาะข้อยุทธาทย่อย
เนื่องจากไม่อาจบังคับให้ประเทศใดประเทศหนึ่งจำต้องอยู่ใต้อำนาจศาล คู่พิพาทจึงจำต้อง
ตกลงกันก่อนว่าจะยอมรั้งคำวินิจฉัยของศาล ในประเด็นใหญ่ๆ การตกลงหาได้ยาก

คณะผู้พิพากษาศาลโลกมี ๑๕ นาย เฉลี่ยอายุได้ ๗๕ ขวบ มีเงินเดือน ๒๐,๐๐๐
ดอลลาร์ต่อปีไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ มีวันหยุดครึ่งปีเป็นพิเศษคือแต่กลางเดือนธันวาคม
ไปจนถึงปลายเดือนมีนาคม เป็นชีวิตที่สุขสบายมากไม่มีใครอยากเพราะเชื่อว่าสีกวนองค์การ
อาจกลายเป็นองค์การที่ทรงอิทธิพลยิ่ง ในอเมริกาพรรคการเมืองทั้งสองต่างก็สนับสนุนให้
ยกเลิกกฎหมายคอกแนลลีย์ แต่พอศาลโลกมีการเลือกตั้งประธานศาลใหม่เมื่อไม่กี่วันมานี้ ผล
ไปได้แก่นักกฎหมายชาวโปแลนด์อายุ ๗๗ ขวบชื่อ Bohdan Winiarski ข้อยุทธาการเลิก
กฎหมายคอกแนลลีย์ก็เงียบไป เพราะ “ประธานศาลเป็นฝ่ายแดง”

การเปลี่ยนแปลงใด ๆ ที่สำคัญสำหรับศาลโลกนั้น จะต้องมาจากลูกความไม่ใช่
จากศาลเอง เมื่อใดประเทศทั้งหลายยอมรั้งอำนาจศาลโลกเป็นเอกฉันท์แล้ว เมื่อนั้นศาลโลก
จึงจะเป็นเครื่องมือนักคิดที่ขจัดความมุ่งหมายตามตลกดตงมีประเดิธานไว้.

จกวารสารรายสัปดาห์ “ไทม์” วันที่ ๑๘ เม.ย. ๒๕๐๔ หน้า ๒๔

“สด”

อนุสัญญาาระหว่างประเทศว่าด้วยยาเสพติดให้โทษ (THE SINGLE CONVENTION ON NARCOTIC DRUG 1961)

อนุสัญญานี้จะมีผลใช้บังคับเมื่อประเทศต่างๆ ได้ลงนามให้สัตยาบันหรือได้เข้า
เป็นภาคีครบ ๔๐ ประเทศแล้วนับตั้งจากนั้นไปอีก ๑ เดือน การยื่นโอกาสให้ลงนาม
ให้ขยายไปจนถึงวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๐๔ ประเทศที่ได้ลงนามต่อองค์การสหประชาชาติ

เมื่อวันที่ ๓๐ มีนาคม ๒๕๐๔ มีรวม ๓๘ ประเทศ ในจำนวนนี้ไม่มีประเทศอเมริกา
รัสเซีย และไทยรวมอยู่ด้วย เงินแดงซึ่งผลิตยาเสพติด ตกเป็นจำนวนมากก็ไม่ได้รับเชิญให้
ร่วมลงนามด้วยคงลงนามเฉพาะเงินชาติ

เมื่อใช้บังคับแล้วอนุสัญญาจะเข้าแทนที่อนุสัญญาและข้อตกลงระหว่างประเทศที่
ได้ลงนามไว้ในระหว่างปี ค.ศ. ๑๙๑๒ และ ๑๙๕๑ รวม ๕ ฉบับ

ความมุ่งหมายตามอนุสัญญาเพื่อกำหนดการผลและการใช้ยาเสพติด ขณะ
เดียวกันก่อนอนุญาตให้ผลิตและใช้ในทางการแพทย์ได้ตามสมควร มีบทบัญญัติว่าด้วยการ
เพาะปลูก การประคองและการค้ายาเสพติด บทบัญญัติที่ว่าด้วยหลักเกณฑ์ที่จะต้องปฏิบัติ
ตามกฎหมาย วิชาการลงโทษเมื่อมีการฝ่าฝืน กล่าวคือ เมื่อมียาเสพติดไว้ในความครอบครอง
โดยผิดกฎหมาย หรือขายหรือซื้อซึ่งยาเสพติด

อนุสัญญานี้จะแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆของฉบับเก่า จะทำให้ระบบควบคุมทันสมัยขึ้น
เครื่องมือบริหารงานจะง่ายและสะดวกแก่การสอดส่องควบคุมทั่วโลก.

“สุด”

การพิจารณาคดีไอชมานัน

การพิจารณาคดีระหว่าง อัยการแห่งประเทศอิสราเอล กับอดอล์ฟ ไอชมานัน
ที่กำลังดำเนินอยู่ในศาลกรุงเยรูซาเล็มในขณะนี้ เป็นคดีฮอตฮิตไปทั่วทั้งโลก เพราะ
อดอล์ฟ ไอชมานันเคยเป็นนายทหารนาซียศพันเอกแห่งกองทหาร เอส. เอส. อยู่ใน
สมัยฮิตเลอร์เรืองอำนาจ ไอชมานันได้รับคำสั่งจากฮิตเลอร์ให้กำจัดพวกยิวให้สูญชาติ
สิ้นเชื้อไปจากโลก ปราบฎตามข่าวว่า ไอชมานันฆ่าชาวยิวด้วยวิธีต่าง ๆ เสียเป็นจำนวน
ถึง ๖,๐๐๐,๐๐๐ คน เมื่อเยอรมันแตกเป็นฝ่ายแพ้ในสงครามโลกครั้งที่สอง ไอชมานัน
ก็หลบหนีการติดตามจับกุมตัวของฝ่ายสัมพันธมิตรฐานเป็นอาชญากรสงครามไปได้ จน
กระทั่ง ๑๕ ปีให้หลัง พวกยิวสืบทราบข่าว ไอชมานันไปหลบซ่อนตัวอยู่ในประเทศ
อาเจนตินา จึงวางแผนลักลอบนำตัวไอชมานันมายังประเทศอิสราเอลเพื่อพิจารณาพิพากษา
คดีตามผลกรรมที่ได้กระทำไว้อย่างเจ็บแค้นแสนสาหัสแก่พวกเขา

การพิจารณาคดีระหว่าง อัยการแห่งประเทศอิสราเอล กับ จอห์น โธมสัน
ได้เริ่มต้น ณ ศาลกรุงเยรูซาเล็ม ประเทศอิสราเอล เมื่อวันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๐๔

ในชั้นไต่สวนมูลฟ้อง ปรากฏว่า โจทย์ฟ้องจำเลยเป็นกระทงแรกว่า จำเลยได้ฆ่า
ชาวบิวตายเป็นจำนวนมากนับล้าน ๆ คน กระทงต่อไปคือ จำเลยได้สังหารบิวตหลายล้านคน
เข้าไปคุมขังไว้ในค่ายกรรมกร และอื่น ๆ รวมทั้งสิ้นถึง ๑๕ กระทง ซึ่งล้วนเป็นข้อหากรรม
ทั้งสิ้น รวมทั้งการฆ่าคนตายโดยเจตนา กระทำการทารุณ และข่มขู่กรโหดด้วย จำเลย
ให้การปฏิเสธโดยตลอด

ดร. เซอร์ราดิอัส ทนายจำเลยแถลงคดีค้านว่า ในขณะผู้พิพากษานอมน้อยคนหนึ่ง
หรือเกินกว่าหนึ่งคนที่เคยและมีญาติพี่น้องบางคนที่เคยได้รับความทารุณจากเหล่านั้นมาแล้ว
การพิจารณาจึงอาจเกิดความลำเอียงขึ้นได้ และแถลงคดีค้านว่า กฎหมาย คมขม พ.ศ.
๒๔๕๓ ซึ่งจะนำมาใช้บังคับแก่จำเลยนั้นเป็นกฎหมายที่ผลบังคับย้อนหลังยอมไม่สมบูรณ์
และคดีค้านด้วยว่า การแอบลักพาตัวจำเลยมาจากประเทศอาเจ็นตินา กระทำให้ศาลไม่มี
สิทธิ์พิจารณาจำเลย

ข้อคัดค้านของทนายจำเลยถูกยกโดยสิ้นเชิง สำหรับปัญหาข้อกฎหมายและการลัก
พาตัวจำเลยนั้น ดร. ลันเคา ประธานคณะผู้พิพากษาพิจารณาคนแจ้งว่า ศาลจะได้แสดง
เหตุผลให้ปรากฏในคำพิพากษา ส่วนเรื่องเกี่ยวกับการคัดค้านผู้พิพากษานน ดร. ลันเคา
กล่าวว่า ผู้พิพากษาที่เป็นมนุษย์ย่อมมีข้อบกพร่องเหมือนดังที่ไซดิกในนิยายเรื่องเวนิสวา
นิชแสดงต่อศาลว่า “ศาลการยอมเป็นมนุษย์เกินดินที่ประกอบด้วยเลือดและเนื้อ ด้วย
ความรู้สึกและอารมณ์ตนเอง” แต่บรรดาผู้พิพากษาเหล่านั้นเป็นคนของกฎหมายซึ่งจำต้อง
ขมอารมณ์และความรู้สึกไว้ให้จนใดก็ตามเจตนาของกฎหมาย เรืองนศาลได้ตรวจพิจารณา
คำแถลงคดีค้านของทนายจำเลยด้วยความระมัดระวัง และบรรดาคณะผู้พิพากษาทั้งสาม
ท่านซึ่งแต่ละท่านก็เช่น “สมาชิกแห่งชาติบิวและพลเมืองแห่งประเทศอิสราเอล” นั้น ต่าง
ตระหนักในความเหมาะสมของตัวท่านในอันที่จะพิจารณาพิพากษาคดีคนเป็นอย่างตงสิ้น

ดร. กัดเยน ฮอยส์เนอร์ อัยการ โจทก์ แถลงแก้คดีของตนว่า “ขณะที่ข้าพเจ้า
ยืนอยู่ต่อหน้าท่านผู้พิพากษาแห่งอิสราเอล ณ ศาลแห่งนี้เพื่อเป็นโจทก์กล่าวหา จอห์น โธมสัน
ไอชมันน์ ผู้ ข่าพเจ้ามิได้ยืนอยู่เพียงลำพังแต่ผู้เดียว หากทว่า ณ เวลานั้น โจทก์

อีก ๒ ล้านคนกำลังยืนหอบค้อยู่เคียงข้างข้าพเจ้าด้วย แต่ขอได้โปรด! เขาเหล่านั้นหาอาจ
สามารถยกนิ้วชี้หน้ากล่าวโทษและพร้อมกันตะโกนแจ้งข้อหาต่อชายซึ่งนั่งอยู่ในตุ้กระงก
นั้นไม่ ทั้งนี้เพราะเถาถ่านของเขาเหล่านั้นได้กองสุมอยู่ ณ เหนือเขาอชวิลซ์ในท้องทุ่งเทรบ
ลินคา และถูกกวาดทิ้งลงไปใต้ม่าน้ำสายต่าง ๆ ในประเทศโปแลนด์แล้ว บรรดาหลุมฝังศพ
ของเขามักกระจัดกระจายทั่วแผ่นดินยุโรป เลือดของเขาได้เปล่งเสียงร้องดังไปถึงสวรรค์
แต่เรากลับหาได้ยื่นสำเนียงเขาไม่ ตลอดทศกศกสมันนี้แต่มีมนุษย์คนแรกออกขุดค้นในโลก
ไม่เคยมีตัวอย่างชนิดที่ว่าจะมีคนถูกฝังด้วยศพองเสมอนคงทศพเขาใดอันอยู่นั้นมากนัก
เลย”

ตลอดระยะเวลาที่ถูกกล่าวหาด้วยข้อหากรรจ์เหล่านี้ ปรากฏว่าจำเลยคงนั่งอยู่
ภายในตุ้กระงกอันเป็นคอกจำเลยด้วยสีหน้าสงบ ริมฝีปากเม้ม มิได้เคลื่อนไหวร่างกายแต่
อย่างใด.

จาก Manchester Guardian Weekly ฉบับวันที่ ๒๐ เมษายน ๑๙๖๐

เสริมศักดิ์ เทพาคำ

กฎหมายวิธีพิจารณาความครอบครัว (ในศาลแขวง) ของอังกฤษ ฉบับใหม่

กฎหมายวิธีพิจารณาความครอบครัว (ในศาลแขวง) ของอังกฤษ [The Matrimonial Proceedings (Magistrates' Courts) Act 1960] ซึ่งเพิ่งประกาศใช้บังคับ
เมื่อวันที่ ๑ มกราคม ค.ศ. นี้ ใช้เวลาอย่างพอดิบเป็นเวลาราว ๕ ปี โดยได้รวบรวมกฎหมาย
วิธีพิจารณาความครอบครัวที่กระจัดกระจายกันมาไว้ในกฎหมายฉบับใหม่นี้

เรื่องที่น่าสนใจในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความครอบครัวของอังกฤษฉบับนี้
คือ สามีสตรีที่ทะเลาะวิวาทกันเองและบุตรจากภริยาได้เกือบเท่ากษัตริย์ที่ภริยาอยู่ต่อ
สามทงนโดยอาศัยหลักที่ว่า ทุกคนเสมอภาคกันในกฎหมายไม่ว่าจะเป็นหญิงหรือชาย ภริยา
กิด สามีกิด จึงพมมสทธิและหน้าที่เท่าเทียมกันทุกประการ อย่างไรก็ตาม การทสามจะเรียกค่า
เลี้ยงดูจากภริยานั้น ตนจะต้องพิสูจน์ให้ศาลเห็นว่า ความสามารถในการหาเลี้ยงชีพของ
ตนถดถอยลงเพราะความชรา ความเจ็บป่วย หรือจิตใจหรือร่างกายไม่สมบูรณ์

กฎหมายฉบับใหม่จะทบทวนคดีที่ศาลชั้นต้นจะเรียกค่าเสียหายจากสามี หาก
ว่าภริยาจะอยู่กันร่วมกันกับสามี ทั้งนี้เพราะคณะกรรมการร่างกฎหมายฉบับนี้ (The
Davies Committee) ไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอนี้โดยขาดกฎหมายดังกล่าว แม้จะปรากฏ
ว่าทบทวนคดีแห่งกฎหมายทำนองนี้ใช้บังคับได้ผลดีในประเทศนิวซีแลนด์ก็ตาม (อันนี้ ข้อ
เสนอนี้โดยนายนิม ลอร์ด เคนนิ่ง ท่านผู้พิพากษาผู้ซึ่งเคยเสียดายแก่ที่สุดของอังกฤษ
สมัยนั้นอยู่อย่างแข็งขันด้วย)

บ.ก.

คดีที่เป็นสาเหตุสำคัญอันทำให้เกิดการล่าช้าในการพิจารณาคดีของ ศาลสหรัฐอเมริกา

ปรากฏตามรายงานการสำรวจสถิติคดีของ The Institute of Judicial Admi-
nistration แห่งสหรัฐอเมริกาว่า ระยะเวลาแห่งการพิจารณาคดีจะช้าหรือเร็วย่อมขึ้นอยู่กับ
พลเมืองในจังหวัด (county) นั้นว่ามีพลเมืองมากหรือน้อยเพียงไร ถ้าพลเมืองมากคดีก็จะ
ล่าช้ามาก นักเห็นจะเป็นเพราะมีคดีความเกิดมาก แต่ผู้พิพากษาที่จะพิจารณาพิพากษาคดีมี
จำนวนจำกัดจึงไม่ทันต่อการพิจารณาคดีดังกล่าว

อัตราการเฉลี่ยของระยะเวลาการพิจารณาคดีละเมิดสำหรับจังหวัดที่มีพลเมืองกว่า
๗๕๐,๐๐๐ คน คดีคดีละ ๒๒.๕ เดือน และสำหรับจังหวัดที่มีพลเมืองต่ำกว่า ๕๐๐,๐๐๐
คน คดีคดีละ ๖.๕ เดือน อย่างไรก็ดี มีอยู่ ๗ ศาล ที่ต้องใช้เวลาพิจารณาคดีดังกล่าวใน
อัตราการเฉลี่ยคดีละ ๒๕ เดือนขึ้นไป ซึ่งปรากฏว่าศาลแขวง (Circuit Court) จังหวัด
“คุก” แห่งมลรัฐชิคาโก ใช้เวลาเฉลี่ยถึงคดีละ ๗๐ เดือน ซึ่งนับว่านานที่สุด

ข้อที่น่าสังเกตก็คือ เขาเพิ่งเล็งถึงสถิติแห่งความล่าช้าในการพิจารณาคดีแต่
เฉพาะคดีความผิดฐานละเมิดเล็ก ๆ น้อย ๆ (personal injury cases) เท่านั้นโดยอ้าง
ว่าความผิดเหล่านี้เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้คดีล่าช้า ข้อนี้เองที่ทำให้พอจะอนุมานได้ว่า
ความผิดส่วนมากเป็นความผิดทางแพ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ เช่น รถชนและเรียกค่าเสียหายกัน
เป็นส่วนใหญ่ ส่วนความผิดอาญาอันนับว่าเป็นความผิดร้ายแรงนั้นคงมีน้อยรายมาก จึงไม่
กระทบกระเทือนหรือมีผลต่อสถิติความล่าช้าดังกล่าว.

จาก "Journal of the American Judicature Society" Vol.44 July 1960, No. 2 หน้า 79.

“ มนุษย์ ”

เรื่องเก่าเล่าใหม่

พูดถึงโวหารภาษาไทยแต่เดิมาเราก็มีของดีอยู่เหมือนกัน ความคิดความอ่านของคนโบราณก็มีความคมคายอยู่ไม่น้อย ดังเรื่องที่น่ามาเล่าสู่กันฟังข้างล่างนี้เป็นต้น เรื่องหนังสือพิมพ์ในหนังสือวรรณวิเศษ ซึ่งหนังสือออกในนามของหอพระสมุดวชิรญาณเล่มแรกออกเมื่อวันที่อังคาร เดือน ๒ ขึ้น ๘ ค่ำ ปีระกา สัปตศก ๑๒๔๗ (ตรงกับ พ.ศ. ๒๔๒๘) เดิมเป็นบอกข่าวออกวันอาทิตย์ ครั้ง ๑ วันพฤหัสบดี ครั้ง ๑ หนังสือกรรมสัมปาทิกช่วยกันเรียบเรียงครั้งแรกออกได้เพียง ๔ เดือนต้องหยุด และภายหลังออกใหม่เป็นรายสัปดาห์ เล่มสุดท้ายออกในปี พ.ศ. ๒๔๓๗ หนังสือพิมพ์ฉบับนี้ชื่อเสียงมากในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว สำหรับเรื่องที่น่ามาลงพิมพ์ในหนังสือวรรณวิเศษ เล่ม ๘ แผ่นที่ ๒๐ หน้า ๒๓๗-๒๓๘

ศิริ วิศิษฐานธรรม อิศวนนท์

พ่อค้าผู้หนึ่งอยู่ปากน้ำ ภรรยาจะลาไปกรุงเทพฯ จึงสั่งว่าไปถึงแล้วให้ตีโทรเลขมาสักคำสองคำ บอกข่าวที่ไปถึงเป็นสุขสบายแล้ว ภรรยาไปได้สักสี่ห้าชั่วโมง พ่อค้าได้รับโทรเลขดังต่อไปนี้

“ถึงเงินของเซ่งสามี่อำแดงมิ่ง ฉันมาถึงกรุงเทพมหานครสบายดี เวลาบ่ายเที่ยงแล้ว ๑๕ นาที กับราว ๑๒ วินาที ดูไม่แน่ ที่บอกเวลานเมื่อถึงท่าเรือเรือไฟเขากำหนดจะถึงเวลาบ่ายเที่ยงแต่มาช้าอยู่ที่ปากลัด ๑๕ นาทีกว่า ฉันมากลางทางก็สบายดีทีเดียว อย่าวิตกเป็นห่วงเป็นใยถึงฉันเลย พอเสร็จธุระแล้วฉันคงจะกลับไปถึงโดยเร็วร้อย ฉันมาตีโทรเลขฉบับนี้ แล้วจะไปพักอยู่บ้านข้างขอให้นายระวังด้วงดี อย่าไปเที่ยวเตร่เกะกะ จะเกิดอภัยเกิดความเสียเงินเสียทองเปล่าๆ กลางคืนระวังบ้านระวังช่อง อย่าเปิดประตูต่างไว้จะมอมมันจะเก็บเกลี้ยงตัว อย่าลืมคำที่ฉันสั่งให้เอากระบี่ในอ่างแขวนข้างตุ่มในครัวออกตาก เวลานแดดนายอยู่ข้างจะดีแล้วอย่าเผลอ ประตูครัวสุนัขขี้มันเคยเข้าไปคั่นต่อยหม้อข้าว

หม้อแกงเสียบ่อย ๆ ถ้ามีเหตุอะไรที่บ้านจงบอกข่าวคราวมาให้ฉันรู้บ้าง ฉันเชื่อว่าฉันคงจะสบายดีทีเดียว คือใจนึกที่นายให้ฉันมา ฉันจะไปคูเรือของที่สำเพ็งไปฝากด้วย นายอย่าหึงฉันเลย ฉันระวังตัวคือรู้ว่าแต่นายอยู่ข้างบ้านอย่าลืมฉันหั้นะ ถ้าฉันกลับไปถึงบ้านแล้วเมื่อนายอยากจะมาเที่ยวบ้างจึงค่อยมากก็ได้ โทรเลขนั้นมาจากอำแดงมิ่งภรรยาฉันช่องเซ่ง”

อีกสักชั่วโมงเศษ อำแดงมิ่งตกใจ ที่ได้รับโทรเลขตอบจากพี่ว่า “ฉันช่องเซ่งจะล้มละลาย”

สภษิตไทย	หนีเสื่อประจระเข้
สภษิตอังกฤษ	Out of the frying pan into the fire.
สภษิตกรีก	<u>Between the devil and the deep sea.</u>
สภษิตลาติน	Between the hammer and the anvil.
สภษิตสเปนญ	Flying from the bull he fell into the river.

ประมวลข่าว การ ไพบีทอง

ตั้งกรรมการตรวจรักษารักษณ์ศาลแพ่งและศาลฎีกา ฯ

ด้วยกระทรวงยุติธรรมได้รับอนุมัติสำนักงบประมาณ ดำเนินการจัดหาครุภัณฑ์สำหรับศาลแพ่งและศาลฎีกา จากเงินค่าก่อสร้างศาลแพ่งและศาลฎีกาที่เหลือ คือ ซอเกอห้องประชุม รถเข็นสำนวน นาฬิกา โต๊ะ เก้าอี้ ที่ ยัดลังเครื่องพร้อม เครื่องขยายเสียง ตู้วิทยุและเครื่องตัดหญ้า ซอและติดตั้งเครื่องปรับอากาศ โทรศัพทและไฟฟ้า จัดทำสนามหญ้า ถนน และโรงรถบริเวณกระทรวงและศาลยุติธรรม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจึงมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๐๔ ตั้งคณะกรรมการตรวจรักษารักษณ์ศาลแพ่งและศาลฎีกา และตรวจการจ้างติดตั้งเครื่องปรับอากาศ โทรศัพท ไฟฟ้า ทำสนามหญ้า ถนน และโรงรถบริเวณกระทรวงและศาลยุติธรรม ดังนี้

๑. ปลัดกระทรวงยุติธรรม
๒. รองปลัดกระทรวงยุติธรรม
๓. อธิบดีผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์
๔. อธิบดีผู้พิพากษาศาลแพ่ง
๕. อธิบดีผู้พิพากษาศาลภาค ๑
๖. หลวงสารกิจปริธา
๗. สถาปนิกพิเศษ กรมศิลปากร
๘. นายกณันท์ กลัมพากร
๙. หัวหน้ากองคลัง กระทรวงยุติธรรม
๑๐. หัวหน้ากองสถาปัตยกรรม กรมศิลปากร
๑๑. หัวหน้าแผนกอาคาร กรมโยธาเทศบาล

ให้ข้าราชการตุลาการไปทำงานในตำแหน่งข้าราชการตุลาการ

ตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมได้มีคำสั่งให้ นายกุกัน กลัมพากร ผู้พิพากษาประจำกระทรวง ไปทำงานในตำแหน่งข้าราชการตุลาการในสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมเมื่อเดือนกันยายน ๒๕๐๓ นั้น บัดนี้ ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ นายกุกัน กลัมพากร ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำกระทรวง และได้รับความเห็นชอบจาก ก.ต. ในการที่จะให้ นายกุกัน กลัมพากร ไปทำงานในตำแหน่งข้าราชการตุลาการต่อไปแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมจึงมีคำสั่งเมื่อวันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๐๔ ให้ นายกุกัน กลัมพากร ทำงานในตำแหน่งข้าราชการตุลาการในสำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรมต่อไป.

แต่งตั้งข้าราชการตุลาการ

ในเดือนมีนาคม ๒๕๐๔ ปลัดกระทรวงยุติธรรมได้มีคำสั่งแต่งตั้งข้าราชการตุลาการสามัญชั้นตรี ซึ่งทดลองปฏิบัติราชการมาครบ ๖ เดือนแล้ว ให้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้

๑. นายสุพจน์ โทตรภูวานนท์ ดำรงตำแหน่งประจำแผนก คณะกรรมการตุลาการ ตั้งแต่วันที่ ๒ มีนาคม ๒๕๐๔ เป็นต้นไป

๒. นายสุพัฒน์ แผ่นสุวรรณ ดำรงตำแหน่งจำศาลจังหวัดสวรรคโลก

๓. นายโกวิทย์ โหมคพริ้ง ดำรงตำแหน่งจำศาลจังหวัดเลย

๔. นายโสพิศ ปรานนท์ ดำรงตำแหน่งจำศาลจังหวัดยะลา

๕. นายประภาศ ศิริประภา ดำรงตำแหน่งจำศาลแขวงเชียงใหม่ ตั้งแต่วันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๐๔ เป็นต้นไป

๖. นายประคิษฐ์ อัมพรสุต ดำรงตำแหน่งประจำแผนกตรวจสอบเรื่องราวและความเห็น สำนักงานเลขาธิการรัฐมนตรี กระทรวงยุติธรรมตั้งแต่วันที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๐๔ เป็นต้นไป

นอกจากนั้น ได้มีคำสั่งแต่งตั้งนายสงข ทงโย ข้าราชการอรรถการสามัญชนจัตวา
อินทชัยพิเศษ ตำแหน่งเสมียนแผนกบัญชี กองคลัง ดำรงตำแหน่งประจำแผนกเงิน กองคลัง
สำนักงานปลัดกระทรวง ตั้งแต่วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๐๔ เป็นต้นไป.

งานวันที่ระลึกสถาปนากระทรวง

เมื่อวันที่ ๒๕ มีนาคม ๒๕๐๔ กระทรวงยุติธรรมได้จัดให้มีการบำเพ็ญกุศล
เนื่องในโอกาสวันระลึกสถาปนากระทรวงยุติธรรม ซึ่งได้เวียนมาบรรจบครบรอบปีที่ ๗๐
ตามกำหนดการ ดังต่อไปนี้

เวลา ๑๐.๒๕ น. รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ประทานในพิธีเข้าสู่ห้อง
ประชุม

เวลา ๑๐.๓๐ น. ประทานในพิธีจุดธูปเทียนถวายนมัสการพระรัตนตรัยพระสงฆ์
๕ รูป เจริญพระพุทธมนต์จบแล้วถวายภัตตาหารแก่พระสงฆ์

เวลา ๑๑.๑๕ น. ประทานในพิธีกระทำพิธีมอบเครื่องราชอิสริยาภรณ์ แก่ผู้ที่
ได้รับพระราชทานในโอกาสเฉลิมพระชนมพรรษา ปี ๒๕๐๓

รวม ๕๓ คน คือ

ทวิติยาภรณ์ช้างเผือก ๑ คน

ตรีตาภรณ์ช้างเผือก ๒ คน

ตรีตาภรณ์มงกุฎไทย ๓ คน

จตุรตาภรณ์มงกุฎไทย ๒๗ คน

เบญจมาภรณ์ช้างเผือก ๖ คน

เบญจมาภรณ์มงกุฎไทย ๔ คน

เหรียญจักรพรรดิมาลา ๑๐ คน

เวลา ๑๕.๑๕-๑๕.๓๐ น. ปลัดกระทรวงยุติธรรมบรรยายผลงานของกระทรวง
ยุติธรรมในรอบปีที่แล้วมา ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย.

ข่าวอนุโมทนา

ในเดือนมีนาคม ๒๕๐๔ ได้มีผู้บริจาคทรัพย์สินและสิ่งของบำรุงกิจการของศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง รวม ๒ ราย คือ

๑. คณะครูและนักเรียนโรงเรียนศึกษาวิทย์ฯ ได้นำสิ่งของต่าง ๆ ที่นักเรียนได้ร่วมกันออกเงินจัดหาไปแจกให้แก่เยาวชนของสถานกักและอบรมบางนาเมื่อวันที่ ๖ มีนาคม

๒. นายศิริชัย แสงชัยยะ บริจาคเงิน ๕๐ บาท ท.ล.ช. เป็นค่าพาหนะและค่าเบี้ยขานจากศาลจังหวัดเชียงใหม่ ขำรุงสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง

กระทรวงยุติธรรมขอขอบคุณและอนุโมทนาในการบริจาคของผู้ที่กล่าวมามานี้ด้วย.

ผู้ช่วยผู้พิพากษารุ่นที่ ๖ เดินทางไปทัศนศึกษาภาคเหนือ

การทัศนศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการอบรมผู้ช่วยผู้พิพากษา กระทรวงยุติธรรมได้จัดให้ช่วยผู้พิพากษารุ่นที่ ๖ จำนวน ๕๑ คน ซึ่งกำลังรับการอบรมอยู่ เดินทางไปทัศนศึกษาจังหวัดภาคเหนือ โดยมีกำหนดการดังนี้

วันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๐๔ เวลา ๑๗.๐๐ น. ออกเดินทางจากกรุงเทพฯ โดยทางรถไฟถึงจังหวัดเชียงใหม่

วันที่ ๑ เมษายน ๒๕๐๔ เวลา ๑๐.๓๐ น. ถึงเชียงใหม่ ไปเยี่ยมค่าน้ำอธิบดีผู้พิพากษาภาค ๕ เยี่ยมศาลจังหวัดและศาลแขวง รัษฎาประทานอาหารกลางวันแล้วตอนบ่ายไปจังหวัดลำพูน เยี่ยมศาลจังหวัดลำพูน ทัศนศึกษาจังหวัดนั้นแล้วกลับเชียงใหม่

วันที่ ๒ เมษายน ๒๕๐๔ ไปชมเขื่อนน้ำแม่จาง และถ้ำเชียงดาว

วันที่ ๓ เมษายน ๒๕๐๔ ไปนมัสการพระธาตุจอมทอง ไปชมน้ำตกแม่กลาง ไปนมัสการพระธาตุคอกยสุเทพ และชมน้ำตกห้วยแก้ว

วันที่ ๔ เมษายน ๒๕๐๔ เวลาเช้าเดินทางไปจังหวัดลำปาง เยี่ยมศาลจังหวัดและศาลแขวงลำปาง แล้วทัศนศึกษาจังหวัดลำปาง

วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๐๔ เวลาเช้าเดินทางโดยรถยนต์ไปจังหวัดเชียงราย ชมกว๊านพะเยา เยี่ยมศาล ไปอำเภอเชียงแสน แล้วกลับมาพักที่เชียงราย

วันที่ ๖ เมษายน ๒๕๐๔ เวลาเช้าเดินทางกลับลำปาง แวะชมบ่อน้ำร้อน
 ลึกไนท์ ถึงจังหวัดลำปางตอนเย็น แล้วเดินทางจากลำปางโดยรถก๋วนเวลา ๑๕.๐๐ น.
 ถึงกรุงเทพฯ วันรุ่งขึ้น.

นี้ไงละ

ชายหนุ่มรูปร่างลำสันแข็งแรงคนหนึ่งถูกฟ้องเป็นจำเลยฐานทำร้ายร่างกาย ระหว่างพิจารณาคดี จำเลยถูกอัยการซักถามอย่างหนักจะให้จำเลยบรรยายภาพให้ได้ แต่ถึงแม้จะถูกซักสักเท่าไร ๆ จำเลยก็ยืนยันกระท่าขาคือว่า เขาเพียงแต่ผลักโจทก์ผู้เสียหาย “แรงนิกเคียว” เท่านั้น

อัยการจึงซักต่อไปว่า “เออละ คุณผลักเขาแรงขนาดไหน”

“พอใช้ แรงนิกเคียวครึ” จำเลยตอบ

“ถ่าเช่นนั้น” อัยการกล่าวต่อ “เพื่อประโยชน์แก่การพิจารณาของศาล และ คณะลูกขุน คุณกรุณาเดินมาทันทซ สมมติว่าผมเป็นโจทก์ผู้เสียหายคุณรองทำท่าซว่าคุณผลักเขาแรงแคไหน”

ดังนั้น จำเลยจึงเดินเข้าไปหาอัยการ เมื่อเข้าไปถึงใคร ๆ ก็พากันตกตลงเมือเห็นจำเลยทำกขอัยการดังนี้ ๑. ตยหน้า ๒. เทะหน้าแข็ง ๓. จีบตัวเขย่า และในที่สุดก็ด้วยกำลังอันแข็งแรง เขายกร่างอัยการชนแล้วล้มลงไปนอนแผ่อยู่บนโต๊ะ อัยการตกใจแทบสิ้นสติ ครั้นแล้วจำเลยก็หันหน้ามาทางผู้พิพากษา กล่าวอย่างอ่อนน้อมว่า “ที่ผมทำกขโจทก์ ก็แรงประมาณ ๑ ใน ๑๐ นแหละครึ”

ท่านตาม - เราตอบ

ทวี กสิยวงศ์

ท่านตาม

โจทก์จำเลยประนีประนอมยอมความกันในคดีแพ่งว่า จำเลยยอมใช้เงิน ๒๐๐,๐๐๐ บาท ให้โจทก์ภายในกำหนด ๖ เดือนนับแต่วันทำยอม ศาลพิพากษาตามยอม และออกคำบังคับให้จำเลยปฏิบัติตามยอมแล้ว ก่อนถึงกำหนดชำระหนี้ตามยอมจำเลยได้กระทำการจำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สินของตนเพื่อหลบหนีเจ้าหนี้ จำเลยมีตนทั้งหมด ๕ แปลง ได้จำหน่ายไปแล้ว ๔ แปลง ในเวลาได้เรียกเป็นราคาพร้อมล้านบาท ยังเหลือตกคนอีก ๑ แปลง ราคาประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ บาท จำเลยก็กำลังจะจำหน่ายไปอีก โจทก์จึงยื่นคำร้องต่อศาลขอให้สั่งยึดตกคนแปลงสุดท้ายของจำเลยไว้ก่อน โดยอ้างในคำร้องว่า จำเลยกำลังจะทำการจำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สินเพื่อหลีกเลี่ยงการบังคับคดี ถ้าหากไม่ยึดไว้ก่อนแล้ว จำเลยจะไม่มีทรัพย์สินอันใดเหลือไว้ให้โจทก์บังคับคดีได้อีกเลย ดังนั้นศาลจะสั่งยึดทรัพย์สินจำเลยไว้ก่อนได้หรือไม่ ถ้ายึดได้จะอาศัยกฎหมายขทัค กรณีเช่นนี้จะนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๒๕๔ มาใช้ยอมไม่ได้ เพราะไม่ใช่กรณีคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษา ครั้นจะขอให้ศาลออกหมายบังคับคดีก็ยังไม่ถึงกำหนดบังคับตามสัญญาประนีประนอมยอมความจึงขอให้ท่านช่วยเฉลยด้วย.

จ. ตะกวน้ำ

เราตอบ

ข้าพเจ้าเห็นด้วยกับท่านผู้ถามที่ว่า กรณีเช่นนี้จะนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๒๕๔ มาใช้ไม่ได้ เพราะไม่ใช่กรณีคุ้มครองชั่วคราวก่อนพิพากษา อย่างไรก็ตามในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๒๖๔ อันเป็นบทบัญญัติในตอนท้ายของหมวดที่ ๑ ลักษณะ ๑ ซึ่งว่าด้วยวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษานั้นเองก็ได้บัญญัติไว้ว่า

“ข้อความในหมวดนี้ มีให้ถือว่าห้ามคู่ความในอันที่จะมีคำขอต่อศาล เพื่อใหม่ คำสั่งกำหนดพฤติการณ์เพื่อกำหนดประโยชน์ของผู้ขอในระหว่างการพิจารณาหรือ เพื่อบังคับตามคำพิพากษา เช่น.....”

จะเห็นได้ว่าประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๒๖๔ นี้ เป็นบทบัญญัติซึ่งให้อำนาจศาลอย่างกว้างขวางในอันที่จะคุ้มครองประโยชน์ของคู่ความ ไม่แต่เฉพาะในระหว่างการพิจารณาเท่านั้น แต่ยังคงคุ้มครองถึงประโยชน์ของคู่ความเพื่อยังบังคับตามคำพิพากษาด้วย คำว่า “เพื่อบังคับตามคำพิพากษา” ย่อมหมายถึงกรณีศาลได้พิพากษาแล้วอย่างไม่มีปัญหา ถ้าอ่านประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๒๕ ประกอบด้วยแล้วจะยังเห็นความหมายได้ชัดยิ่งขึ้น และถ้าดูข้อหั่วเรื่องของภาค ๔ แห่งประมวลกฎหมาย

วิธีพิจารณาความแพ่งแล้วจะเห็นว่า กฎหมายใช้คำว่า **วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา และ การบังคับตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง**

ในภาค ๔ นี้เองแบ่งออกเป็น ๒ ลักษณะ ลักษณะ ๑ ว่าด้วย **วิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา** ลักษณะ ๒ ว่าด้วย **การบังคับคดีตามคำพิพากษาหรือคำสั่ง** จะเห็นได้ว่า คำว่า “การบังคับตามคำพิพากษา” ซึ่งเขียนไว้ในแต่ละแห่งดังกล่าวแล้วนั้น ล้วนหมายถึงการบังคับในกรณีศาลได้มีคำพิพากษาแล้วทั้งสิ้น ความหมายของคำว่า คุ้มครอง ในระหว่างการพิจารณา หรือเพื่อบังคับตามคำพิพากษา ซึ่งบัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖๔ นี้ ก็ย่อมไม่มีทางจะเข้าใจเป็นอย่างอื่นได้ นอกจากเป็นวิธีการคุ้มครองทั่วไปทั้งในกรณีก่อนพิพากษาและพิพากษาแล้วนั่นเอง จึงอยู่มาตรา ๒๖๔ นี้ อยู่ในหมวด ๑ ลักษณะ ๑ ซึ่งว่าด้วยวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษา แต่ข้อความในมาตรานี้เองก็ยังคงชัดอยู่ว่า “ข้อความในหมวดนี้มีให้ถือว่าห้ามคู่ความในอันที่จะมีคำขอต่อศาลเพื่อ...” ซึ่งแสดงว่า มาตรา ๒๖๔ นี้ เป็นบทมาตราซึ่งเห็นอกกว่าบทบัญญัติในหมวดวิธีการชั่วคราวก่อนพิพากษานั้นทั้งสิ้น ข้าพเจ้าจึงเห็นว่ามาตรา ๒๖๔ ย่อมเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของศาลที่จะนำมาใช้แก่กรณีใดๆ เลยยกยบายทรัพย์สินคงที่ตามมานได้

ส่วนวิธีการศาลจะฟังกำหนดจะยื่นไว้ในสถานใดนั้น ย่อมอยู่ในดุลพินิจเช่นเรื่อง
 ไป เช่นในกรณีตามมานศาลอาจจะมีคำสั่งสั่งชด แต่อาจจะมีวิธีการสั่งห้ามจำเลย
 มิให้กระทำการจำหน่ายจ่ายโอนที่ดินแปลง สดที่ขายนั้นจนกว่าจะมีหลักประกันที่แน่นอนว่า
 โจทก์จะได้ชำระหนี้ตามคำพิพากษาที่ได้ ซึ่งวิธีการเช่นนี้ น่าจะเป็นการคุ้มครองเพียงพอ
 ทั้งคู่ความยังไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมการยึดหรืออายัดโดยไม่จำเป็นอีกด้วย อนึ่งก่อนที่จะ
 มีคำสั่งในเรื่องนี้ ศาลอาจจะฟังข้อคดีก่อนจริงจำเลยและทำการไต่สวนเสียก่อนตามประมวล
 กฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๒๑ เพราะจำเลยอาจจะขายที่ดินแปลงสดที่ขายนั้นเพื่อ
 นำเงินมาชำระหนี้ให้โจทก์ตามคำพิพากษาที่ได้ แต่ถ้าหากไต่สวนแล้วได้ความว่าจำเลยมุ่ง
 กระทำการโอนทรัพย์สินเพื่อหลีกเลี่ยงการบังคับคดีจริง ศาลย่อมมีอำนาจที่จะกำหนดวิธีการเพื่อ
 คุ้มครองอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๒๖๔ ได้ แม้จะยังไม่ถึงกำหนดตามคำบังคับก็ตาม

มีข้างท่านให้ความเห็นว่า กรณีเช่นนี้ศาลจะสั่งขังระยะเวลาบังคับคดี ๖ เดือน
 ลงมาบังคับคดีเสียในทันที แล้วออกหมายขังคดีขังคดีทรัพย์สินจำเลยที่เกี่ยวกับอาชญากรรมได้ ตาม
 ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๒๓ เพราะมาตรา ๒๓ ให้อำนาจศาลที่จะสั่งขัง
 ระยะเวลาตามที่ศาลได้กำหนดไว้ได้ คำบังคับที่ออกแก่จำเลยนั้นตามกฎหมายถือว่าศาล
 เป็นผู้ออก (ดู พ.วิ.แพ่งมาตรา ๒๗๒) ฉะนั้นแม้ศาลจะสั่งขังคดีตามยอมใน ๖ เดือนก็ยังคง
 ต้องถือว่าระยะเวลา ๖ เดือนนั้นเป็นระยะเวลาที่ศาลเป็นผู้กำหนดขังตนเอง เป็นแต่ศาลได้
 กำหนดตามข้อความยอมกันเท่านั้น เมื่อถือว่าระยะเวลา ๖ เดือนนั้นเป็นระยะเวลาที่ศาลได้
 กำหนดไว้ ศาลก็ย่อมมีอำนาจขังระยะเวลาเข้ามาได้ในเมื่อมีพฤติการณ์พิเศษเช่นนี้ ความ
 เห็นอนันท์เห็นว่าเขาคืออยู่ อย่างไรก็ตามการที่ศาลจะขังระยะเวลาบังคับคดีลงมาต่ำกว่า ๖
 เดือนนั้น ย่อมจะเป็นการขัดแย้งกับกำหนดชำระหนี้ตามสัญญาประนีประนอมยอมความของ
 คู่ความ และโดยเฉพาะเมื่อมีประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาตรา ๒๖๔ บัญญัติ
 คุ้มครองประโยชน์ของคู่ความในเรื่องนี้ไว้แล้ว กรณีจึงไม่มีความเหมาะสมที่จะนำมาตรา ๒๓
 มาใช้ในกรณีเช่นนี้

ยังมีบางท่านให้ความเห็นอีกว่า กรณีเช่นนี้ควรจะนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๕๕ มาใช้โดยอนุโลม โดยถือว่าลูกหนี้ไม่อาจจะถือเอาประโยชน์แห่งเงินเวลาได้ต่อไป เพราะตนได้ทำลายหรือทำให้ลูกหนี้ยดอวยลงซึ่งประกันอันได้ให้ไว้ ข้อนี้นักข่าวเจ้าเห็นว่าจะไปได้ยาก เพราะคำว่า “ประกัน” ตามมาตรา ๑๕๕ (๒) นั้น น่าจะหมายถึงการประกันตามกฎหมายเท่านั้น เช่น จำนอง จำนำ เป็นต้น กรณีบังคับคดีตามคำพิพากษาซึ่งตามมานำได้มีการประกันมาปะปนแต่อย่างใดไม่ จึงจะนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๕๕ มาอนุโลมใช้ไม่ได้

สรุปแล้ว ข้าพเจ้ามีความเห็นว่า ในกรณีที่จำเลยตั้งใจจะโอนทรัพย์สินเพื่อขัดขวางต่อการบังคับคดีหรือเพื่อจะฉ้อโกงเจ้าหนี้ตามคำพิพากษา ก่อนที่จะถึงกำหนดระยะเวลาแห่งคำบังคับเช่นนั้น ศาลย่อมมีอำนาจคุ้มครองโจทก์ โดยกำหนดวิธีการอย่างใดอย่างหนึ่งตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๖๔ ได้.

ไม่เชื่อ

จำเลยหนึ่งถูกฟ้องศาลขอให้ลงโทษฐานหนึ่งและเพิ่มโทษด้วยฐานไม่เชื่อทลายผู้พิพากษา “จำเลยไม่ระอวยใจข้างหรือยังใจ ทตองมาศาลนบอย ๆ”
จำเลย คิวยส์หน้าฉงน “ระอวยทำไม่ครบีได้เท่า ก็ศาลนเป็นสถานทนาการพไม่ไซ่หรือครบี”

ขัณมยัตถรรวม

V. 96

พระยาอรรถการีย์อินพนธ์ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม เดินทางโดยรถไฟไปประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ที่ทำการศาลจังหวัดนครสวรรค์ เมื่อวันที่ ๑๕ มิถุนายน ค.ศ. แล้วออกเดินทางต่อไปประกอบพิธีวางศิลาฤกษ์ ที่ทำการศาลจังหวัดหล่มสัก ในวันที่ ๑๗ เดือนเดียวกัน

ผู้ร่วมเดินทางไปกับท่านรัฐมนตรีในครั้งนี้ คือ คุณกำธร พันธุลาภ ปลัดกระทรวง คุณกุดั่น กลัมพากร หัวหน้าศาลประจำกระทรวง คุณประจวบ โปษิ เลขาธิการรัฐมนตรี และ คุณทวี คงคะจันทร์ หัวหน้ากองคลัง

กณชง เหลืองรังษ อธิบดีศาลคดีเด็กและเยาวชนกลาง เป็นผู้แทนกระทรวงยุติธรรมเข้ารับการศึกษาในวิทยาลัยอังกฤษราชอาณาจักร กระทรวงกลาโหม เป็นนักศึกษา รุ่นที่ ๔ ประจำปีการศึกษา ๒๕๐๔-๒๕๐๕

คุณประมุข สวัสดิ์มงคล สำเร็จการศึกษาได้รับปริญญาโททางกฎหมายเปรียญ เทียบจากสหรัฐอเมริกา และได้เดินทางกลับถึงประเทศไทยเมื่อวันที่ ๕ มิถุนายน ค.ศ. แล้ว ก่อนกลับคุณประมุข ได้ตระเวนยุโรปหลายประเทศ เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส และเยอรมัน ขณะที่คุณประมุขได้เข้ารับราชการอยู่ที่กองการคดี กระทรวงยุติธรรม ตามเดิมแล้ว

ที่สนามบินดอนเมืองในวันเกี่ยวกับการกลับมาของคุณประมุขนั้น ปรากฏว่า

ดร. เชอ คงคากุล ผู้พิพากษาศาลฎีกาพร้อมด้วยมากามักโกไปออร์บี คุณประพนธ์ คงคากุล ข้าราชการผู้ช่วยหัวหน้าอำนวยการเช่นเดียวกัน คุณประพนธ์ คงคากุล สำเร็จ การศึกษาปริญญาโททางกฎหมายเปรียญเทียบจากมหาวิทยาลัยเซาเทิน เมโอคิสท์ แห่งเดียวกับคุณประมุข สวัสดิ์มงคล

คุณวงษ์ วีระพงศ์ ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์ ซึ่งได้รับทุนไปทำงานศาลที่ประเทศ ฝรั่งเศส ได้เดินทางกลับมาถึงประเทศไทยและได้เข้ารับราชการที่ศาลอุทธรณ์ตามเดิมแล้ว ก่อนกลับเมืองไทยได้ทราชมการเลี้ยงส่งโดยเสอสาขตุลาการกลุ่มหนึ่งในปารีสด้วย

มีผลเห็น คุณพจน์ สุนทรารชุน คุณชิต สุคนธมัต คุณประมุข สวัสดิ์มงคล
คุณประพนธ์ คงคากุล และ คุณพจน์ ขวัญพลศรี นั่งสนทนากันอย่างเอกรสชอกชากที่
ร้านกาแฟริมขาทวัดแถว Montparnasse ในใจกลางกรุงปารีสทั้ง ๆ ที่เป็นเวลาตกคนค่อนข้าง
คนแล้ว

คุณบัญญัติ สุชีวะ ผู้พิพากษาไทยในอังกฤษผ่านการสอบ BAR ภาคสุดท้ายไป
แล้วด้วยผลอนำพียงยิ่ง ขณะนี้คงอยู่ระหว่างรอรับเรียก (to be called to the Bar)
เพื่อการเป็นเนตยชนชตองกฤษทสมบรูณแทนัน คุณบัญญัติ คงจะกลับมาทำหน้าที่ศาลากว
ในศาลไทยในไม่ช้า เราขอแสดงความยินดีต่อความสำเร็จในครั้งนี้ด้วยเป็นอย่างยิ่ง

ขณะนี้คุณประสพชัย ยามาดี ผู้พิพากษาไทยอีกผู้หนึ่งกำลังศึกษาปริญญาโท
ทางนิติศาสตร์อยู่ที่มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน แห่งมลรัฐวิสคอนซิน ทางภาคเหนือของ
สหรัฐอเมริกา

คุณเดือน จิตรกร คุณสำเนา ดิษยบุตร และ คุณบัญญัติ สุชีวะ สามี
สหายศาลากวไทยในลอนดอน จัดรายการทัศนารจรอย่างยอดเยี่ยมต้อนรับคุณ ประมุข
สวัสดิ์มงคล เมื่อคราวเดินทางผ่านมหานครลอนดอนก่อนกลับประเทศไทย ปรากฏว่าในวัน
จะจากกันนั้นทั้งเจ้าของถิ่นและผู้มาเยี่ยมต้องนั่งงวคหัวเข้าไปตาม ๆ กัน

คุณวิเชียร คำสว่าง หัวหน้าแผนกกำกับการปกครอง สถานพินิจ ศาลคดีเด็ก ๆ
ได้รับทุน Foreign Specialist Award จากกระทรวงการต่างประเทศสหรัฐอเมริกา เพื่อ
ดูงานคุมประพฤติมีกำหนดเวลา ๔ เดือน คงจะออกเดินทางในเร็ววันนี้

คุณอำเภอ โศกระเสร์ พนักงานคุมประพฤติ ได้รับพิจารณาจากกระทรวง
ยุติธรรมให้เป็นผู้ไปรับการอบรมนักวิจัยทางสังคมศาสตร์ ซึ่งสภาวิจัยแห่งชาติและคณะรัฐ
ประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ร่วมกันดำเนินการอบรมกำหนดเวลา ๖
สัปดาห์

คณะกรรมการตรวจสอบคุณสมบัติได้ เริ่มประชุมตรวจสอบคุณสมบัติสมัครคัดเลือก
เลือกเพอรรจุเป็นข้าราชการตุลาการในตำแหน่งผู้ช่วยผู้พิพากษาเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่
๑๓ มิถุนายน ค.ก. และนัดประชุมครั้งต่อไปในวันที่ ๒๐ เดือนเดียวกัน เช่นที่กล่าวมา
ล่วงหน้าได้ว่าการสอบคงจะเป็นในราวเดือนสิงหาคม ผู้สมัครคนใดที่ยังอ่อนอยู่หนึ่งข้อ ให้
รีบศึกษาเสีย.

รายงานการประชุมร่างประมวลกฎหมายอาญา (และ: ชั้นที่กปร:กอบ)

ไซต ขารุชินต

มาตรา ๒๑-๒๒ (ต่อ)

รายงานการประชุมอนุกรรมการ ฯ ครั้งที่ ๖๒๒/๒๒๓/๒๔๙๗
วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๔๙๗

ประธาน ฯ ขอให้พิจารณาว่ามาตรา ๘ เบื้อง (ร่างของนายสิทธิ ฯ) และ
ร่างมาตรา ๑๔ (ร่างของ ม.จ. สกล ฯ) ซึ่งมีข้อความดังนี้

“มาตรา ๘ เบื้อง ในการกำหนดระยะเวลาตามประมวลกฎหมายนี้ให้ขึ้น
ต้นของระยะเวลาเป็นหนึ่งวันเต็ม

ถ้าระยะเวลาที่กำหนดเป็นเดือนหรือเป็นปี กำหนดหนึ่งเดือนหรือหนึ่งปีให้ครบในวัน
ท้ายก่อนวันที่ซึ่งตรงกับวันต้นของระยะเวลานั้น ถ้าไม่มีวันที่ซึ่งตรงกัน ให้ถือว่าวันท้ายแห่ง
เดือนที่จะครบกำหนดระยะเวลาเป็นวันที่ซึ่งตรงกัน”

“มาตรา ๑๔ ระยะเวลาที่ผูกต้องคำพิพากษาตกคุมขังก่อนคำพิพากษา ให้เป็น
เวลาจากคุกหรือกักกันตามคำพิพากษา เว้นแต่คำพิพากษานั้นจะกล่าวไว้เป็นอย่างอื่น

เมื่อผู้ต้องคำพิพากษาถูกจำคุก หรือถูกใช้บังคับชั่วคราวเพื่อความปลอดภัยมาครบ
กำหนดแล้ว ต้องปล่อยตัวหรือให้พ้นจากการใช้บังคับในวันถัดจากวันที่ครบระยะเวลา”

นายจรัญ โปษยานนท์ ควรตั้งคำว่า “ประมวลกฎหมายนี้” ออก

นายสิทธิ จุนนานนท์ เอาไว้ก็ไม่เสีย เพราะมาตราบัญญัติแตกต่างกับ
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ถ้าเอาคำว่า “ประมวลกฎหมายนี้” ไว้ อย่างนั้นก็
เห็นเข้าหา เช่นเรื่องอายุความ

นายจรัญ ฯ กฎหมายอันอาจกำหนดเรื่องอายุความไว้เป็นพิเศษ

นายประมุท สุวรรณศรี ต้องน้ออย่างนเหมือนกัน

นายอรรถกรม ศรียาภัย ในทางนโยบายจะเอาอย่างนหรือ

ประธาน ฯ มาตรา ๑ จะเห็นว่า ใช้คำว่า “ในประมวลกฎหมายนี้” และ
ขทวิเคราะห์ศัพท์ในมาตรา ๑ ย่อนำไปใช้ในกฎหมายอื่นได้

นายจรัญ ฯ ขทวิเคราะห์ศัพท์ของประมวลกฎหมายอาญา ก็ใช้ในประมวล
กฎหมายนเท่านั้น

นายประมุท ฯ อย่างคำว่า “สมคย” จะใช้ในกฎหมายอื่นหรือไม่ เช่น สมคย
กันมีสัน จะไม่เข้าใจอย่างประมวลกฎหมายอาญาหรือ

นายจรัญ ฯ เอาคำว่า “ในประมวลกฎหมายนี้” ออก ก็ไม่มีใครคิดว่าจะ
ลยล้างประมวลกฎหมายแพ่ง ฯ

นายประมุท ฯ ถ้าไม่ใช้คำว่า “ตามประมวลกฎหมายนี้” ฉนเห็นว่าจะต้องถ
ว่าลยล้างประมวลกฎหมายแพ่ง ฯ เพราะกฎหมายเป็นคำสั่งของรัฐาธิปัตย์ทว ๆ ไป จึงต้อง
ถเอาคำสั่งหล่ง

นายสิทธิ ฯ เขาคความประสงค์ของคำสั่งด้วย เห็นว่ามาตรานี้ไม่ลยล้างประมวล
กฎหมายแพ่ง ฯ

นายจรัญ ฯ ขอบทวอย่างอีกนหนึ่ง คือ การกระทำผิดในเรือไทยไม่วอยู่ที่
ไท ประมวลกฎหมายนให้ถว่าทำผิดในราชอาณาจักร เราถว่าคลมถักคแพ่งหรือไม่

นายสิทธิ ฯ ไม่ถ

นายจรัญ ฯ ถ้าเช่นนนมาตรานี้ แม้ไม่มีคำว่า “ตามประมวลกฎหมายนี้”
ก็ไม่ลยล้างประมวลกฎหมายแพ่ง ฯ

นายอรรถกรม ฯ ปญทามีว่า การคำนวณเวลาตามมาตรานี้จะใช้ทุกชนิกหรือ
เฉพาะจำคุก

นายจรัญ ฯ ถถถว่ามาตรา ๑ ใช้เฉพาะประมวลกฎหมายอาญาแล้ว ก็ยังไม่
ควรเอาคำว่า “ตามประมวลกฎหมายนี้” ไว้

ประธาน ฯ ฉนเห็นว่า มาตรา ๑ ใช้ทวไปในสรรพค

นายสิทธิ ฯ ขทวิเคราะห์ศัพท์พจนานุกรมอย่างหนึ่ง

นายประมุข ฯ ร่างมาตรา ๕ ใช้คำว่า “เว้นแต่กฎหมายนี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น”

นายสิทธิ ฯ ใช้ไม่ได้ เพราะเหตุว่าขทวิเคราะห์ศัพท์พจนานุกรมฉบับนี้สำหรับประมวลกฎหมาย เวลาร่างขทวิเคราะห์ศัพท์ ผู้ร่างคิดถึงประมวลกฎหมายเท่านั้น

นายประมุข ฯ แต่กฎหมายอื่นที่เขาต้องการความหมายอย่างนั้นเขาก็ไม่เขียนไว้

นายพิชาญ บุลยง ขทวิเคราะห์ในประมวลกฎหมายนี้จะเอาไปใช้ในกฎหมายอื่นไม่ได้

ประธาน ฯ ที่แล้วมาใช้ได้ทั้งนั้น

นายสิทธิ ฯ มาตรา ๕ ต้องการให้ทำอย่างไร แต่มาตรา ๑ เป็นแต่คำอธิบายของขทบัญญัติ

นายจรัสญ ฯ ถ้าคุยกับทนายซึ่งใช้คำว่า “ท่านให้ใช้ทั่วไปในสรรพคดี” แสดงว่าหมายรวมถึง procedure เท่านั้น ส่วนมาตรา ๕ ของเราเกี่ยวโยงไปด้วย

นายสิทธิ ฯ อย่างกฎหมายฉบับหนึ่งมีขทวิเคราะห์ที่ว่า “เขตให้หมายความรวมถึงด้วยแก้วด้วย” ก็ใช้เฉพาะกฎหมายนั้นเท่านั้น

นายประมุข ฯ แต่เขาขออกหรือเปล่านั้นให้ใช้ในกฎหมายอื่น

นายจรัสญ ฯ มาตรา ๕ ใช้คำว่า “กรณีความผิดตามกฎหมายอื่น” แปลว่าต้องผิดตามกฎหมายอื่นเสียก่อน คิดว่าสำหรับร่างมาตรา ๑ ไม่มีปัญหา แต่มาตรา ๕ เมื่อจะควรรจะตั้งคำว่า “ความผิดตามกฎหมายอื่น” ออก

ประธาน ฯ ถ้าขทวิเคราะห์ในมาตรา ๑ ใช้ในกฎหมายอื่นไม่ได้ กฎหมายอื่นก็ต้องไปบัญญัติซ้ำใหม่

นายพิชาญ ฯ ถ้าท่านสังเกตขทวิเคราะห์คำว่า “ศาล” ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาและในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งจะเห็นว่าแตกต่างกัน ทั้งนี้เพราะขทวิเคราะห์นั้นใช้สำหรับกฎหมายนั้นเท่านั้น

นายประมุข ฯ แต่ประมวลกฎหมายทั้งสองฉบับนั้นไม่มีมาตราอย่างร่างมาตรา ๕

นายพิชาญ ฯ มาตรา ๕ เป็น provision ไม่ใช่ขั้วทวิเคราะห์ provision is what is provided.

นายอรรถกรม ฯ ถ้าจะใช้ขั้วเรื่องอื่น ขั้วห้ามว่าจะมีผลย้อนหลังหรือไม่
นายจำรูญ ฯ ครบเมื่อใดก็นับเมื่อนั้น เช่น จำคุก ๕ ปี ถ้ามีข้อย่างเก่าครบ ๕ ปีแล้วไปแล้ว ถ้าไม่ครบ นับอย่างใหม่ครบก็ปล่อยไป

นายอรรถกรม ฯ อย่างลึ่ม่ว่าตามกฎหมายปัจจุบัน อายุความเค้นเมื่อกระทำผิด ถ้าออกกฎหมายนี้แล้วจะตกลงนับเป็นอย่างไร

นายสิทธิ ฯ ถ้าจะเอาขั้วทวิเคราะห์ในประมวลกฎหมายอาญาไปใช้ในกฎหมายอื่นด้วย ฉันเห็นว่ายังผ่านไม่ได้ เพราะเราต้องคิดเสียก่อน

นายประมุต ฯ ถ้ากฎหมายนั้นเขียนไว้เป็นอย่างอื่นก็แล้วไป

นายสิทธิ ฯ กฎหมายนั้น ๆ เขาอาจมีความประสงค์เป็นอย่างอื่น

นายประมุต ฯ ถ้ากฎหมายอื่นออกก่อนประมวลกฎหมายอาญา ประมวลกฎหมายอาญาก็ไปแก่เขาไม่ได้ แต่ถ้าออกภายหลังก็นำไปใช้ได้

นายสิทธิ ฯ ถ้ากฎหมายอื่นออกทีหลังประมวลกฎหมายอาญา จะนำขั้วทวิเคราะห์ในประมวลกฎหมายอาญาไปใช้ได้หรือ

นายประมุต ฯ ถ้ากฎหมายอื่นใช้คำว่า “ทุจริต” ก็ต้องเข้าใจตามประมวลกฎหมายอาญา

นายจำรูญ ฯ ไม่ใช่เรื่องจะนำมาตรา ๑ มาใช้หรือไม่ แต่เป็นเรื่องที่เขาต้องการอย่างนั้น

นายประมุต ฯ ฉันเห็นว่าถ้าไม่มีร่างมาตรา ๕ จะเอาไปใช้ไม่ได้

นายจำรูญ ฯ จะเอาคำว่า “ในประมวลกฎหมายนี้” ไว้ในมาตรา ๕ ฉันไม่เห็นว่า แต่ขอตั้งคำว่า “ตามประมวลกฎหมายนี้” ออกจากมาตรา ๕ เขียนจะ

นายสิทธิ ฯ กฎหมายอื่นก็เอาอายุความในประมวลกฎหมายนี้ไปใช้ และรวมถึงการนับด้วย

นายจำรูญ ฯ ถ้ากฎหมายนี้กำหนดอายุความ ๓ ปีจะนับอย่างไร

นายสิทธิ ฯ ก็นับอย่างประมวลกฎหมายอาญา

นายจำรูญฯ อาจมีคนเถียงว่า ตั้งขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่ง :

ม.จ. สกตวรรณากร วรวรรณ ถ้าไม่คำว่า “ตามประมวลกฎหมายนี้” จะ
เห็นอย่างไร

นายจำรูญฯ คนก็เอาไปใช้ความมาตรา ๕

ม.จ. สกตฯ ถ้าไม่คำว่า “ตามประมวลกฎหมายนี้” จะเอาไปใช้ในกฎหมาย
อื่นไม่ได้หรือ

นายจำรูญฯ อาจมีคนสงสัย เช่น ร่างมาตรา ๑ ก็คิดว่าจะใช้ได้เฉพาะ
ประมวลกฎหมายอาญา

นายพิชาญฯ ระบุทบทวนเพราะเห็นแต่กฎหมายอังกฤษ เช่น มีบทบัญญัติ
ว่า ผู้ชายให้รวมถึงผู้หญิง คือ ตั้งใช้เฉพาะกฎหมายนี้

ที่ประชุมตกลงให้ตัดคำว่า “ตามประมวลกฎหมายนี้” ออกจากร่างมาตรา ๘
เห็นจะ

นายประมุทฯ ถ้าตัดออก ขอให้คำว่า “ในทางอาญา” ลงไปด้วย

นายสิทธิฯ เข้าใจได้ในที่ว่า หมายถึงในทางอาญา เพราะเราไม่ได้พูดไว้
อย่างใด

นายประมุทฯ ถ้าไม่พูดไว้ คนจะสงสัย

นายสิทธิฯ เมื่อมาตรานอยู่ในหมวดการใช้บังคับในทางอาญาก็เข้าใจได้

นายอรรถกรมฯ มีระบบอยู่สองระบบ เห็นว่าควรใช้มาตรา ๘ เห็นจะเฉพาะ
การนี้โดยจำคุกเท่านั้น เช่น สมมติว่าฟ้องในทางอาญาคาลก็ตัดสินว่าเป็นคดีแพ่ง จะอุทธรณ์
จะยื่นอุทธรณ์อย่างใดเวลานอุทธรณ์ก็ใช้ตามประมวลกฎหมายแพ่งฯ เพราะถือว่า
เอาไปใช้ในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาคด้วย ซึ่งเท่าที่อุทธรณ์ฟ้องร้องนี้
อย่างหนึ่ง อุทธรณ์อุทธรณ์อีกอย่างหนึ่ง

นายจำรูญฯ ถ้าเปลี่ยนไป จำเลยเสียเปรียบ

ม.จ. สกตฯ ประมวลกฎหมายอาญาจะบัญญัติไปในทาง Procedure ไม่ได้

นายประมุทฯ อ่านประมวลกฎหมายแพ่งฯ มาตรา ๑๓๘๓ เสนอที่ประชุม

นายจำรูญฯ คิดว่าควรปรึกษากันและการจำคุกสองอย่างเท่านั้น

นายสิทธิฯ ถ้าเขียนมาให้ถึงอายุความก็หมดปัญหา
นายอรรถกรมฯ พ้องคดีศาลชั้นต้น อายุความนับตามประมวลกฎหมาย
แต่ต่อทฤษฎีนับตามประมวลกฎหมายแพ่งไม่ได้ เรื่องจำคุกต้องบัญญัติไว้ เพราะคนต้อง suffer

นายจำรูญฯ เอาไว้เฉพาะจำคุก

ม.จ. สกสฯ การที่จะมีระบยสองระบยในประมวลกฎหมายเดียวกันจะทำอย่างไร

นายพิชาญฯ คิดว่าเวลานเรา มีระบยเดียว

นายจำรูญฯ จำคุกก็ยกกันต่างกัน ควรเอาเฉพาะจำคุก

นายพิชาญฯ ตามร่างประมวลกฎหมายฝรั่งเศสมีการนับเฉพาะการลงโทษ

นายสิทธิฯ ถ้าจะเอาอย่างนั้นก็เขียนง่าย ๆ “ในการคำนวณระยะเวลาจำคุก
หรือกักกัน .....

นายอรรถกรมฯ อย่างส่งโรงเรียนคดีสันดานจะนับตามประมวลกฎหมายแพ่ง ฯ

หรือ

ประธานฯ ไม่เห็นไร เพราะไม่สำคัญ

นายอรรถกรมฯ ไม่ใช่ระบยสองระบย ความจริงมีระบยเดียว แต่มีข้อยกเว้น
เห็นว่าควรเติมคำว่า “ซึ่งแทนปรับ” ลงไปด้วย

นายจำรูญฯ ต้องใช้คำว่า “โทษจำคุก” มาตราที่ใช้คำว่า “จำคุก” ลอย ๆ
คำว่า “จำคุก” หมายถึงจำคุกในฐานะเป็นโทษและจำคุกธรรมดาด้วย

นายประมุลฯ จำคุกเป็น “โทษ”

ที่ประชุมตกลงให้ร่างมาตรา ๘ เปลี่ยนเป็นร่างมาตรา ๑๔ และให้ใช้คำในวรรค
แรกและวรรค ๒ ดังนี้:-

“ในการคำนวณระยะเวลาจำคุก กักกันหรือซึ่งแทนปรับ ให้นับวันต้นของระยะเวลา
เป็นหนึ่งวันเต็ม”

ถ้าระยะเวลาจำคุก กักกัน หรือซึ่งแทนปรับ กำหนดเป็นเดือนหรือเป็นปี กำหนด
หนึ่งเดือนหรือหนึ่งปี ให้ครบในวันท้ายก่อนวันที่ตรงกับวันต้นของระยะเวลา นั้น ถ้าไม่ครบซึ่ง
ตรงกัน ให้ลดวันท้ายแห่งเดือนที่จะครบกำหนดระยะเวลาเป็นวันที่ตรงกัน”

ที่ประชุมตกลงให้พิจารณาร่างมาตรา ๑๔ เดิม ซึ่งจะยกเป็นวรรค ๓

นายจรัญฯ ถ้าศาลอนุญาตให้ตั้ง ๑๕ วัน ควรจะอย่างจำคุก
นายสิทธิฯ ไม่ใช่เรื่องของเรา

นายประมุขฯ แทนคำว่า “ ชังแทนปรักษ์ ” จอให้ใช้คำว่า “ ชัง ”
ประธานฯ “ คุ่มชัง ” ก็ถึง ก็กกัน ชัง ทมกตกอย่าง
นายสิทธิฯ แต่ช้อยู่หาขังไม่ทมก เพราะนั่นเฮนเรื่องวิพิจารณา

นายประมุขฯ อยากเสนอว่า “ ในการคำนวณระยะเวลาคุมขัง ” ส่วนช้อยู่หา
ที่ว่าจะใช้ในเรื่องวิพิจารณาความอาญาได้หรือไม่ นั้น จะพิจารณาต่อไป แต่ถ้าใช้คำนวณ
จะคลมถึง จำคุก ก็กกัน และชัง

นายสิทธิฯ แต่เห็นว่าจะช้อยู่หามาตรานให้ไปใช้ในเรื่องวิพิจารณาความอาญา
ไม่ได้

นายอรรถกรมฯ แต่ถ้าเราเขียนไว้ เท่ากับเรา recognize เพราะไปเอาคำ
ของวิพิจารณาความอาญามาใช้

นายสิทธิฯ เห็นด้วยใหม่ว่า ขทวิเคราะห์ของกฎหมายใดต้องใช้เฉพาะกฎหมายนั้น
นายประมุขฯ ควรจะให้น้อยอย่างเดียวกัน

นายสิทธิฯ ควรแก้ แต่เห็นว่าไม่สามารถจะเขียนได้

นายประมุขฯ กฎหมายเขียนไว้ แล้วแต่เขาจะแปล ถ้าแปลให้ใช้เรื่องวิ
พิจารณาความอาญาได้ก็แปลไป เพราะความจริงเขาเอาการนับตามกฎหมายลักษณะอาญา
ไปใช้ในวิพิจารณาความอาญา เวลานั้นใช้โดยอนโลม

นายสิทธิฯ ถ้าใช้โดยอนโลมอย่างนั้น ฉันไม่ว่าอย่างไร

นายจรัญฯ ขอเพิ่มเติมคำข้างใช้คำว่า “ ในการคำนวณระยะเวลา ซึ่งผู้คุม
ชังในคดี..... ” มาตรา ๑๘

นายประมุขฯ จขมา หว่าฆ่าคนตาย พนักงานอัยการสั่งไม่ฟ้อง แต่ฟ้อง
ฐานมขนโดยไม่ได้ริชอนุญาต จะไม่ใช่ในคดี

นายจรัญฯ คำว่า “ ในคดี ” ตามมาตรา ๑๘ จะต้องหมายความว่าในคดีนั้น

นายประมุขฯ จะต้องแก้มาตรา ๑๘ คือ เรื่องคุมขังให้นับวันแรก

นายอรรถกรมฯ ก็ จะได้ทราบว่าการวจชังมาเท่าใด

นายจำรูญฯ ฉันเห็นว่าความคิดที่จะปล่อยในวันครบปี

นายสิทธิฯ ถ้าจำคุกหนึ่งวันจะทำอย่างไร

ม.จ.สกลฯ หมายความว่าในวันครบร้อย ๒๔ ชั่วโมง

นายประมุขฯ อย่างส่งไปหกโมงเย็น พรุ่งนี้เขามีเวลาปล่อย ๑๐ น. ปล่อย

ไม่ได้

นายจำรูญฯ ฉันเห็นว่าเมื่อเลข ๒๔ น. ไปแล้ว เจ้าพนักงานจะปล่อยเมื่อใดก็ได้ ขอเสนอให้ใช้คำว่า “ในการที่จะปล่อยตัวผู้ต้องโทษ..... ให้ปล่อยในวันที่ครบโทษ...”

นายสิทธิฯ เพื่อที่จะรู้ว่าครบเมื่อใด จะให้เป็นไปตามประมวลกฎหมายแพ่งฯ หรือ ประชานฯ การทนายวันต้น ในทางจิตใจก็แก้จำเลย

นายจำรูญฯ แก่จำเลยทราบว่าปล่อยวันครบ ก็จิตใจเหมือนกัน

ม.จ.สกลฯ คือแทนที่จะให้ทนายต้น มาให้ทนายท้าย

นายประมุขฯ มีผลอย่างนี้ ถ้าลองไปสำรวจจะเห็นว่าในเรื่องจำคุกไม่เป็น อย่างเดียวกัน ถ้าเขียนว่าให้ปล่อยวันครบวันครบนักโทษจะต้องทำงาน แต่เวลานั้นพอตรงรุ่งขึ้น ของวันครบเป็น free man ที่เดียว

รายงานการประชุมอนกกรรมการ ฯ ครั้งที่ ๒๒๓/๒๒๔/๒๔๙๗
วันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๔๙๗

ประธานฯ ขอให้ที่ประชุมพิจารณาร่างมาตรา ๑๔ ต่อจากการประชุมคราวก่อน
นายประมุขฯ ขอเสนอคำในวรรคแรก โดยให้ใช้คำว่า “ในการคำนวณระยะเวลาคุมขัง.....”

นายสิทธิฯ ขอให้พิจารณาว่าจะนำเกลียด เพราะกรณีจำคุกก็ยกกัน ศาลเห็น
ผู้กำหนด แต่การคุมขังอย่างอื่นไม่ใช่กำหนด การคุมขังจะมีได้เฉพาะกรณีศาลสั่งให้
ขังไว้ คิดว่าไปพูดในทางที่คิดว่า

นายประมุขฯ จะพูดในเรื่องที่คิดว่าอย่างไร

นายอรรถกรมฯ ให้ถอยการคำนวณอย่างวรรค ๑

นายประมุขฯ ก็เช่นเรื่องคำนวณเหมือนกัน ไม่ใช่ต้องมีกำหนดเวลาเสียก่อน

นายอรรถกรมฯ ตามที่ร่างมาไม่ได้ เพราะอาจมีการคุมขังมากจนเกินไป ถ้าเขียนไม่น่าเกลียดก็ใช้คำว่า "เมื่อเริ่มการคุมขัง"

นายจรัสฯ ถ้ามีวรรค ๓ ถึง ๖ คือ เมื่อใช้คำว่า "ให้เขียนเวลาจำคุก" ก็ถือว่าเห็นการหักไปในตัว เพราะคำว่า "จำคุก" คำนี้ เมื่ออ่านเราได้พูดกันว่า จำคุกอาชญา เป็นโทษหรือเป็นการจำคุกตามธรรมดา

ประธานฯ ต้องแก้ร่างของ ม.จ. สกล ฯ

นายประมุขฯ คำว่า "ให้เขียน" ไปไม่ได้ แต่ถ้าเอาวรรคหนึ่งไว้เช่นนั้น ถ้ามีการขังแล้วปล่อยระหว่างกลางก็ไปไม่ได้

นายสีทธิฯ วรรคแรกก็ขั้ววรรค ๒ เอา "จำคุก ถักกันหรือขังแทนปรับ" ไว้ก่อน

นายอรรถกรมฯ มีอีกวรรคหนึ่ง ใช้คำว่า "วิธีคำนวณตามวรรค ๑ ให้ใช้ในกรณีเจ้าพนักงานคุมขังด้วย"

นายสีทธิฯ การขังในชั้นสอบสวน ควรปล่อยให้เป็นเรื่องวินิจฉัยพิจารณา

นายอรรถกรมฯ ถ้ากำหนดคนขังหนึ่งในวันรุ่งขึ้น เรามานับอีกอย่างไม่ได้ อยากให้มี system เก็บไว้

นายประมุขฯ ฉะนั้นถ้าเขียนไว้แบบนี้ วิจัยพิจารณาความอาชญาจะควรแก้หรือไม่ก็แล้วแต่

นายจรัสฯ ที่ฉันเสนอให้ปล่อยในวันท้าย แทนที่เริ่มต้นขังในวันแรกก็เพื่อที่จะให้เหมือนกัมกับประมวลกฎหมายแพ่ง ฯ ขอเสนอให้ใช้คำดังนี้ "การปล่อยตัวจะต้องคำพิพากษาให้จำคุกหรือกักกัน ให้กระทำในวันครบกำหนดจำคุกหรือกักกันนั้น" ไม่ต้องมีวรรคอื่นอีก คือ ถ้าพบแต่การปล่อยขังอย่างเขยื้อนหรือใจใญ่หรือวันรุ่งขึ้น

นายสีทธิฯ คือ กฎหมายลักษณะอาญาให้ในวันแรกและให้ปล่อยตัวในวันรุ่งขึ้น ฉะนั้น เมื่อจะเขียนก็เขียนให้ขังในวันรุ่งขึ้น

นายจรัสฯ ส่วนในเรื่องการนี้ระยะเวลาตามร่างที่นายสีทธิ ฯ เสนอก็ยังคงอยู่

นายอรรถกรมฯ ควรเขียนให้ชัดกว่าให้คำนวณตามประมวลกฎหมายแพ่ง ฯ

นายจรัสฯ ประมวลกฎหมายแพ่ง ฯ มีข้อไม่ขัดแย้งเหมือนกัน

นายอรรถกรมฯ ตามประมวลกฎหมายแพ่ง ฯ ถ้ามีวันเริ่มกักขังวันนั้น

ประธานฯ ความสำคัญอยู่ที่วันแรก และต้องระวังเวลาให้ประโยชน์แก่จำเลย
นายสิทธิฯ จึงเถียงคำว่า “คุมขัง” วรรคแรกขอเสนอให้ใช้คำดังนี้ “เมื่อ
จะต้องคำนวณระยะเวลาคุมขังหรือกักกัน ให้นับวันต้นของระยะเวลาเป็นหนึ่งวันเต็ม”

นายอรรถกรฯ ควรใช้คำว่า “เมื่อจะคำนวณ”

นายสิทธิฯ เกรงจะมีปัญหา เพราะเวลานเขาวันรุ่งขึ้น

นายประมุทฯ เวลาน เขาวันเริ่มตนเหมือนกัน

นายอรรถกรฯ เรื่องการปฏิบัติของพนักงานอัยการ ควรอยู่ในประมวล
กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

นายจำรูญฯ ไม่เกี่ยวข้องกับภาค ๑

นายประมุทฯ เกยเพราะศาลต้องคำนวณ เมื่อเกยแล้วเราจึงขัญญูตเรื่องนยไว้

นายจำรูญฯ ถ้าคิดอย่างนั้นอย่าใช้คำว่า “คุมขัง” ควรใช้คำว่า “จำคุก”

นายประมุทฯ เราต้องเอามาหัก

นายจำรูญฯ ต้องขัญญูตเรื่องกักกันไว้ด้วย

นายสิทธิฯ กักกันอยู่ในขบวนการที่ศัพท์คำว่า “ควบคุม” ถ้าใส่คำว่า “กักกัน”
ไว้ คนจะเข้าใจผิด

นายจำรูญฯ เห็นจะแก้ขัญญูตเรื่องกักกันเสียใหม่

ที่ประชุมเห็นว่า ไม่ควรมีคำว่า “กักกัน” เพราะกักกันคือ “ควบคุม” ซึ่งอยู่ใน
ความหมายของคำว่า “คุมขัง” แล้ว และให้ใช้คำในวรรคแรกและวรรค ๒ ดังนี้

“เมื่อจะคำนวณระยะเวลาคุมขัง ให้นับวันต้นของระยะเวลาเป็นหนึ่งวันเต็ม

ถ้าระยะเวลาที่จะคำนวณกำหนดเป็นเดือนหรือเป็นปี กำหนดหนึ่งเดือนหรือหนึ่งปี
ให้ครบในวันท้ายก่อนวันที่ซึ่งตรงกวันต้นของระยะเวลานั้น ถ้าไม่ครบวันที่ตรงกัน ให้ถือ
วันท้ายแห่งเดือนที่จะครบกำหนดระยะเวลาเป็นวันที่ซึ่งตรงกัน”

ประธานฯ ขอให้พิจารณา วรรค ๓

นายประมุทฯ ควรใช้คำว่า “ให้หักออกจากระยะเวลา”

นายจำรูญฯ ต้องถือว่าเป็น “โทษ” ที่เดียว ถ้าเขาใช้คำว่า “ให้คิดรวมเข้า”

นายประมุทฯ แก่ไม่คิด ไม่ตรงกับ Practice

นายสีทธิฯ มิฉะนั้น ถ้าพี่น้องระหว่างนั้น จะต้องฟ้องว่าพี่น้องจำคุก เพราะพี่น้องจำคุก
ด้วยพี่น้องผู้ซึ่งต่างกัน

นายจำรูญฯ มาตรา ๓๓ เฉพาะการคำนวณโทษ

นายประมุทฯ เข้าใจยาก ขอเสนออย่างนี้ “ให้หักออกจากระยะเวลาจำคุกหรือ
กักกันตามคำพิพากษา”

นายสีทธิฯ หลีกเลี่ยงจะควรให้ศาลตัดสินอย่างอื่นหรือไม่

นายประมุทฯ ควรเอา แต่ถ้าตอนต้นจะใช้คำว่า “จำคุกหรือกักกัน” แล้ว ก็ควร
เติมคำว่า “แล้วแต่กรณี” ลงไปด้วย มิฉะนั้น ถ้าศาลลงโทษทั้งจำคุกและกักกัน จะต้อง
หักทั้งสองอย่าง

นายสีทธิฯ ถึงจะใช้คำว่า “แล้วแต่กรณี” ก็อาจเข้าใจว่าหักทั้งสองอย่าง

นายจำรูญฯ คำว่า “จำคุกหรือกักกัน” แสดงอยู่ในตัวแล้วว่าหักอย่างเดียว

นายสีทธิฯ ศาลไม่ต้องเขียนในคำพิพากษา ในทางปฏิบัติจะหักจากจำคุกหรือ
อะไรยังเป็นปัญหา จำเลยอาจขอให้หักจากกักกัน

นายจำรูญฯ คิดว่าต้องหักจากที่แรงที่สุด เพราะเป็นประโยชน์แก่จำเลยมากที่สุด
เห็นจะเข้าใจได้

นายสีทธิฯ ถ้าฉันเป็นศาลต้องหักจากจำคุก คิดต้องถามตนเองว่าอย่างไรเป็น
ประโยชน์แก่จำเลย

นายประมุทฯ ต้องเติมคำว่า “ซึ่ง” ลงไปด้วย

นายจำรูญฯ ยังมีร่างมาตรา ๑๘ เรื่องขังแทนปรับ ซึ่งฉันเสนอให้ใช้คำว่า
“ภายใต้บังคับมาตรา ๑๘”

นายสีทธิฯ คิดว่าการณีกักกันต้องมีจำคุกเสมอ

นายประมุทฯ เปล่า ฟ้องขอให้กักกันต่างหากได้

นายจำรูญฯ อาจถูกพิพากษาสามหน ปล่อยไปแล้วมาฟ้องใหม่, จำเลยอาจถูก
คุมขังระหว่างนั้น

นายประมุทฯ มีกรณีจำคุกมาสามครั้ง ศาลจึงไปพบเรื่องเข้าและส่งไปให้อัยการ
ระหว่างนั้นเขาคุมตัวไว้ไม่ปล่อยไป

นายสีทธิฯ “กักกัน” ไม่ควรหักให้ เพราะไม่ใช่โทษจำคุก

นายจำรูญฯ ตามหลักถูก แต่ทางปฏิบัติ ส่งไปเกาะครเตาลำบาก

นายสีทธิฯ เขียนวรรค ๓ กงน “ถ้าผู้ต้องคำพิพากษาให้จำคุกหรือซึ่งแทนคำ
ปรับถูกคุมขังก่อนคำพิพากษา ให้หักวันที่ถูกคุมขัง.....”

นายประมุทฯ ใช้คำว่า “หักวัน” ไม่ได้

ประธานฯ ถูกจำคุกที่หลังกักให้ เพราะถือว่า การถูกคุมขังมาก่อนนั้นเป็นแรง
ร้ายแรงจึงหักให้ แต่วิธีการเพื่อความปลอดภัยไม่ร้ายแรงเท่าจำคุก การคุมขังซึ่งร้ายแรง
กว่าวิธีการเพื่อความปลอดภัยทำไมจึงไม่หักให้

นายสีทธิฯ เรามาเปลี่ยนเป็นวิธีการเพื่อความปลอดภัย และใจของเราอย่าคิด
ว่าเป็นโทษ เพราะมันชนเพื่อความปลอดภัย ถ้าทำใจได้กักกันไม่ต้องหัก

นายจำรูญฯ การหักให้เพราะได้รับคำสั่งล่าช้ามาก เราจึงยอมให้หักจากโทษ
จำคุก ฉะนั้น การส่งไปกักกันซึ่งเขากว่าจะไม่ควรหักให้ได้อย่างไร

นายอรรถกรมฯ ควรจะหักให้เป็น double ด้วยซ้ำ

ประธานฯ การหักให้เป็นเรื่องมนุษยธรรม

นายสีทธิฯ ศาลพิพากษาจำคุก เห็นว่าถูกขังมาแล้วก็หักออก แต่ถ้าศาล
พิพากษาให้กักกัน เห็นว่าถ้ากักกัน ๓ ปี จึงจะเห็นคนดี ไม่ควรหักให้ และทางปฏิบัติไม่มี

นายประมุทฯ กักกันนั้น กว่ากระทรวงมหาดไทยจะส่งไปได้จะต้องขังคอยตั้ง
๓ เดือน มีฉนวนจะตองนขวนตองงหวกตถกกกัน

นายสีทธิฯ เขาไม่ไถ่น้อย่างนั้น ตั๋งนัยจากศาลตัดสิน

นายประมุทฯ กักกันคืออะไร คอย “เอาตัวไปควยคุม.....”

นายสีทธิฯ เมื่อความเห็นข้างมากจะหักจากกักกักแล้วแต่

นายเยี่ยม เถวฉนิษธรรมวิทักษ์ ฉินเห็นว่าไม่ควรหัก

นายสีทธิฯ เมื่อคน ๆ นั้นจำคุกอยู่ อธิการฟ้องขอให้กักกันจะเอาโทษจำคุกมา
หักให้หรือ

นายอรรถกรมฯ เรื่องกักกัน เห็นจะต้องมีขบขญญติว่า ให้เจ้าหน้าที่
ส่งตัวไปเมื่อใด

นายจำรูญ ฯ ที่นายสิทธิฯ ท่านนี้ เห็นเห็นว่าหมายถึงถูกคุมขังในคุกนั่นเอง
แต่เจ้าพนักงานไม่เคียดขังในคุกนั้นเลย

ประธาน ฯ ในการเถียงกันนั้นยังงูหา เพราะเมื่อไม่ใช่โทษแล้วจะเอาไปขังได้
อย่างไร

นายประมล ฯ ไม่ใช่เห็นว่าควรทัก ตามหลักการควรจะดูในแง่ทัศนสภาพเขา
เช่นนโยบายที่จะถือว่า แม้ทัศนสภาพก็ไม่ทักให้

นายเขมม ฯ เมื่อดูว่าไม่ใช่โทษก็ไม่ควรทัก

รายงานการประชุมอนุกรรมการ ฯ ครั้งที่ ๖๒๔/๒๒๖/๒๔๙๗
วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๔๙๗

ประธาน ฯ ขอให้พิจารณาร่างมาตรา ๑๔ และร่างมาตรา ๑๘ ซึ่งมีถ้อยคำดังนี้
“มาตรา ๑๔ (ร่างของนายสิทธิฯ) เมื่อจะกำหนดระยะเวลาคุมขังให้ในวัน
ของระยะเวลาเป็นหนึ่งวันเต็ม

ถ้าระยะเวลาที่จะกำหนดนั้นกำหนดเป็นเดือนหรือเป็นปี กำหนดหนึ่งเดือนหรือหนึ่ง
ปีให้ครบในวันท้ายก่อนวันที่ซึ่งตรงกับวันต้นของระยะเวลา ถ้าไม่ครบวันซึ่งตรงกับ
วันท้ายแห่งเดือนที่จะครบกำหนดกระยะเป็นวันที่ซึ่งตรงกัน

ระยะเวลาที่พ้นจากคำพิพากษาถูกคุมขังก่อนคำพิพากษา ให้หักออกจากระยะเวลา
จำคุกหรือกักกันตามคำพิพากษา เว้นแต่คำพิพากษานั้นจะกล่าวไว้เป็นอย่างอื่น

เมื่อพ้นจากคำพิพากษาลงจากคุกใช้บังคับวิธีการเพื่อความปลดปล่อยมาครบ
กำหนดแล้ว ต้องปล่อยตัวหรือให้พ้นจากการใช้บังคับในวันถัดจากวันที่ครบระยะเวลา”

“มาตรา ๑๘ ภายใต้บังคับแห่งมาตรา ๑๔ ให้คิดหักค่าปรับตามจำนวนวันที่
ต้องถูกปรับถูกคุมขังมาแล้วในคดี ตามอัตราหนึ่งบาทต่อหนึ่งวัน”

นายสิทธิฯ ร่างเดิมเป็นร่างของฉันทกิจจริง แต่ที่ประชุมได้แก้ไขไปข้างแล้ว และ
ฉันทกิจขอแก้คำว่า “คุมขัง” เป็น “จำคุกหรือกักกัน”

นายจำรูญฯ อยากให้แก้เช่นนั้น

นายสีทิต๑ การคุมขังที่ตำรวจนั้น เขาขบอย่างไรอยู่แล้วแต่หวังพิจารณาความ
อาญา

นายอรรถกรม๑ แต่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาไม่มีบทบัญญัติ
เกี่ยวกับเรื่องนี้

นายสีทิต๑ ไม่มีเขาก็ทวนกลับมาใช้เอง แต่ถ้าเขียนวรรค ๑ อย่างนั้น เม้ออ่าน
วรรค ๓ เข่าจะรู้สึกแปลก และมีปัญหาว่ากักกันควรหัดให้หรือไม่

ม.จ. สกล๑ ขอให้ตัดเรื่องกักกันออก เพราะไม่ถูกต้องกับทางปฏิบัติ เพราะ
เวลาจะหัดออกหัดออกจากจำคุก

นายจำรูญ๑ เราเคยพอกันว่ากักกันมีความรุนแรงน้อยกว่าจำคุก

นายเขียม๑ กักกันเพื่อขงกันข้างหน้า

นายอรรถกรม๑ กักกันอาจไม่ต้องกระทำความผิดก็ได้

นายจำรูญ๑ ถ้าแก้ปัญหาคให้ตกไปฉันก็ยอม คือให้ใช้ตั้งแต่วันศาลสั่งให้กักกัน

นายสีทิต๑ เขาไปใส่ในมาตราที่ว่าด้วยกักกันก็ได้

ม.จ. สกล๑ ปัญหาเขาไว้พิจารณา เมื่อพิจารณากักกัน

นายอรรถกรม๑ ถ้าศาลตัดสินว่า เมื่อพ้นโทษแล้วให้ส่งไปกักกันก็ต้องนับตั้งแต่
วันพ้นโทษ

นายสีทิต๑ ที่เขาจะไม่หัดออกไม่มี ไม่อย่างนั้นฝ่ายบริหารอาจทำตามชอบใจ ซัง
เอาไว้ตั้งสามข คือเขาต้องคว่าคำพิพากษาเขียนไว้อย่างไร

นายพิชาญ๑ ต้องขบัญญัติลงการขแทนค่าปรับด้วย

นายสีทิต๑ เรื่องนั้นขบัญญัติอยู่ในร่างมาตรา ๑๘

ประธาน๑ ต้องมีขบัญญัติว่าให้เร้นขเม้อใด ไม่อย่างนั้นอาจกักกันขเดียว
เพราะต้องเสียเวลาเดินทาง คือ เรำขบัญญัติว่ากักกันคือเอาตัวไปขขคุมไว้ในเขตกำหนด
เมอยังไม่ถึงเขตกำหนดก็ไม่ใช่กักกัน

ที่ประชุมขให้ผงครายงานไปโทรคัพที่ตามกรมราชทัณฑ์ว่า ในการปฏิบัติ กรม
ราชทัณฑ์ขกำหนดกักกันอย่างไร เจ้าหน้าที่กรมราชทัณฑ์แจ้งว่า เวลานั้นเมแต่กรณีศาล

พิพากษาจำคุกและพิพากษาว่า เมื่อพ้นโทษแล้วให้ส่งไปกักกัน จึงนับว่าพ้นโทษ ส่วนกรณี
ฟ้องกักกันต่างหากยังไม่เคยมี ที่ประชุมรับทราบ และเห็นว่าไม่ควรที่กรณีนี้จะถูกขังออกจาก
กักกัน จึงลงมติให้ตัดคำว่า “หรือกักกัน” ออกจากวรรค ๓

ม.จ. สกตฯ ขอแก้คำว่า “เมื่อจะ” ในวรรคแรกเป็น “ในกรณี” และ
วรรค ๒ คำว่า “เดือนที่จะครบกำหนด” ขอแก้เป็น “เดือนที่ครบกำหนด”

นายอรรถกรมฯ ถ้าขังแล้วประกันแล้วขังอีกจะนับอย่างไร คือ ขังคนโย่งๆ อย่างนี้
คล้ายกับไม่ให้ประกัน นอกจากนี้ยังมีปัญหาว่า ถ้าถูกขังหกเดือน ศาลพิพากษาจำคุกเก้าเดือน
จะหกเป็นเดือนหรือเป็นวัน

นายจัญญฯ ควรใช้คำว่า “ถ้าผู้ต้องคำพิพากษาถูกคุมขัง.....”

ประธานฯ ควรพิจารณาว่า ถ้าจำเลยถูกคุมขังสองเดือน ประกันไปสามเดือน
จะนับเป็นเดือนหรืออย่างไร

นายอรรถกรมฯ คนหนึ่งต้องขังมาสองเดือน จะถือว่าเป็นเดือนปฏิทินหรือ
อย่างไร

นายสิทธิฯ ต้องนับเป็นวัน

นายจัญญฯ คำว่า “หก” จะทำให้วันขึ้นต้นของระยะเวลาหมดไป

นายสิทธิฯ จะหมายความว่า หักตอนปลายหรือตอนต้น อย่างศาลตัดสินจำคุก
๒ เดือน จะตั้งข้อเสียก่อนว่า ถ้าไม่ถูกคุมขังจะนับวันไหน แล้ววันเวลาที่ถูกคุมขังเป็นวัน ๆ
เอามาหัก

นายอรรถกรมฯ จำเลยถูกคุมขังวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์
ศาลตัดสินจำคุกหนึ่งเดือน จะต้องปล่อยทันที

นายสิทธิฯ ในกรณีนั้นก็หักกันไป

นายประมุทฯ จำเลยต้องขังวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ศาลมาตัดสิน วันที่ ๑ มีนาคม
จะว่าอย่างไร

นายสิทธิฯ ต้องแปลว่า จำเลยถูกจำคุก ๓๑ วันแล้ว นับวันที่จำเลยถูกคุมขัง
จริง ๆ ออก

นายจำรูญฯ อย่างที่นายสิทธิฯ เสนอ ไม่ได้หักออกจากระยะเวลาเป็นการหัก
ออกจาก counting

นายประมุขฯ ชี้แจงข้อแรกมีว่า จะหักออกเป็นวัน ๆ หรือเป็นเดือน ๆ

นายอรรถกรมฯ อยากจะขอให้พิจารณาพรรคแรกใหม่ คือใช้คำว่า “นัยยะ
เวลาคุ่มขัง”

นายจำรูญฯ นายสิทธิฯ ประสงค์จะนับเป็นวันที่เดียว

นายสิทธิฯ การตั้งคุ่มขังมาก่อนจะว่าเป็นเดือนเป็นปีไม่ได้ เพราะเขายังไม่ได้
พิพากษา

นายประมุขฯ ถ้าจะเอาอย่างนั้น ก็ใช้คำว่า “จำนวนวันที่ถูกคุ่มขัง”

นายสิทธิฯ ไม่ใช่ฉันตั้งการอย่างนั้น ฉันแปลร่างนี้ต่างหาก

นายประมุขฯ แปลไม่ได้ เมื่อไม่พูดถึงเลยในพรรคแรกและพรรค ๒ ก็ตั้งใช้
ประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์

นายสิทธิฯ เมื่อไม่มีอะไรกำหนดไว้ คุ่มขังมาแต่จริงกวันก็ต้องหักออก

ประธานฯ คำว่า “หักออก” จะไม่นับตามพรรคแรก ให้นับตามประมวลแพ่งฯ
ใครจะเข้าใจอย่างนั้น

นายจำรูญฯ เห็นว่าจะต้องนับอย่างพรรคแรก และคิดว่าต้องนับให้เหมือนกัน

นายประมุขฯ ประมวลกฎหมายแพ่งฯ มีหัวหมวดใหญ่อยู่เรื่องระยะเวลา
ฉะนั้นถ้าไม่เขียนไว้ก็ต้องนับอย่างประมวลกฎหมายแพ่งฯ

นายสิทธิฯ ถัดจากคุ่มขังไม่มีใครบอกว่าเดือนกับ จึงตั้งนับเป็นวัน

นายประมุขฯ ฉันไม่ว่า แต่อย่าใช้คำว่า “ระยะเวลา”

นายอรรถกรมฯ เมื่ออ่านประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา จะเห็นว่า
ห้ามมิให้ศาลขังเกินกว่าสามเดือน จะนับอย่างไร ถ้าจะนับเป็นเดือนปฏิทิน พดศรบ ๕๐ วัน
แล้วเหลืออีก ๓ วัน พนักงานอัยการก็ขอให้ขังต่อไปได้, ส่วนข้อที่พูดว่า เวลาที่คุ่มขัง
ถ้าไม่นับอย่างเดียวกับเวลาจำคุกจะไม่ยุติธรรมนั้น, เช่น ถูกคุ่มขังในเดือนกุมภาพันธ์ เป็นต้น

ฉันเห็นว่าไม่เป็นการเสียความยุติธรรมอย่างไร ค่ะ เมื่อศาลตัดสินแล้วก็ควรจะตกลงโทษ
เท่ากัน การที่เขาจำนนวันที่ถูกคุมขังมาแล้วมาหักให้ จะทำให้มีการจำคุกคนมีมโนคน
เท่ากัน เพราะแม้จะมีประกันไปก็ถูกจำคุกเท่ากันคนที่ไม่มีประกัน เพราะหักให้เช่นวัน ๆ

นายจำรูญฯ ควรใช้คำว่า "ให้หักออกจากเวลาจำคุกตามคำพิพากษา" เพราะ
ถ้าใช้คำว่า "ระยะเวลา" จะเขียนวันเดือนปีไป

ที่ประชุมเห็นชอบด้วยกับนายจำรูญฯ

นายประมุขฯ วรรค ๓ ยังมีปัญหาอีกข้อหนึ่ง อย่างตำรวจจับคนหาว่ามolest
มาซึ่งได้ ๗ วัน ระหว่างนั้นปรากฏว่าฝนเดือน จะหักให้หรือไม่

นายจำรูญฯ เราไม่ได้ใช้คำว่า "ในคดีเรื่องนี้"

นายสิทธิฯ ฉันเห็นว่า ปัญหาของนายประมุขฯ นั้น เขียนไว้เรียบร้อยแล้ว
มีฉะนั้นจับคน ๆ หนึ่งไปสอบสวนเรื่องหนึ่งไม่มีผล แต่ปรากฏว่าทำผิดออกเรื่องหนึ่งจะไม่ได้หัก

นายประมุขฯ ถ้าขอยกการเห็นว่าไม่มีมูลและปล่อยไปแล้ว ภายหลังจับมาเรื่องอื่น
จะหักให้หรือไม่

นายอรรถกรมฯ ขอเติมคำว่า "ในคดีเรื่องนี้"

นายประมุขฯ ไม่ควรให้หัก ถ้าจับมาไม่ถูกต้องก็ควรให้ฟ้องฐานทำให้เสื่อมเสีย

อิสรภาพ

นายจำรูญฯ วรรค ๓ ขอให้ใช้คำว่า "ให้หักจำนวนวันที่ถูกคุมขังนั้นออกจาก
ระยะเวลาจำคุก"

ที่ประชุมเห็นชอบด้วย

ประธานฯ ขอให้พิจารณาวรรค ๔

นายอรรถกรมฯ คำว่า "วิธีการเพื่อความปลอดภัย" เกินไป เพราะเราไม่
ได้ให้ใช้แก่วิการทั่วไป ควรเอาเฉพาะกักกัน

นายสิทธิฯ วันที่จะให้พ้นวันไหนควรบอกไว้

นายอรรถกรมฯ เราจะไม่เอาวันเริ่มต้น และคำว่า "ให้ปล่อยตัว" พอแล้ว
ไม่ต้องพูดถึงกักกัน เพราะในเรื่องกักกัน ก็เป็นการปล่อยตัวเหมือนกัน

นายสิทธิฯ กักกันไม่ต้องปล่อยตัว

ที่ประชุมเห็นด้วยว่า ควรระบุงเรื่องให้พ้นจากการกักกันไว้ด้วย

ม.จ.สกลฯ “วันที่ครบระยะเวลา” ควรแก้ไขเป็น “วันที่ครบกำหนด”

ที่ประชุมเห็นชอบด้วย ร่างมาตรา ๑๔ เมื่อแก้แล้ว จึงมีมติยกค้าง

“มาตรา ๑๔ ในการคำนวณระยะเวลาจำคุกหรือกักกัน ให้นับวันต้นของระยะเวลา

เป็นหนึ่งวันเต็ม

ถ้าระยะเวลาที่จะคำนวณนั้นกำหนดเป็นเดือนหรือเป็นปี กำหนดหนึ่งเดือนหรือหนึ่งปีให้ครบในวันก่อนหน้าวันที่ตรงกันของระยะเวลานั้น ถ้าไม่มีวันที่ตรงกัน ให้ถือว่าสิ้นสุดท้ายแห่งเดือนที่ครบกำหนดระยะเวลาเป็นวันที่ตรงกัน

ถ้าผู้ต้องคำพิพากษาถูกคุมขังก่อนคำพิพากษา ให้หักจำนวนวันที่ถูกคุมขังนั้นออกจากเวลาจำคุกตามคำพิพากษา เว้นแต่คำพิพากษานั้นจะกล่าวไว้เป็นอย่างอื่น

เมื่อผู้ต้องคำพิพากษาถูกจำคุกหรือถูกกักกันครบกำหนดแล้วให้ปล่อยตัว หรือให้พ้นจากการกักกันในวันถัดจากวันที่ครบกำหนด”

A good custom is surer than law.

(สุภาษิตกรีก)

อันประเพณีที่ดี ย่อมบังคับได้ผลดีกว่ากฎหมาย

บทบรรณาธิการ

เพื่อเร่งรัดการพิมพ์ “กุลพาที” ให้เสร็จรวดเร็วทันความกำหนดออกหนังสือตามปกติ เราจึงจะต้องจกการพิมพ์อยู่ ณ สองโรงพิมพ์ตามเดิมต่อไปก่อน ซึ่งเราก็ได้รับความร่วมมือด้วยดีจากโรงพิมพ์ทั้งสอง ซึ่งกว่านั้นโรงพิมพ์แห่งหนึ่งเริ่มแข่งดงดงกันซอแทนพิมพ์มาเพิ่มอีก ๔ แทน เดิมมีอยู่แล้ว ๖๘ แทน และนับว่าจะเร่งชกคนมาดงงานพิมพ์ซึ่งมีอยู่แล้วขณะนั้น ๕๐ คน อีก ๖๐๐ คนเศษ! ถ้าเป็นจริงดังว่านั้น อีกไม่ช้าไม่นาน “กุลพาที” ของเราเห็นจะต้องออกล่วงหน้าเป็นแน่! บรรณาธิการเองก็ซกจะเริ่มหนักใจแทนท่านผู้อ่านเสียแล้วว่า จะส่งเรื่องมาลงทันถึงที่เคยปฏิขิตมาหรือไม่.....

อนึ่ง เนื่องจากคองพิมพ์ควบคู่กันสองเล่ม ณ สองโรงพิมพ์นี้ ชัยุหาที่ตามมากคือเลขหน้าซึ่งเคยเรียงตคตอกันตั้งแต่เล่ม ๑ จนถึงเล่ม ๑๒ ของแต่ละปี จะจกอย่างไร บรรณาธิการได้ปรึกษาทางโรงพิมพ์แล้วมีความเห็นว่าสมควรที่จะเรียงหน้าตคตอกันไปเช่นเดิม เพราะเป็นเรื่องซกตองตามประเพณีการพิมพ์และมีระเบียบ แต่เมื่อพิมพ์สองเล่มพร้อมกันเช่นนี้ ก็ยากแก่การกำหนดจำนวนหน้าสำหรับเล่มถัดไปได้แน่นอน จึงจำเป็นต้องคำนวณเอาและก็ได้เพียงใกล้เคียงกับความเป็นจริงเท่านั้น เพราะการกะความยาวของหน้าพิมพ์จากต้นฉบับซึ่งมีตัวพิมพ์เล็กขงใหญ่ขงลายมือขง เป็นเรื่องยากจริง ๆ ฉะนั้นถ้าขงเจิญครบหน้าตคไว้แล้ว แต่ขงไม่จบเล่ม ก็จะใช้วิธีเขียนเลขท้ายเช่น ๓๑๘/๑, ๓๑๘/๒ และตอ ๆ ไปตามลำดับตรงข้าม ถ้าตคพิมพ์ต้นฉบับจบก่อนถึงหน้าตคไว้ ก็จะมีหมายเหตุไว้ท้ายหน้าสุดท้ายว่า หน้า.....ถึงหน้า.....ไม่พิมพ์ เพื่อขงกนมิให้ท่านผู้อ่านในภายหน้าเข้าใจผิด บรรณาธิการหวังว่า ทางแก้ไขในเหตุลกเลินทกกล่าวขงตคนคงจะเป็นทางออกที่เหมาระสมควรแล้ว

ถ้าหากไม่มีอุปสรรคหรือเหตุสคควิสัยอันใดมาขัดขวางการพิมพ์ “กุลพาที” ของเราก็คง บรรณาธิการคาดขว่า เล่มประจำเดือนมีนาคม คือเล่มนี้ และเล่มประจำเดือนเมษายน คงจะออกได้ภายในต้นเดือนกรกฎาคม เล่มประจำเดือนพฤษภาคม และมีถุนายน คงจะ

ออกใ้ภายในปลายเดือนกรกฎาคม และเล่มประจำเดือนกรกฎาคมและสิงหาคม คงจะออกใ้ภายในเดือนสิงหาคมและเล่มเดือนกันยายนก็คงจะออกใ้ตามกำหนดคือภายในเดือนกันยายนเอง.....

สำหรับ “คลุพาห” เล่มประจำเดือนมีนาคมนี้ เราขอเสนอเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้ คือ สุภาสิต พระราชนิพนธ์ของรัชกาลที่ ๖..... จากนั้นเป็นบทความเกี่ยวกับกฎหมายไทยประจำฉบับคือ กฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศ (ตอนที่ ๑) ของ คุณอมัพร จันทรวิจิตร บทความประเภทนี้เป็นบทความทศวรรษบรรณาธิการปรารภรณานามานำลงคลุพาหชิ้นนี้ ก็กล่าวคือเป็นบทความเกี่ยวกับกฎหมายในสาขาต่าง ๆ แต่ละสาขา ซึ่งมีทั้งด้านประวัติศาสตร์และวิวัฒนาการของกฎหมายสาขานั้น ๆ ทั่วทุกกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งหมด รวมทั้งแง่คิดในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับกฎหมายสาขานั้น ๆ ด้วย..... ในบทความเรื่องนี้ ท่านผู้เขียนได้รวบรวมพระราชบัญญัติการเดินอากาศทุกฉบับมาไว้ ณ ที่นี้ นอกจากนั้นก็ยังมีกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องด้วยเป็นต้นว่า พระราชบัญญัติควบคุมกิจการค้าขายอันกระทบถึงความปลอดภัยหรือมาส์กของสาธารณชน พระราชบัญญัติวิทยุคมนาคม พระราชกฤษฎีกา และกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และรวมตลอดทั้งอนึ่งสัญญาว่าด้วยการบินพลเรือนระหว่างประเทศ ความตกลงสองฝ่ายว่าด้วยบริการเดินอากาศซึ่งประเทศไทยทำไว้กับประเทศต่าง ๆ ..... เนื่องจากบทความเรื่องนี้มีความละเอียดมากจึงต้องแยกนำลงเป็นตอน ๆ ตอนที่ ๒ จะได้นำลงในฉบับประจำเดือนมิถุนายน..... อนึ่ง น่าจะกล่าวไว้ ณ ที่นี้ด้วยว่า ท่านผู้เขียนเรื่องนี้เป็นท่านผู้มีเกียรติภายนอกท่านหนึ่งซึ่งส่งเรื่องมาลง “คลุพาห” เป็นประจำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายการวงการกฎหมายสากลที่เราได้รับข่าวความเคลื่อนไหวและพัฒนาการ ด้านกฎหมายอวกาศและด้านกฎหมายเดินอากาศอยู่ตลอดมา ก็ด้วยความเอื้อเฟื้อของท่านผู้เขียนนั่นเอง บรรณาธิการจึงขอถือโอกาสนี้ ขอพระคุณ คุณอมัพร จันทรวิจิตรไว้ ณ ที่นี้อีกครั้งหนึ่ง.....

บรรณาธิการพักอยู่ยังไม่ทันจะขาดคำในคลุพาหฉบับประจำเดือนธันวาคมก็คิดว่าบทความเรื่องสัญญาจะซื้อขายจะมีได้ในทรัพย์สินประเภทใดของคณปรีชา สุมาวงศ์นั้นคงจะมีผู้ค้านแน่.....ก็เป็นจริงดังว่าที่เกี่ยว..... “นพมาศ” คำนความเห็นของคณปรีชาฯ มาแล้วในฉบับนี้คือเรื่อง คำนเรื่องสัญญาจะซื้อขายจะมีได้ในทรัพย์สินประเภทใด.....

ตอนนั้นท่านผู้เขียนคงจะเริ่มสนทนากับผมการอธิบายและประการแรกนั้นอย่างเช่นนี้ ..... ขอท่านผู้
 ผู้อ่านได้โปรดส่งความเห็นมาลงข้างในเรือนนี้ ภาคว่าคงจะมีการโต้ตอบกันอีกหลายครั้ง
 เป็นแน่.....! รายการต่อไปคือ คำพิพากษาศาลฎีกา (และบันทึกประกอบ) ของ
 คุณยล ธีรกุล มีคำพิพากษาศาลฎีกาที่น่าสนใจหลายเรื่องมีอาทิเช่น เรื่อง กุศลสถาน
 ศาลเจ้า เรื่อง ลัทธิพยุทถกยศหรืออายุศ เรื่อง เชื้อไม้เป็นหลักฐานแห่งการกบฏมณฑล
 ทุกเรื่องมีหมายเหตุคำพิพากษาให้ความกระจ่างประะยะหลักฐานหมายซึ่งศาลฎีกาวาง
 บรรทัดฐานไว้ จากนั้นเป็น ตำราแก้ววิจิตรกระบวนกลอน ของ คุณสุจริต ถาวรสุข
 ..... ตอนที่ ๕ ท่านผู้เขียนได้ใช้เนื้อเรื่องเป็นกฎหมายตราสามดวงเป็นแบบเนื้อหา ในการ
 เขียน ซึ่งน่าอ่านน่าสนใจมากทีเดียว และคงจะเป็นที่สยออารมณ์ท่านผู้อ่านโดยทั่วกัน..... ใน
 รายการ วงการกฎหมายสากล มีข่าวที่น่าสนใจหลายเรื่องมีอาทิเช่น เรื่องของนักกฎหมาย
 อีฟริกัณ อำนาจของศาลโลก อนสนัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยบาเสพตึกให้โทษ และที่
 ท่านผู้อ่านไม่ควรพลาดคือเรื่องการพิจารณาคดีไอชมันันผู้ตกกล่าวหาว่าฆ่าชาวฮิวระหว่าง
 สงครามโลกครั้งที่สองเป็นจำนวนถึงหกล้านคน ในรายการ เรื่องเก่าแล้วใหม่ ฉบับนี้ เรา
 มีได้ใจเรื่องกฎหมายหรือเกี่ยวกับกฎหมายมาลงเช่นเคย แต่นำเรื่องธรรมดามาลงเป็นการ
 สลับฉากบ้างเป็นครั้งคราว เหตุผลที่น่าเรื่องนำมาลงก็เพื่อแสดงถึงสำนวนโวหารไทยแท้ และ
 นำใจรักความขบขันของบรรพบุรุษของเรา.....

ประมวลข่าว ของ คุณถาวร โพธิ์ทอง มีข่าวราชการที่น่าสนใจหลายเรื่อง เช่น
 เรื่องให้ข้าราชการตุลาการไปทำงานในตำแหน่งข้าราชการอรรถการ เรื่องแต่งตั้งข้าราชการ
 อรรถการ เรื่องงานวันพระลัทธิสถาปนาระทรวง ข่าวอนโมทนาและเรื่องผู้ช่วยผู้พิพากษา
 วันที่ ๖ เดินทางไปทัศนศึกษาภาคเหนือ....ในรายการ ทานถาม-เราตอบ คุณทวี
 กสิยพงศ์ เฉลยปัญหาที่น่าสนใจในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง คือ ถ้าจำเลย
 กำลังจะทำการจำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สินเพื่อชดเชยชดชวยการบังคับคดี หรือเพื่อจะขอไต่ถาม
 ตามคำพิพากษา ศาลจะมีอำนาจคุ้มครองโจทก์ประการใดบ้าง....ชมรมยติธรรม.. มี
 “ข่าวดี” หลายเรื่องด้วยกัน ในรายการชมรมยติธรรมนี้ น่าชม V.96 เป็นอย่างมาก
 ที่อุทิศสิทธิ์และสามารถหาข่าวมาขึ้น “กุลพาท” ได้สมาเสมอ แม้ว่าจะขณะเรากำลังออก
 “กุลพาท” เเคอนละสองเล่มซ้อนก็ตาม.....

๓๑๔/๓

ในรายการ รายงานการประชุมร่างประมวลกฎหมายอาญา (และบันทึกประกอบ) ของ คุณโชค จารุจินดา มีรายงานการประชุมและบันทึกประกอบ มาตรา ๒๑ ถึงมาตรา ๒๒ สำหรับรายการที่น่าเห็นใจท่านผู้เขียนเป็นอย่างยิ่ง เพราะนอกจากงานราชการประจำ งานราชการพิเศษ และงานการสอน และงานเขียนตำรากฎหมายของท่านแล้ว ท่านยังสละเวลาซึ่งมีค่าอย่างสูงของท่านมาเร่งเรียบเรียงรายการนี้ให้กุลพาท เกอนละสองเล่ม เช่นที่เป็นอยู่ขณะนี้.....

นักสงเคราะห์สังคม

จำเลยเป็นนักลวงกระเป่า ผู้พิพากษาเห็นหน้าบ่อย ๆ เสียจนเขอ คราวหนึ่ง
“จำเลยนั้นช่างบ้าเพี้ยนจนเป็นประโยชน์แก่สังคมมนุษย์จริงนี่” ผู้พิพากษากล่าว
ด้วยนาเสียงที่เขอหน้า

“ใช่ครับ” จำเลยรับคำ “ผมช่วยให้ตำรวจมีงานทำเป็นปกติอยู่เสมอแหละครับ”

นาอไผ่

พิมพ์ที่โรงพิมพ์มหาดไทย กรมราชทัณฑ์
นายจำเนียร ยังพระเดช ผู้พิมพ์และผู้โฆษณา ก.ค. ๒๕๐๔

เจ้าหน้าที่ทำเนียบการนิเทศสาร "กมลพาหุ"

ผู้อำนวยการ:	นายไพยม เลขานนท์
บรรณาธิการ:	นายธานีพร ทรัพย์เชิด
คณะบรรณาธิการ:	นายสมบัติ วัชกาล นายสถ สัตรา นายทวี กัลยพงศ์ นายประมุข สวัสดิ์มงคล นายถาวร ไพจิราลง นายประภาศน์ ชาญชัย นายจำรัส เขมะจาร นายทวี คงกะจันทร
เสริมบุญิก:	
เจ้าหน้าที่ฝ่ายธุรการ:	นาย สกน ชุมทอง